

BUDENZ JÓZSEF

FINN NYELVTAN

*

(HANG- ÉS SZÓTAN)

ÁTDOLGOZTA

SZINNYEI JÓZSEF

EGYETEMI TANÁR

ÖTÖDIK, JAVÍTOTT KIADÁS

BUDAPEST,
HORNÝÁNSZKY VIKTOR KIADÁSA
1900.

FINN-UGOR KÉZIKÖNYVEK

NYELVTANI VÁZLATOK,

OLVASMÁNYOK ÉS SZÓJEGYZÉKEK

SZERKESZTI

SZINNYEI JÓZSEF

EGYETEMI TANÁR

I.

FINN NYELVTAN

BUDAPEST,
HORNÝÁNSZKY VIKTOR KIADÁSA
1900.

Géopár Toltán.
hogyatón

BUDENZ JÓZSEF

FINN NYELVTAN

*

(HANG- ÉS SZÓTAN)

ÁTDOLGOZTA

SZINNYEI JÓZSEF

EGYETEMI TANÁR

ÖTÖDIK, JAVÍTOTT KIADÁS

BUDAPEST,
HORNÝÁNSZKY VIKTOR KIADÁSA
1900.

G-601

József Attila Tudományegyetem
Magyar Tudománytörténelmi Tanszék
Könyvtára
Szeged, Egyetem u. 2-6.
6722

SZTE Egyetemi Könyvtár

J000608835

Hornýánszky V. os. és kir. udvari könyvnyomdájja.

Károly Török

ELŐSZÓ.

Ezúttal nem sokat változott e könyv. Gondosan átvizsgáltam az egészet és eggyet-mást módosítottam, javítottam benne; de lényegében ugyanolyan maradt, a milyen hat évvel ezelőtt megjelent átdolgozásomban volt. Eggyes részeinek (nevezetesen a hangtannak) javítgatásánál jó hasznát vettem *Setälä E. N.* kitűnő finn nyelvtanának (Suomen kielioppi. Äänne- ja sanaoppi. Helsingissä, 1898).

Sz. J.

TARTALOM.

I. HANGTAN.

	Lap
1. Egyszerű rövid hangok	1
2. Hosszú hangok	2
3. Kettőshangzók	—
4. Hangsúlyozás	—
5. Hangrend és illeszkedés	—
6. Magánhangzó-váltakozások	3
7. Mássalhangzó-váltakozások	6

II. SZÓTAN.

8. 9. Névszótövek	10
10. Névszótöből képzett névszótó	11
11. Igetöből képzett névszótó	13
12. Többesszámi névszótó	16
13. Névragozás: esetragok	18
14. Névragozási példák	20
15. Némely esetek alakulásáról való tudnivalók	26
16. Számnevek	30
17. Névmások	31
18. Viszonyszók	36
19. Határozószók	39
20—22. Igetövek	44
23. Igetöből képzett igetö	46
24. Névszótöből képzett igetö	49
25. Alanya-mutatással járó igealakok	51
26. Igeidök	—
27. Igemódok	52
28. Személyragok	54
29. Igeragozási példák	56
30. Igenevek	61
31. Szerkesztett igealakok	64
32. Tagadó igeragozás	66
33. Mondatszerkesztö segédszók	68

I.

HANGTAN.

1. A finn (szuomi) köznyelvben előforduló egyszerű rövid hangok a következők:

a) Magánhangzók: *a, e, i, o, u, y, ä, ö*;

b) Mássalhangzók: *d, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v*.

Hangzás:

a = *á* (néhány magyar nyelvjárásban, mint: *apá, háza*), pl. *kala* hal, *marja* bogró;

e = *ë* (ezekben: *tész, vész*), pl. *menen* megyek, *kelle* kinek;

o = *a* magyar *o*-nál valamivel nyiltabb, pl. *jo* már, *on* van;

u = *a* magyar *u*-nál valamivel nyiltabb, pl. *kun* midőn, *nukun* alszom;

y = *a* magyar *ü*-nél valamivel nyiltabb hang, pl. *tyly* durva, *mylly* malom;

ä = *a* magyar *e*-nél valamivel nyiltabb hang, pl. *vähä* kevés, *tämä* ez;

ö = *a* magyar *ö*-nél valamivel nyiltabb, pl. *pöllö* bagoly, *töllö* ostoba;

d = egy rezdülettel ejtett gyenge *r*-féle hang, pl. *vedän* húzok, *kädet* kezek; de *e* helyett a művelt osztálybeliek közül sokan a mi *d*-nkkal azonos hangot ejtenek;

h = *h* (mássalhangzó előtt is), pl. *raha* pénz, *tahto* akarat, *rohkea* bátor, *kehno* hitvány;

y = torokhangú *n* (amilyen a magyar *senki*, *csonka* szóban a *k* előtti hang; mint rövid hang csak *k* előtt áll, és a jele: *n*, pl. *henki* lélek, *lanko* sógor;

s = *a* magyar *sz*-nél hátrább képződő (alveolaris) *s* ennél fogva *a* mi *s*-ünkhöz közeledő (*sz* és *s* között álló) hang, pl. *syksy* ősz, *kesä* nyár, *myrsky* vihar.

A többiek a megfelelő magyar hangokhoz hasonlóan hangzanak.

Jegyzet. Az ú. n. véghezet (amelyet csak nyelvtanokban és nyelvtudományi munkákban szoktak [hiányjellel] megjelölni) egy elveszett mássalhangzó maradványa. Hangzani nem hangzik, de megvoltát az mutatja, hogy 1) a vele végződő szótag zárt (vö. 7.), és 2) mikor mássalhangzó követi, az hosszan ejtődik (pótló nyújtás), pl. *tule'* (< **tulek*) jöjj + *-pas* (nyomatékosító): *tuleppas* jöszte, jöjj csak.

2. A hangok hosszúságát (mind a magán-, mind a mássalhangzókét) a betű megkettőzésével jelölik, pl. *aamu* reggel, *elää* élni, *viisi* öt, *käteen* kézbe, *olkoon* legyen, *menköön* menjen, *uusi* új, *syy* ok; *olla* lenni, *mennä* menni, *kissa* macska, *tumma* sötétes, *ukko* öreg ember, *kurkku* torok, *polttaa* égetni, *saattaa* kísérni.

A hosszú *yy* hang jele *yy*, pl. *sangen* nagyon, *kuningas* király.

3. Kettőshangzók:

- a) *uo, yö, ie*;
- b) *au, ou, eu, iu,*
äy, öy;
- c) *ai, oi, ui,*
äi, öi, yi, ei.

Példák: a) *suo* mocsár, *tuon* hozok, *yö* éj, *syön* eszem, *kieriä* kering, *tiedän* tudok; — b) *nauran* nevetek, *soudan* evezek, *seura* társaság, *kiuru* pacsirta, *käyn* kelek, járok, *löydän* lelek, talállok; — c) *kaiwan* ások, *maissa* földekben, *oikea* igaz, *voi* vaj, *uiskelen* úszkállok, *päivä* nap, *löin* ütöttem, *myin* eladtam, *neiti* leányzó, *kisasszony*, *teille* nektek.

Jegyzet. Csak az *i*-végű (c. alatti) kettőshangzók fordulhatnak elő az első szótagon túl (pl. *salainen* titkos, *jumaloille* isteneknek, *oppineille* tanultaknak, *tappeluissa* csatákban). Az első szótagon túl előforduló *uo, au* stb. (a. és b. alatt) mindig két szótagba tartozó két külön magánhangzó: *pyhi-en* sanctorum (*pyhi-en*), *tapa-us*, *kopeus* büszkeség (*kope-us*), *kokous* gyűlés (*koko-us*), *raitti-us* frissesség, *lisiäys* toldalék (*lisiä-yä*).

4. Hangsúlyozás. — A főhangsúly a (magában kifejtett) szó első tagján van; ezenkívül mellékhangsúly esik a 3., 5., 7. szótagra vagy (különbösen mikor öt- vagy többtagú szóban a harmadik tag rövid magánhangzón végződik) a 4., 6., 8.-ra, de soha a másodikra, sem az utolsóra, pl. *tulen* jövök, *tulevat* jönnek, *tulisivat* jönnének; *tappelisivat* verekednének.

5. A magánhangzók két csoportra oszlanak:

- a) mélyhangúak: *a, o, u*;

b) magashangúak: *ä, ö, y; e, i,*

Az egyszerű szavak magánhangzói vagy mind mélyhangúak (*a, o, u*, ide számítva az ezekkel való kettőshangzókat is: *uo, au, ou, eu, iu, ai, oi, ui*), vagy pedig mind magashangúak (*ä, ö, y* és az *yö, ie, äy, öy, äi, öi, yi, ei* kettőshangzók); csupán csak az *e* meg az *i* s az *ie* meg az *ei* kettőshangzó fér meg mélyhangokkal is egyazon szóban. Példák: *paha* rossz, *mato* féreg, *mana* tojás, *loppu* vég, *muisto* emlékezet, *neuvo* tanács, *hiukka* keveske; *märkä* nedves, *synty* születés, *hyvä* jó, *pöytä* asztal, *vesi* (gen. *veden*) víz, *käsi* (gen. *küden*) kéz, *henki* lélek, *sinne* oda; — *onni* (gen. *onnen*) szerencse, *tuli* (gen. *tulen*) tűz, *iso* nagy, *kehno* hitvány, *hiekkä* homok, *heikko* gyenge.

A szótagos képzők, ragok és simuló particulák az alapszó hangrendjéhez (mély- v. magashangúságához) illeszkednek, pl. *ostaja* vevő: *syöjä* evő, *pahaksua* rosszallani: *hyväksyjä* helyeselni; *raudalla* vassal: *kädellä* kézzel, *sanovat* mondanak: *elävät* élnek; *kuka* ki: *mikä* mi, *annatko* adsz-e: *tiedätkö* tudsz-e.

Jegyzet. Olyan kéttagú magashangú alapszavakhoz, amelyekben az első szótag magánhangzója *i* vagy *e* (*ie, ei*), némely képző mélyhangú alakjában járult hozzá, pl. *kive-kö*: *kivikko* köves hely, *körakás*; *iske-ütni*: *isku* ütés, *csapás*; *teko-tenni*: *teko* tevés, *tett*, *teokse* munka; *tietä-tudni*: *tieto* tudás, ismeret; *peittä-földni*, *takarni*: *peitto* takaró. — Megjegyzendők: *mere-tenger*, *vere-vér*: *partit. merta, verta* (nem *-tü*).

6. Magánhangzó-változások:

1) A tövégi magánhangzók a képzők és a ragok *i*-jével részint kettőshangzókká egyesültek, részint pedig egészen összeolvadtak; — a kettőshangzóban a tövégi magánhangzó helyett gyakran más magánhangzó van. Nevezetesen:

a) Az *o, ö, u, y* változatlanul egyesült az *i*-vel kettőshangzóvá, pl. *talo* ház \sim *taloissa* házakban; *pöllö* bagoly \sim *pöllöille* baglyoknak; *puhu*-beszélni \sim *puhuin* beszéltem; *mylly* malom \sim *myllyistä* malmokból.

b) Változatlanul van meg az *a, ä* is, de csak a föltételes mód *-isi* képzőjének, a kicsinyítő *-ise* (nom. *-inen*) és a valamivel bírót jelölő *-ise* (nom. *-inen*), *-isa, -isä* képzőnek az *i*-je előtt, vele kettőshangzóvá egyesülve, pl. *anta*-adni \sim *antaisi* adna; *eli*-élni \sim *eliäsi* élne; *orava* evet \sim *oravaise-* (nom. *oravainen*) evetke; *vähä* kevés \sim *vähäise-* (nom. *vähäinen*) kevéske; *kala*

hal ∼ *kalaise-* (nom. *kalainen*) halas; *metsä* erdő ∼ *metsäise-* (nom. *metsäinen*) erdős; *sota* háború ∼ *sotaisa* harcias.

c) A pluralis és a praeteritum *-i*-je előtt a kéttagú szótövek *ä* véghangzója hiányzik; szintilyen *a* pedig csak akkor, ha a megelőző szótág magánhangzója *o* v. *u* (vagy ilyen előhangú kettőshangzó: *oi, ui, ou, uo*); máskülömben az ilyen *a* helyett *o* van az *i* előtt, vele kettőshangzóvá egyesülve. Példák: *päivä* nap ∼ *päivinä* napokon; *silmü* szem ∼ *silmissü* szemekben; *eli-* élni ∼ *elin* éltem; *orja* rabszolga ∼ *orjille* rabszolgáknak; *muna* tojás ∼ *munissa* tojásokban; *otta-* venni ∼ *otti* vett; *murta-* törni ∼ *murli* tört; *koira* kutya ∼ *koirille* kutyáknak; *muista-* emlékezni ∼ *muisti* emlékezett; *koura* marok ∼ *kourilla* markokkal; *ruoska* ostor ∼ *ruoskilla* ostorokkal; — ellenben: *kala* hal ∼ *kaloille* halaknak; *sana* szó ∼ *sanoilla* szavakkal; *laula-* dalolni ∼ *lauloin* daloltam.

A többtagú igetövek *a, ä* véghangja a praet. *-i*-je előtt hiányzik; a többtagú névszótöveké pedig a plur. *-i* előtt részint hiányzik, részint *o, ö* van helyette, pl. *odotta-* várni ∼ *odotti* várt; *pelasta-* megszabadítani ∼ *pelasti* megszabadított; *herättä-* fölébresztetni ∼ *herätti* fölébresztett; — *isäntä* gazda ∼ *isäntinä* gazdákul; *sanoma* hír ∼ *sanomissa* hírekben; *vasara* kalapács ∼ *vasaroilla* kalapácsokkal; *kynntilä* gyertya ∼ *kynntilöillä* gyertyákkal; — némely szavakban mind a két változat előfordul, pl. *omena* alma ∼ *omenissa* v. *omenoissa* almákban.

Jegyzet. A *-va, -vä, -ma, -mä* képzős igenevek, az *-isa, -isä, -tloma, -tlömä* képzős melléknévek, a *-mpa, -mpä* képzős közép- és felsőfok-tövek *a, ä*-je az *-i* előtt hiányzik; ellenben rendszeren *o, ö* van helyette olyan névszókban, amelyeknek utolsóelőtti tagjában *i* van.

d) Az *e* az *i*-vel rövid *i*-vé olvadt össze, pl. *hevose-* ló ∼ *hevosille* lovaknak; *ole-* lenni ∼ *oli* vala, *olisin* volnék; *miehe-* férfi ∼ *miehille* férfiaknak. — Szintígy az *i* is, pl. *oppi-* tanulni ∼ [praet. *-i*-vel] *oppi* tanult; — de a plur. *-i* előtt a tövégi *i* helyett *e* van, vele kettőshangzóvá egyesülve, pl. *risti* kereszt ∼ *risteissä* keresztekben.

e) Hosszú magánhangzó helyett a megfelelő rövid van az *i* előtt, vele kettőshangzóvá egyesülve, pl. *maa* föld ∼ *maissa* földekben; *pää* fej ∼ *päissä* fejekben; *saa-* kapni ∼ *sain* kaptam; *myy-* eladni ∼ *myin* eladtam. — A tövégi hosszú *ii* össze

van olvadva a hozzájárult *i*-vel, pl. *karnii*- szép ∼ [plur. *-i*-vel] *karniilla* (k. *sanoilla* 'szép' szavakkal); de a második szótagban az ilyen összeolvadt *ii* helyett néha *ei* van, pl. *kallii*- drága ∼ *kalleilla* (k. *kiwillä* drága kövekkkel).

f) Az *uo*, *yö*, *ie* kettőshangzóknak az utóhangja van az *i* előtt, vele új kettőshangzová (*oi*, *öi*, *ei*) eggyesülve, pl. *suo* mocsár ∼ *soilla* mocsarakon; *työ* munká ∼ *töissü* munkákban; *tie* út ∼ *teillä* utakon; *vie*- vinni ∼ *vein* vittem.

g) Az *i*-utóhangú kettőshangzók *i*-je a hozzájárult *i*-vel összeolvadt, pl. *ui*- úszni ∼ [praet. *-i*-vel] *uin* úsztam; *nai*- nőül venni ∼ [praet. *-i*-vel] *nain* nőül vettem.

ÁTTEKINTÉS.

<i>i</i> hozzájárulása nélkül	<i>i</i> hozzájárulásával
a) <i>o</i> , <i>ö</i> , <i>u</i> , <i>y</i>	<i>oi</i> , <i>öi</i> , <i>ui</i> , <i>yi</i>
b) <i>a</i> , <i>ä</i>	<i>aisi</i> , <i>äisi</i> ; <i>aise</i> , <i>äise</i> (<i>ainen</i> , <i>äinen</i>); <i>aisa</i> , <i>äisä</i>
c) <i>ä</i> (kéttagúak végén)	<i>i</i> (plur., praet.)
<i>a</i> (kéttagúak végén, az első szótagban <i>o</i> , <i>u</i> v. ilyen előhangú kettőshangzóval)	<i>i</i> (plur., praet.)
<i>a</i> (kéttagúak végén, az első szótagban <i>a</i> , <i>e</i> , <i>i</i> v. ilyen előhangú kettőshangzóval)	<i>oi</i>
<i>a</i> , <i>ä</i> (többtagú igetövek végén)	<i>i</i> (praet.)
<i>a</i> , <i>ä</i> (többtagú névszótövek végén)	<i>i</i> v. <i>oi</i> , <i>öi</i> v. mind a kettő
d) <i>e</i>	<i>i</i>
<i>i</i>	<i>i</i> , (plur.) <i>ei</i>
e) <i>aa</i> , <i>äü</i> , <i>ee</i> , <i>oo</i> , <i>uu</i> , <i>yy</i>	<i>ai</i> , <i>äi</i> , <i>ei</i> , <i>oi</i> , <i>ui</i> , <i>yi</i>
<i>ii</i> , <i>ee</i>	<i>ii</i> , <i>ei</i>
f) <i>uo</i> , <i>yö</i> , <i>ie</i>	<i>oi</i> , <i>öi</i> , <i>ei</i>
g) <i>ai</i> , <i>äi</i> , <i>oi</i> , <i>ui</i> , <i>öi</i>	<i>ai</i> , <i>äi</i> , <i>oi</i> , <i>ui</i> , <i>öi</i>

2) A tövégi *e* helyett rákövetkező *j* előtt, nemkülömben a gerundiumi *-en*, *-essa* előtt rendszeren *i* van, pl. *kulke-járni* ∼ *kulkija* járó; *mene-menni* ∼ *menijü* menő; *luke-olvasni* ∼ *lukien* olvasva, *lukiessa* olvasás közben.

7. Mássalhangzó-váltakozások.

1) Két- vagy többtagú tőnek nyílt végszótagját kezdő *k* *t* *p* helyett más hangot ejtenek, mikor a szótag zárt, pl. *kulke-járni* ∼ *kuljen* járok; *tahto* akarat ∼ *tahdon* akaratot; *tapa* szokás ∼ *tavaksi* szokássá; a *k*-nak bizonyos esetekben semmi megfelelője sincs a zárt alakban, pl. *näke-látni* ∼ *näen* látok. Ugyanez áll az utolsóelőtti nyílt szótagot kezdő *k* *t* *p*-re nézve is, mikor *e* szótag a tövégi magánhangzó elveszésével zárttá lett, pl. *rohkene-merészkedni* ∼ *rohjennut* (part. praet. act.); *tantere-mező*, tér ∼ *tanner* (nominat.); *ompele-varrni* ∼ *ommettu* varrott. Ezt az erős és a gyenge fok váltakozásának nevezzük.

Ilyen váltakozást azonban csak akkor találunk, ha a szótagban rövid magánhangzó vagy olyan kettőshangzó van, amely rövid magánhangzónak és hozzájárult *i*-nek az egyesüléséből állott elő (*oi*, *öi*, *ui*, *yi*, *ei*).

Jegyzet. Zárt az olyan szótag, amely mássalhangzóval vagy ú. n. véghehezettel (vö. 1. jegyzet) végződik, pl. *sulke-zárni* ∼ *sulje'* (= **suljek*) zárj; *sito-kötni* ∼ *sido'* (= **sidak*) köss.

Továbbá zárt-számba megy többtagú névszótövek végén az olyan szótag is, amelyben *i*-utóhangú kettőshangzó van, ha utána *t* vagy *d* kezdetű szótag következik, pl. *havainto* észlelet ∼ *havainmotta* (plur. partit.), *havainnoiden* (plur. gen.).

A váltakozások* a következők:

a) E. *kk*, *tt*, *pp* ∼ Gy. *k*, *t*, *p*, vagyis az utolsóelőtti és az utolsó (nyílt) szótag határán álló hosszú mássalhangzónak a zárt szótag elején rövid felel meg, pl. *kukka* virág ∼ *kukat* virágok; *männikkö* fenyves ∼ *männikkössü* fenyvesben; *otta-venni* ∼ *otan* veszek, *otatte* vesztek; *tyttö* leány ∼ *tytöt* leányok, *tytölle* leánynak; *seppi* kovács ∼ *sepät* kovácsok, *sepältä* kovácstól; *tappa-agyonütüni* ∼ *tapan* agyonütök.

b) E. *nk* (irva: *nk*), *nt*, *mp* ∼ Gy. *np* (irva: *ng*), *nn*, *mm*, vagyis az orrhang-megelőzte *k* *t* *p* a zárt szótag elején hiányzik, az orrhang pedig hosszan ejtődik, pl. *henke-lélek* ∼ *hengen*

* E. = erős fok; Gy. = gyenge fok.

lelket; *lanka* fonál \sim *langat* fonalak; *kanta*- hordani \sim *kannan* hordok; *ranta* part \sim *rannalla* parton; *ammu*- löni \sim *ammun* lövök; *parempa*- jobb \sim *paremmat* jobbak.

c) E. *k*, amelyet *l*, *r*, *h* előz meg és *e* vagy *i* követ \sim Gy. *j*, pl. *sylke*- köpni \sim *syljen* köpök; *sylki* köpött \sim *syljin* köptem; *särke*- törni \sim *särjen* török; *sürki* tört \sim *sürjin* törttem; *rohkene*- merészkedni \sim *rohjennat* (part. praet. act.).

Jegyzet. Némelykor E. *-lkü*, *-rkü* \sim Gy. *-ljü*, *-rjü*, pl. *selkü* hát \sim *seljän* (selän) hátat; *härkä* ökör \sim *härjän* (härän) ökröt.

Jegyzet b) és c)-hez. Az optativusban E. *rk* (irva: *nk*), *lk*, *rk* \sim Gy. *m*, *ll*, *rr*, pl. *mene*- menni, *tule*- jönni, *pure*- harapni: opt.-tő *menkö*, *tulko*, *purko*- \sim sing. 2. *mennös*, *tullos*, *purros*.

d) E. *k*, amely két *u* vagy *y* között áll \sim Gy. *v*, pl. *suku* nemzetség \sim *surun* nemzetséget; *kyky* tehetség \sim *kyvyn* tehetséget.

e) E. *k* minden egyéb helyzetben \sim Gy. —, pl. *näke*- látni \sim *näet* látsz; *maku* iz \sim *maun* izt; *hike*- izzadság \sim *hiessü* izzadságban; *ikä* kor \sim *iüssü* korban; *jalka* láb \sim *jalat* lábak; *nahka* bőr \sim *nahasta* bőrből; *poika* fiú \sim *pojat* (< *poi'at*) fiúk; *aika* idő \sim *ajan* (< *ai'an*) időt.

Jegyzet. Olyan *k*, amelyet *h* előz meg és nem *e* v. *i* követ, némelykor a gyenge fokban is megvan, kivált ha a *h* előtt hosszú magánhangzó vagy kettőshangzó áll, továbbá a harmadik szótag elején, pl. *tähkä* kalász \sim *tähkän* kalászt; *kiihko* hév \sim *kiihkolla* hévvel; *keuhko* tüdő \sim *keuhkossa* tüdőben; *suurehko* nagyocska \sim *suurehkon* nagyocskát.

Jegyzet. A gyenge alakban a *k* hiányzó megfelelőjének a helyére hosszú magánhangzó és kettőshangzó után, mikor hibás olvasás vagy félreértés elkerülése végett szükséges, hiányjelt tesznek, pl. *vaa'an* mérleget; *tu'o's* hozz; *lyö'ös* üss.

f) E. *t*, amelyet magánhangzó (vagy *h*) előz meg \sim Gy. *d*, pl. *vete*- víz \sim *veden* vizet; *käte*- kéz \sim *kädet* kezek; *sota* háború \sim *sodassa* háborúban; *tahto*- akarni \sim *tahdon* akarok; *lehte*- levél \sim *lehdet* levelek.

g) E. *lt*, *rt* \sim Gy. *ll*, *rr*, vagyis a liquida-megelőzte *t* a zárt szótag elején hiányzik, a liquida pedig hosszan ejtődik, pl. *vallta* hatalom \sim *vallan* hatalmat; *sillta* hid \sim *sillat* hidak; *vartte*- nyél \sim *varret* nyelek; *ymmärtü*- érteni \sim *ymmärrün* értek.

Jegyzet b) és g)-hez. A többesszámi genitívusban, noha a végszótag zárt, *nt*, *lt*, *rt* van, pl. *joutsene*- hattyú, *sävele*- dallam, *vuore*- hegy, plur. gen. *joutsenten*, *sävellen*, *vuorten*.

h) E. *p*, amelyet magánhangzó vagy *l*, *r* előz meg ∼ Gy. *v*, pl. *tupa* szoba ∼ *tuvassa* szobában; *leipä* kenyér ∼ *leivän* kenyeret; *halpa* olcsó ∼ *halvat* olcsók; *korpe-* vadon erdő ∼ *korvessa* vadon erdőben.

Jegyzet. A nyílt szótagot kezdő *k t p*-nek a zárt szótag elején is *k t p* felel meg, a) ha előtte explosiva vagy *s* áll, pl. *kotka* sas ∼ *kotkan* sást; *vaské-* réz ∼ *vaskesta* rézből; *risti* kereszt ∼ *ristin* keresztet; *püspa* püspök ∼ *püspät* püspökök; — b) ha az *-ise* (*-aise*, *-äise*, *-oise*, *-öise* stb.) tövéget kezdi, pl. *henkise-* lelki ∼ part. *henkistä*; *kultaise-* aranyos ∼ part. *kullaista*; *vapise-* reszketni ∼ *vapiskoon* reszkessen; — c) a birtokos személyragok előtt (vö. 17. b).

ÁTTEKINTÉS.

<i>k</i>		<i>t</i>		<i>p</i>	
E.	Gy.	E.	Gy.	E.	Gy.
<i>kk</i>	<i>k</i>	<i>tt</i>	<i>t</i>	<i>pp</i>	<i>p</i>
<i>rk</i> (irva: <i>nk</i>)	<i>yr</i> (irva: <i>ng</i>)	<i>nt</i>	<i>nn</i>	<i>mp</i>	<i>mm</i>
<i>lk-</i>	<i>l*</i>	<i>-t</i>	<i>-d</i>	<i>-p</i>	<i>-v</i>
<i>rk-</i>	<i>r-</i>	<i>ht</i>	<i>hd</i>	<i>lp</i>	<i>lv</i>
<i>lke</i> , <i>lki</i>	<i>lje</i> , <i>lji</i>	<i>lt</i>	<i>ll</i>	<i>rp</i>	<i>rv</i>
<i>rke</i> , <i>rki</i>	<i>rje</i> , <i>rji</i>	<i>rt</i>	<i>rr</i>	<i>sp</i>	<i>sp</i>
<i>hke</i>	<i>hje</i>	<i>pt</i>	<i>pt</i>	<i>pise</i> stb.	<i>pis</i>
<i>hk-</i>	{ <i>hk-</i> <i>h-</i>	<i>st</i>	<i>st</i>		
		<i>üise</i> stb.	<i>tis</i>		
<i>uku</i>	<i>uvu</i>				
<i>yky</i>	<i>yvy</i>				
<i>-k-</i>	<i>-'</i>				
<i>tk</i>	<i>tk</i>				
<i>sk</i>	<i>sk</i>				
<i>kise</i> stb.	<i>kis</i>				

2) Egyéb mássalhangzó-váltakozások:

a) A *tő* végzótagját kezdő *t* hangnak, amelyet *e*, *a* v. *ü* követ, *i* előtt többnyire *s* felel meg, ha előtte magánhangzó, *l*, *r*, *n* v. *h*-val váltakozó *k* áll, pl. *vete-* víz ∼ nom. *vesi*; *käte-* kéz ∼ nom. *käsi*; *kieltä-* tiltani ∼ *kielsi* tiltott; *varte-* nyél ∼ nom. *varsi*; *kante-* födél ∼ nom. *kansi*; *yhte-* egy, *kahte-* két,

* A vonáska magánhangzót jelöl.

kettő (← **ykte-*, **kakte-*) ∼ nom. *yksi*, *kaksi*; *lähte* indulni (← **läkte-*) ∼ *läksi* indult (de így is: *lähti*).

Jegyzet. A gyenge alak *t*-je (amelynek az erős alakban *tt* felel meg) nem váltakozik *s*-szel, pl. *kasvatti* nevelt ∼ *kasvatin* neveltem; *pudotti* leejtett ∼ *pudotin* leejtettem. De különben is előfordul *i* előtt *t*, pl. *hoita-*ápolni ∼ *hoiti* ápolt; *kyntä-*szántani ∼ *kynti* szántott; *neite-*leányzó, *kis-*asszony ∼ nom. *neiti* stb.

b) A *k* hangnak *t* és *d* előtt *h* felel meg, pl. *teke*-tenni ∼ *tehtäv* tennivaló, teendő, *tehd* tenni; *näke*-látni ∼ *nähtäv* látnivaló, *nähd* látni (s ezeknek az analógiájára alakultak: *tehnyt* tett, *nähyt* látott; *tehköön* tegyen, *nähköön* lásson stb.).

c) Két magánhangzó közötti *ks*, *ps*, *ts*, *nt* és *mp* helyett szótag és szó végén csak egy hang van; nevezetesen a következő váltakozások fordulnak elő: *ks*, *ps* ∼ *s*; *ts* ∼ (névszókbán) *s*, (igékben) *t*; *nt* ∼ (az első szótagon túl) *t*; *mp* ∼ *n*, pl. *juokse-*fitni ∼ *juos-kaa* fussatok; *sormukse-*gyűrű ∼ nom. *sormus*, partit. *sormus-ta*; *lapse-*gyermek ∼ part. *las-ta*; *veitse-*kés ∼ partit. *veis-tä*; *mainitse-*emliteni ∼ *mainit-kaa* említetek; *kolmante-*harmadik ∼ partit. *kolmat-ta*; *tuhante-*ezer ∼ nom. *tuhat*, part. *tuhat-ta*; *kovimpa-*legkeményebb ∼ nom. *kovin*, part. *kovin-ta*.

Két magánhangzó közötti *m* helyett szótag és szó végén *n* van, pl. *sydäme-*szív ∼ nom. *sydän*, part. *sydän-tä*.

d) Pótló nyújtás: *tn* > *nn*, *sn* > *ss*, *ln* > *ll*, *rn* > *rr*, pl. (*talve-*tél, *vuote-*év): *essivus talve-na* ∼ **vuot-na* > *vuonna*; (*näky-*látszani, *pese-*mosni): part. praet. act. *näky-nyt* ∼ *pes-nyt* > *pessyt*; (*sano-*mondani, *ole-*lenni, *pure-*harapni): part. praet. act. *sano-nut* ∼ **ol-nut* > *ollut* ∼ **pur-nut* > *purrut*.

e) Hasonulás: az *n*-nek *k* előtt *y* felel meg, de ezt a váltakozást írásban nem jelölik meg; pl. *on* van ∼ *oyko* van-e? *hän* ő ∼ *härkö* ő-e? (rendes írással: *onko*, *hänkö*).

Jegyzet. Néhány más hangváltakozásról a szótanban lesz szó.

II.

SZÓTAN.

NÉVSZÓ.

8. A teljes névszótövek mind magánhangzón végződnek; véghangjuk bármely rövid és hosszú magánhangzó (csak *ö* nem) s a kettőshangzók közül *ai, äi, oi, uo, yö, ie* lehet.

A magánhangzós-végű teljes tőalakon kívül sok szónak mássalhangzós-végű csonka tőalakja is van, pl. *vete-* viz \sim *vet-*, *tule-* tűz \sim *tul-*, *paimene-* pásztor \sim *paimen*, *hevose-* ló \sim *hevos-*; *morsíame-* menyasszony \sim *morsian*, *sydäme-* szív \sim *sydän*, *onnettoma-* szerencsétlen \sim *onneton*, *sormukse-* gyűrű: *sormus* (vö. 7. c).

9. A teljes névszótövek legnagyobb része két- vagy többtagú és rövid magánhangzón végződik.

Eggytagú, rövid magánhangzójú névszótövek csak a következő névmások: *tä-* (nom. *tämü*) ez, *si-* (nom. *se*) az, *ke-* (és *kene-*, nom. *ken*) ki, *ku-* (nom. *kuka*) ki, mely, *mi* (nom. *mikä*) mi, *jo-* (*joka*) aki, amely, ami.

Eggytagú névszótövek vannak még *aa, ää, ii, uu, yy* hosszú és *ai, äi, oi, uo, yö, ie* kettőshangzókkal, pl. *maa* föld, *jää* jég, *pää* fej, *pää* fog (gereben-f.), *suu* száj, *puu* fa, *syy* ok, *hyi* dér, *lai* faj, *täi* tetű, *voi* vaj, *tuó* amaz, *suo* mocsár, *yö* éj, *vjö* öv, *työ* munka, *tie* út.

Két- és többtagú, hosszú magánhangzón végződő tő háromféle van:

a) *aa, ää, ee, ii, oo*-végűek, *aha, ähä, ehe, ihi, oho* mellékalakkal, amelynek a *h*-ja *s*-ből lett; azért a csonka tőalakjuk *as, üs, es, is, os*-végű. Pl. *viera*- idegen, vendég, *ahta*- szük, *evää*- útravaló eleség, *ryntää*- mellcsont, *kirvee*- fejsze, *ikee*- iga, *kainii*- szép, *tivii*- sűrű, tömött, *uroo*- férfi, hős; mellékalak:

vieraha-, evähä-, kirvehe-, kaunähi-, uroho-; csonka tóalak: *vieras, ahdas, eväs, rynnäs, kirves, kaunis, tivis, uros*;

b) *ee-végűek, ehe* mellékalakkal, amelynek a *h*-ja *g*-ből keletkezett; csonka tóalak: *e'* (megelőző **eg* > *ek*-ből). Példák: *satee- eső, kokee- kísérlet, ihmee- csoda, sitee- kötelék, jüntee- ideg*; mellékalak: *satehe-, ihmehe-* stb.; csonka tóalak: *sade', koe', ihme', side', jänne'*;

c) *aa, oo, uu-végűek*, csonka mellékalak nélkül, pl. *vapaa* szabad, *harmaa* szürke, *chtoo este, makuu* fekvés.

10. NÉV SZÓ TÖB BŐ L K É P Z E T T N É V SZ Ó T Ő .

a) Kicsinyített névszók:

-se, -ise képzővel, pl. *kalase-* (*kala* hal); *vähüise-, vähäse-* (*vähü* kevés); *lintuise-, lintuse-* (*lintu* madár); *vüvyse-* (*vüvy* vő); *vaimose-* (*vaimo* feleség); *tyttöse-* (*tyttö* leány); *äitise-* (*äiti* anya); *oravaise-* (*orava* evet).

-kaise, -käise (és *-o-kaise, -u-kaise, -y-käise*) képzővel, pl. *lyhykäise-* (*lyhye-* rövid), *ohukaise-* (*ohue-* vékony); *pienokaise-* *kised* (*piene-* kicsiny); *nuorukaise-* ifjú ember (*nuore-* fiatal), *lapsukaise-* (*lapse-* gyermek).

b) Gyűlöhelyet és sokaságot jelentő főnevek:

-ikko, -ikkö (*-kko, -kkö*) képzővel, pl. *kivikko* köves hely, *körakás* (*kive-* kö); *kanervikko* hangafüves hely (*kanerva* hangafű); *kuusikko* fenyves (*kuuse-* fenyű); *lepikkö* égerfa-erdő (*leppä* égerfa); *ruohikko* füves hely (*ruoho* fű); *männikkö* fenyves (*männi* fenyű).

-isto, -istö (*-sto, -stö*) képzővel, pl. *kuusisto* fenyves (*kuuse-* fenyű); *koivisto* nyires (*koivu* nyirfa); *rahasto* pénztár (*raha* pénz); *kirjasto* könyvtár (*kirja* könyv).

c) Lakóhelyet jelentő főnevek: *-la, -lä* képzővel, pl. *seppälä* kovács (*seppä*) háza; *pappila* pap (*pappi*) háza, *Mikkola* Mikkolóháza, *hiirelä* egértanya (*hiire-* egér).

d) Valamire szánt holmit (ruhát) jelentő főnevek: *-ukse, -ykse* képzővel; csonka alak: *-us, -ys*; pl. *karukse-* gallér (*kaula* nyak), *sormukse-* gyűrű (*sorme-* újj); *kannukse-* sarkantyú (*kanta* sark); *säärykse-* kamásli (*sääre-* lábszár).

e) Nőnevek: *-ttare, -ttäre* képzővel; csonka alak: *-tar, -tär*; pl. *opettajattare-* tanítónő (*opettaja* tanító); *näyttelijättäre-* színésznő (*näyttelijä* színész); *runottare-* műzsa (*runo* vers, költemény).

f) Tulajdonságot és állapotot jelentő elvont főnevek (-ság, -ség-félék): *-uute, -yyte, -ute, -yte* képzővel; csonka alakok: *-uit, -yyt, -ut, -yt* és *-uus, yys, -us, -ys* (ez utóbbiak **-uuti > *-uusi* stb.-ből), pl. *pahuute*- rosszság (*paha* rossz), *hyvyyte*- (*hyvä* jó), *orjuute*- (*örja* rabszolga), *suuruute*- (*suure*- nagy), *paksuute*- (*paksu* vastag), *tylyyte*- (*tyly* durva); — *puhtaute*- (*puhtaa*- tiszta), *ahneute*- (*ahnee*- mohó, kapzsi), *raittiute*- (*raittii*- friss), *korkeute*- (*korkea* magas), *lempeyte*- (*lempeä* kegyes, nyájas); *heikkoute*- (*heikko* gyenge).

Jegyzet. Eltérő: *pituite*- hosszúság (*pitkä* hosszú).

g) Valamivel bírót jelentő mellénevek:

-ise képzővel, pl. *kalaise*- halas (*kala* hal); *metsäise*- erdős (*metsä* erdő); *musta-silmäise*- fekete szemű (*silmä* szem); *jäise*- jeges (*jää* jég); *luise*- csontos (*luu* csont); *kivise*- köves (*kive*-), *vetise*- vizes (*vet-*); *sateise*- esős (*sate-*); *heikko-uskoise*- gyenge hitű (*usko*), *suruise*- szomorú (*suru*).

-isa, -isä képzővel, pl. *sotaisa* harcias (*sota* háború), *riitaisa* veszekedő (*riita* veszekedés), *arvoisa* érdemes, tisztelt (*arvo* bec, érték).

-va, -vä képzővel (különösen „bőven bírót” jelentők), pl. *lihava* húsos, kövér (*liha* hús), *väkevä* erős (*väke*- erő), *tilava* téres, tágas (*tila* hely); *terävä* éles, hegyes (*terä* él, éles hegy).

-kkaa, -kkää képzővel (szintén „bőven bírót” jelentők); csonka alak: *-kas, -käs*; pl. *voimakkaa*- erős (*voima*), *rahakkaa*- pénzes (*raha*), *iäkkää*- koros, idős (*ikä*), *sydämikkää*- bátor szívű (*sydäme*-).

h) Valamihez tartozót jelentő mellénevek:

-läise képzővel, pl. *maallise*- földi (*maa*), *taivaallise*- égi, mennyei (*taivaa*-), *isällise*- atyai (*isä*), *tavallise*- szokásos, közön-séges (*tapa*), *hengellise*- lelki (*henke*-).

Jegyzet. Előfordulnak *-ise* képzős mellénevek is, amelyek valamihhez tartozót jelentenek, pl. *eteläise*- déli (*etelä*), *läntise*- nyugati (*länt-*); viszont találkoznak *-läise* képzős mellénevek, amelyek valamivel bírót jelentenek, pl. *onnellise*- szerencsés (*onne*-), *ansiolllise*- érdemes (*ansio*), *virheellise*- hibás (*virhee*-). — Ezonyos mérték-mennyiséget jelentő szavak: *kourallise*- egy maroknyi (*koura*), *lasillise*- egy pohárnyi (*lasi*).

-laise, -läise képzővel, pl. *sukulaise*- nemzetségbeli, atyafi (*suku* nemzetség); *matkalaise*- utas (*matka* út, utazás); *venäläise*- orosz (*Venäjä, Venäjä* Oroszország), *saksalaise*- német (*Saksa* Németország), *suomalaise*- finn (*Suome*- Finnország), *unkarilaise*- magyar (*Unkari*); *rantalaise*- partlakó (*ranta*), *vuorelaise*- hegylakó (*vuore*-).

i) Valamihez hasonló jelentő melléknevek (,-szerü, -féle): *-maise, -mäise* képzővel, pl. *koiramaise-* kutyalelkü (*koira*); *karhumaise-* medveszerű (*karhu*); *hyvämaise-* jóféle (*hyvä*); *paha-maise-* rosszféle (*paha*).

j) Fosztó melléknevek *-ttoma, -ttömi* képzővel; csonka alak: *-ton, -tön (-toin, -töin)*; pl. *onnettoma-* szerencsétlen (*onne-*), *isättömi-* atyátlan (*isä*), *armottoma-* kegyetlen (*armo*), *viattoma-* ártatlan (*vika* hiba), *üünettömi-* hallgatag, szótalán, néma (*üüne-* hang).

k) Fokozott melléknevek. A középfok tövének *-mpa, -mpä* a képzője; ez előtt a kéttagú alapszavak vég *a, ü*-je helyett *e* van; pl. *huono* rossz: *huonompa-* (gen. *huonomman*) rosszabb; *suure-* nagy: *suurempa-*; *kauni-* szép: *kauniimpa-*; *vanha* öreg, vén, régi: *vanhempa-*; *kova* kemény: *kovempa-*; *syvä* mély: *syvämpä-*; *vähä* kevés: *vähempä-*; — *valkea* fehér: *valke-ampa-*; *väkevä* erős: *väkevämpä-*.

A felsőfok tövének *-impa, -impä* a képzője; ez előtt az alapszó vég *a, ü, e, i*-je hiányzik; csonka alak: *-in*; pl. *huonoimpa-* (gen. *huonoimman*, nom. *huoinin*); *suuriimpa-*, *kauniimpa-* (*kauniimpa-*), *vanhimpa-*, *kovimpa-*, *syväimpä-*, *vähimpä-*, *valkeimpa-*, *väkeväimpä-*.

Jegyzet. A felsőfok képzője a középfok képzőjének analógiájára alakult eredetibb *-ima, -imä*-ből; innen az *-in* (<*-in) csonka alak.

Jegyzet. Főneveket is lehet fokozni, ha a jelentésük alkalmas a fokozásra, pl. *lapsenpana* gyermek: *lapsenpana* kisebb gyermek korban; *ranta* part: *rannempana* közelebb a parthoz; *syksy* őszi: *syksymällä* előbbre haladt őszi, *pohja* észak: *pohjemmäksi* északibb helyre. — A *ku-* és a *jo-* kérdő és vonatkozó névmásnak is van középfoka: *kumpa-* melyik (kettő közül), *jompa-* amelyik (kettő közül), *jompa-kumpa-* valamelyik (kettő közül).

Jegyzet. Dívó alapfok nélkül fordulnak elő: *vasempa-* bal, *parempa-* jobb (*hyvä* jó), *enempä-* több, *enimpä-* legtöbb (*paljo* sok), *molempa-* mindkettő; — superl. *paraa-*, *parhaa-* (csonka alak: *paras*), *parhaimpa-* v. *parhimpä-* legjobb. — Megjegyzendő: *pitkä* hosszú: comp. *pitämpä-*, sup. *pitäimpä-*.

l) **Sorszámnevek** képzője: *-nte*; csonka alak: *-t* és *-s* (az utóbbi **-nti* > **-nsi* > **-ns*-ből), pl. *neljä* négy: *neljänte-* (cs. *neljät-*, *neljäs*) negyedik; *viite* öt: *viidente-*; *kuute-* hat: *kuudente-*; — elváltozott véghangzóval: *kolme* három: *kolmante-*.

11. Igetőből képzett névszótő.

a) **Cselekvőt jelentő névszók** (nomen agentis v. actoris): *-ja, -jä* képzővel, pl. *ostaja* vevő (*osta-* venni), *kääntäjä* fordító (*kääntä-* fordítani), *opettaja* tanító (*opetta-*), *lukija* olvasó,

lector (*luke-*), *tekijä* szerző (*teke-* tenni, csinálni), *etsijä* kereső (*etsi-*).

Jegyzet. Az *-ija*, *-ijä* helyett némelyek *-ia* *-iä*-t írnak, pl. *lukia*, *tekiä*.

-va, *-vü* képzővel a befejezetlen (folyamatos v. beálló) cselekvés igeneve (participium praes.), pl. *lukeva* olvasó, legens (*luke-*), *etsivä* kereső (*etsi-*), *antava* adó (*anta-*), *el'ivü* élő (*elä-*).

Ugyanezzel a passivum igetöböl a magyar *-andó*, *-endő* képzősnek megfelelő igenév (participium necessitatis), pl. *luettava* olvasandó, olvasni való, *etsittävä* keresendő, keresni való. Megjegyzendő: *tuttava* ismerős (< *tunnettava*: *tunte-* ismerni).

-nee (*-neke*) képzővel, amely régebbi *-nuc*, *-nye*-ből, s ez meg *-nude*, *-nyde*-ből lett; a csonka alakja *-nut*, *-nyt*: a befejezett cselekvés igeneve (participium praet. activi), pl. *oppinee* (*-nut*) tanult, tudós (*oppi-*), *eksynee* (*-nyt*) eltévedt (*eksy-*), *istunee* (*-nut*) ült (*istu-*), *käynee* (*-nyt*) járt, kelt (*käy-*).

b) Cselekvést v. cselekvés tárgyat, eredményt jelentő névszók (nomen actionis, nomen acti):

-u, *-y* és *-o*, *-ö* képzővel, pl. *haku* keresés (*hake-*), *itku* sirás (*itke-*); *olo* lét (*ole-*), *tulo* jövetel (*tule-*); *teko* tett (*teke-* tenni); *näkö*, *näky* látás (*heikko* n. gyenge l.: *näke* látni); *löytö* találás, lelet, fölfüdüzés (*löytä-*), *lähtö* elmenetel (*lähte-*), *kylvö* vetés (*kylvä-*).

Ugyane képzőnek *-u*, *-y* alakjával a passivum igetöböl a befejezett cselekvés igeneve (participium praet. passivi), pl. *luettu* olvasott, lectus (*luke-*, pass. tö: *luetta-*), *sanottu* mondott, dictus (*sano-*: *sanotta-*), *nähty* látott, visus (*näke-*: *nähtä-*), *löydetty* talált, inventus (*löytä-*: *löydettä-*). Megjegyzendők: *tuttu* ismert, ismeretes (< *tunnettu*: *tunte-*), *tietty* tudott, tudvalevő (< *tiedetty*: *tietä-*).

-ukse, *-ykse* és *-okse*, *-ökse* képzővel; csonka alakja: *-us*, *-ys* és *-os*, *-ös*; pl. *palvelukse* szolgálat (*palvele-*), *valmistukse* készítés (*valmista-*), *vastaukse* felelet (*vastaa-*), *hävitykse* pusztítás (*hävittä-*), *epäilykse* kételkedés (*epäile-*); *muutukse* változtatás (*muutta-*), *kiitukse* köszönet (*kiittä-*), *näytukse* fölvonás (*näyttä-* mutatni).

-ee (*-ehē*) képzővel; csonka alakja *-e'*; pl. *sitēe* kötelék (*sito-*), *puhee* beszéd (*puhu-*), *lausee* mondás, mondat (*lausu-*), *satee* eső (*sata-*), *päivän-paistee* napsütés (*paista-*).

-nto, -ntö, -nti képzővel, pl. sovinto egyesség, megbékülés (sopi-), perintö örökség; syönti evés (syö-), juönti ivás (juo-).

-ta, -tü képzővel : a főnévi igenév (infinitivus) alapszava ; pl. nousta- (inf. nousta', noustakse : nouse- emelkedni), pestü- (inf. pestü', pestäikse : pese- mosni), olta- (inf. olla', ollakse : ole- lenni), mentü- (inf. mennü', mennäkse : mene- menni); käytä- (inf. käydä', käydäkse : käy- járni, kelni); tuota- (inf. tuoda', tuodakse : tu- hozni); saata- (inf. saada', saadakse : saa- kapni); — hangsúlytalan szótag rövid magánhangzója után a képző t-je a zárt alakból hiányzik, pl. sanota- (inf. sanoa', sanoakse : sano- mondani), elütä- (inf. elüä', elüäkse : elä- élni).

-te képzővel : az ige két gerundiumának alapszava ; pl. nouste- (ger. nouste emelkedés közben, nousten emelkedve), peste- (pestessü, pesten), olte- (ollessa, ollen), mente- (mennessü, mennen), käyte- (käydessü, käyden), tuote- (tuodessa, tuoden); — hangsúlytalan szótag rövid magánhangzója után a képző t-je a zárt alakból hiányzik, pl. sanote- (sanoessa, sanoer), elüte- (elüessü, elüen).

-ma, -mä képzővel : cselekvést (n. actionis) és cselekvés tárgyát, eredményt (n. acti) jelentő névszók, amelyek jelzőül is állhatnak, pl. kuolema halál (kuole- meghalni), elämä élet (elä- élni), sanoma hír (sano- mondani), (paismus daganat (paisu-), syntymä születés (s. paikka szülőhely : synty-); juoma ital (juoma-vete ivóvíz : juo-); syömä megevett, gegessen (kissan s. hiiri a macska megette eger, antama adott, datus (isän a. raha az atya-adta pénz); — További -ttoma, -ttömä képzővel (vö. 10, j) fosztó melléknévek, pl. tuntemattoma- ismeretlen (tunte-), näkymättömä- nem látszó, láthatatlan (näky-)

-mise képzővel : cselekvést, de különösen még csak elvégzendőt jelentő névszók ; pl. tekemise- tevés, sanomise- mondás (mondanivaló).

-maise, -mäise képzővel : gerundiumi alapszó, pl. putoomaise- készülő esés (putoo- : putoomaisillansa közel ahhoz hogy essék, esőfélben); menemäise- (mene- : menemäisillänsä menőfélben).

-mukse, -mükse képzővel ; csonka alakja -mus, -mys; pl. aikomukse- szándék (aiko-), kysymukse- kérdés (kysy-), luottamukse- bizodalom (luotta-).

c) Eszközt v. eszközfélét jelentő főnevek :

-ime képzővel ; ez előtt az igeidnek vég a, ü, e, i-je s néha

o-ja is hiányzik; csonka alakja *-in*; pl. *avai-me* kules (*avaa*-nyitni), *pistime*-fulánk (*pistä*-szürni), *istui-me* üldőhely, szék (*istu*-ülni), *tarpome*-v. *tarpime*-turbokló (*tarpo*-turbokolni), *lunastime*-váltságdíj (*lunasta*-kiváltani).

12. Többesszámi névszótó:

a) *-t, -te* képzővel, pl. *hevose*-ló: *hevose*t, *hevoste*-; *sisare*-nőtestvér: *sisare*t, *sisarte*-; *vete*-viz: *vedet*, *vette*-; *kante*-födél: *kannet*, *kannte*-; *sormukse*- (csonka tő: *sormus*) gyűrű: *sormukset*, *sormuste*-; *vieraa*- (cs. *vieras*) idegen: *vieraat*, *vieraste*-; *ihmee*- (cs. *ihme*) csoda: *ihmeet*, *ihmette*-; — főhangsúlytalan szótagrövid magánhangzója után a középső *t*-je a zárt alakból hiányzik, s *e*-je helyett legtöbbszörre (csak *i* után nem) *i* van, pl. *kala* hal: *kalat*, *kalate*- (gen. *kalae-n* h. *kalain*); *jalka* láb: *jalat*, *jalkate*- (gen. *jalkae-n* h. *jalkain*); *risti* kereszt: *ristit*, *ristite*- (gen. *ristie-n*); *sukru* nemzetség: *surut*, *sukute*- (gen. *sukue-n* h. *sukuin*); *mylly* malom: *myllyt*, *myllyte*- (gen. *myllye-n* h. *myllyin*).

b) *-i* képzővel (vö. C.), pl.

maa föld: *ma-*
pää fej: *päi-*
puu fa: *pu-*
syy ok: *sy-*
silmä szem: *silmi-*
hyvä jó: *hyvi-*
päivä nap: *päivi-*
leipä kenyér: *leipi-*

pii fog: *pii-*
lai faj: *lai-*
täi tefű: *täi-*
koi moly: *koi-*

korva fül: *korvi-*
muna tojás: *muni-*
koura marok: *kouri-*
ruoka étel: *ruoki-*

suo mocsár: *soi-*
yö éj: *öi-*
työ munka: *töi-*
tie út: *tei-*

kala hal: *kaloi-*
piha udvar: *pihoi-*
hauta sír: *hautoi-*
vaiva baj: *vaivoi-*

suurempa-nagyobb: *suurempi-*
suurimpa-legnagyobb: *suurimpi-*
lihava kövér: *lihavi-*
väkevä erős: *väkevi-*
lukeva olvasó: *lukevi-*
elävä élő: *elävi-*
sanoma hír: *sanomi-*
esitelmä előadás: *esitelmi-*

jumala isten: *jumali-* v. *-loi-*
isäntä gazda: *isänti-*
vasara kalapács: *vasaroi-*
omena alma: *omeni-* v. *-noi-*

viattoma-ártatlan: *viattomi-*
isättömä-atyátlan: *isättömi-*
laulaja énekes: *laulaji-* v. *-joi-*
kääntäjä fordító: *kääntäji-*

lukija olvasó: *lukijoi-*
tekijä szerző: *tekijöi-*
asia ügy: *asioi-*
miniä meny: *miniöi-*

valkea fehér: *valkei-*
usea nem egy, sok: *usei-*
pehmeä lágy: *pehmei-*
sileä sima: *silei-*

sorme- újj: sormi-
kive- kö: kivi-
mere- tenger: meri-
vastaukse- felelet: vastauksi-

risti kereszt: risti-, ristei-
sonni bika: sonni-, sonnei-
huono rossz: huonoi-
kehno hitvány: kehnoi-

vapaa szabad: vapai-
ahtaa- szük: ahtai-, ahtahi-
evää- útravaló: eväi-, evähi-
kirvee- fejsze: kirvei- v. -vehi-
kaunii- szép: kaunii-, nihi-, -nei-

paimene- pásztor: paimeni-
käte- kéz: käsi-
kante- fődél: kansi-
lehte- levél: lehti-

tyttö leány: tyttöi-
näkö látás: näköi-
suku nemzetség: sukui-
tehty tett: tehtyi-

jäntee- ideg: jäntei-, jäntehi-
antanee- adott: antanei-
elänee- élt: elänei-
uroo- férfi, hős: uroi-, urohi-

Legyzet. Az *-uite*, *-yyte* (*-ute*, *-ytle*) képzésű főnevek többesszámi töve **-uusi*, *-yysi* (*-usi*, *-ysi*) helyett (az *-ukse*, *-ykse* képzősek hatása alatt) *-uiksi*, *-yyiksi* (*-uksii*, *-yksii*) végfőve alakult, pl. *totuute* igazság: *totuiksi*; *heikkoute* gyöngesség: *heikkouksi*.

c) *-ite* (eggyesített *-i* és *-te*) képzővel, csupán a genitívus ragja (*-n*) előtti; — és itt zárt lévén a végszótag, az *-ite* helyett részint *-ide*, részint (főhangsúlytalan szótag rövid magánhangzója után) *-ie* vagy ebből lett *-je* van; az *-ide* mellett pedig még alakvegyülés útján előállott *-itte* alak is van használatban*; pl. *maa: maite-* (gen. *maide-n*, *maitte-n*); *työ: töite-* (gen. *töide-n*, *töitte-n*); *vapaa: vapaitte-* (g. *vapaitte-n*, *vapaitte-n*); *ahtaa: ahtaitte-* (gen. *ahtaitte-n*, *ahtaitte-n*); *elänee: eläneite-* (g. *eläneide-n*, *eläneite-n*); *aurinko nap: auringoite-* (gen. *auringoide-n*, *auringoite-n*); — *väikevi: väikevite-* (gen. *väikevie-n*); *koira: koirite-* (gen. *koirien*); *hevose: hevosite-* (gen. *hevosien*); *jalka: jalkoite-* (gen. *jalkoi'e-n* helyett *jalkojen*); *hullu bolond: hulluite-* (gen. *hullui'e-n* helyett *hullujen*).

Legyzet. Kötteményekben az *-i* többesképző helyett a népnyelvi *-loi*, *-löi* is előfordul, pl. *laakso* völgy: *laaksoloi*, *risti kereszt: ristilöi*.

* Kiindulásul az olyanok szolgálhattak, mint *satec*- eső (cs. tő *sade'* < **sadek*), plur. gen. *sadetten* v. *sateiden*, s a kettőnek összevegyülésével: *sateitten*.

13. A finn névragozás a következő 15, öt csoportra osztható eset-alakot különbözteti meg:

I. Nominativus	II. Essivus	III. Comitativus
Accusativus	Partitivus	Abessivus
Genitivus.	Translativus.	Instrumentalis.
IV. Inessivus		V. Adessivus
Elativus		Ablativus
Illativus.		Allativus.

I. Nominativus. Ragja nincs. Az egyes számban általában a puszta tövel egyező, mégpedig többnyire — ha van — a csonka alakjával (vö. 8. 9.). — A többesszámi nominativus a *-t* képzős többesszámi tövel azonos, pl. *hevose-* ló: tb. nom: *hevoset*, *kala* hal: *kalat*, *vete-*: *vedet*, *jalka*: *jalat*, *kante-*: *kannet* stb.

Accusativus. A teljes (egészleges) objectum esete (vö. a partitivust). Az egyes számban kétféle van: az egyiknek a ragja *-n*, amely eredetibb *m*-ből való; a másik ragtalan, vagyis olyan, mint a nominativus. — A többes számban az accusativus a nominativussal egyező.

Genitivus. A ragja *-n* (amely nem *m*-ből lett); a többes számban csak a *-te* és az *-ite* képzős tő, szolgál ezen eset alapjául, az *-i* képzős nem.

Jegyzet. A következő (II—V. csoportbeli) eseteknek a többes számban az *i*-vel többesített tő (12, b.) szolgál alapul.

II. Essivus: *-na*, *-nä* raggal; állapothatározó (vmely állapotban, minőségben, helyzetben, korban létel kifejezésére), pl. *opettajana* tanítóul, mint tanító, tanítói minőségben; *lapsena* mint gyermek, gy.-korban; *sairaana* betegen, beteg állapotban; — továbbá időhatározó is (mikor? kérdésre), pl. *tinä päivänä* e napon, ma (hodie), *menneenä kesänä* mult nyáron.

Partitivus: *-ta*, *-tä* raggal, amelynek a *t*-je főhangsúlytalan szótag rövid magánhangzója vagy az ezt követő *j* után hiányzik (*-a*, *-ä*); részleges vagy határozatlan mennyiséget jelent (vö. a franciában: *du vin*, *de l'eau*, *des hommes*: *wein*, *wasser*, *menschen*); a mondatban alany is, tárgy is lehet; pl. *vettä* víz v. vizet, *ihmisiä* emberek v. embereket.

Translativus: *-ksi* (*-kse*) raggal; eredmény- és célhatározó, pl. *tuoli sairaaksi* beteg (gé) lett; *valittiin kuninkaaaksi* királya.

választották; *rupesi sotamiehaksi* beállott katonának; *antoi rahaa lainaksi* adott pénzt kölcsönbe; *käytä hypüksesi* használd javadra; *tule avukseni* jöjj segítségemre; — időbeli határt is jelent, pl. *kolmeksi päiviksi* három napra, *jouluksi* karácsonyra.

Jegyzet. Az essivusi *-na, -nä*, a partitivusi *-ta, -tä* (*-a, -ä*) és a translativusi *-ksi* eredetileg helyviszony-jelölő ragok: locativus (*-na, -nä*), ablativus (*-ta, -tä*), lativus (*-ksi*). Ilyen értelemben elő is fordulnak még határozó- és viszonzások végén, pl. *kaukana* messze (helyen), *ulkoa* kívülről; *alemmaksi* alább, lejjebb; *luona* -nál, *luota* -tól, *luoksi* -hoz.

III. Comitativus: *-ine* raggal; a jelentése: ‚vel együtt, -stul, stül‘; rendszeren személyraggal jár, pl. *vaimoineen lapsineen* feleségével és gyermekével (v. gyermekeivel) együtt; *perheineen* családostul; nieli miehen *miekkoinensa* lenyelte az embert kardostul; — (a jelző nem személyragos:) *kaikkine kahvineen* minden holmijával együtt.

Abessivus: *-tta, -ttä* raggal; a jelentése: ‚nélkül‘, pl. *rahatta* pénz nélkül, *küdettiä* kéz nélkül; nyomtatékosítól *ilman* szokott vele járni, pl. *ilman syyttä* ok nélkül.

Instrumentalis: *-(i)n* raggal; kül. *eszközt*, módot jelöl, pl. *omin silmin* saját szemmel; *nelin jaloin* négy lábon; *kahden käden* két kézzel.

IV. Inessivus: *-ssa, -ssä* raggal, jel.: ‚ben‘; elativus: *-sta, -stä* raggal, jel.: ‚ből‘; — illativus: *-sen, -seen* (a többesben *-sin, -siin*), *-h.n* (*-’n*) raggal, jel.: ‚he‘. A *-h.n*-beli magánhangzó a tövégi rövid magánhangzóval vagy a tövégi kettős hangzó utóhangjával azonos; ha a tövégi magánhangzó hosszú, akkor a megfelelő rövid van a *-h.n* ragban; a *h* főhangsúlytalan szótag rövid magánhangzója után kiesett, s aztán az egymás mellé került két rövid magánhangzó összevonódott egy hosszúvá). Pl. *venessä* csónakban, *veneestä* -ből, *veneesen* v. *veneeseen* -ba; *veneihin, veneisiin, venisiin* csónakokba; *maassa* földben, *maasta* -ből, *maahan* -be; *päähän* föbe; (*veteen*) *veteen* vízbe; (*talohon*) *taloon* házba, *taloihin* házakba; *työhön* munkába.

V. Adessivus: *-lla, -llä* raggal, jel.: ‚n, -nál‘ (*pöydällä* asztalon, *rannalla* parton; *hänellä on* nála van, azaz: van neki); eszközről szólva: ‚vel‘ (*veitsellä* késsel, *rahalla* pénzzel); — a blativus: *-lta, -ltä* raggal, jel.: ‚ról, -től‘ (*pöydältä* asztalról, *rannalta* parttól); — allativus: *-lle* (vagy néha még *-llen*)

raggal, jel.: *-ra, -hoz, -nek* (pöydälle asztralra, lapselle gyermeknek, kirkolle templomhoz).

legzet. A belső helyviszonyt jelölő ragok közös alapja *s*, a külső helyviszonyt jelölőké *l*; az inessivus és az adessivus utórésze a *-na, -nä* locativus-rag (*-ssa, -ssä, -llu, -llä* < **-sna, -snä, -lna, -lnä*), az elativus és az ablativus utórésze pedig a *-ta, -tä* egyszerű ablativus-rag. Az illativus ragjának az alakjai közül legeredetibb a *-sen*; az allativus ragjának *-len* volt az eredetibb alakja.

ÁTTEKINTÉS.

I. Nom. — ; (tb. <i>-t</i>)	III. Comit. <i>-ine</i> (-vel, -stül)
Acc. <i>-n</i> v. — ; (tb. <i>-t</i>)	Abess. <i>-tta, -ttä</i> (nélkül)
Gen. <i>-n</i>	Instr. <i>-(i)n</i> (-vel, -n)
II. Ess. <i>-na, -nä</i> (-ul, -ül)	IV. Iness. <i>-ssa, -ssä, (-ben)</i>
Part. <i>-ta, -tä; -a, -ä</i>	Elat. <i>-sta, -stä</i> (-ból)
Transl. <i>-ksi (-kse)</i> (-vá, -vé)	Illat. <i>-sen, -seen</i> (tb. <i>-sin, -sinn, -h.n, -'n</i> (-be))
V. Adess. <i>-lla, -llä</i> (-n, -nál)	
Abl. <i>-lta, -ttä</i> (-ról, -től)	
Allat. <i>-lle [-llen]</i> (-ra, -hoz, -nek).	

14. Névragozási példák

1) Tő: *maa* föld; *vyö* öv.

Eggyes sz.	Többes sz.	Eggyes sz.	Többes sz.
nom. <i>maa</i>	<i>maat</i>	nom. <i>vyö</i>	<i>vyöt</i>
acc.* <i>maan</i>	<i>maat</i>	acc. <i>vyön</i>	<i>vyöt</i>
gen. <i>maan</i>	<i>maiden, maitten</i>	gen. <i>vyön</i>	<i>vöiden, vöitten</i>
ess. <i>maana</i>	<i>maina</i>	ess. <i>vyönü</i>	<i>vöinä</i>
part. <i>maata</i>	<i>maita</i>	part. <i>vyötä</i>	<i>vöitä</i>
transl. <i>maaksi</i>	<i>maiksi</i>	transl. <i>vyöksi</i>	<i>vöiksi</i>
com. <i>maine(-en)</i>	<i>maine(-en)</i>	com. <i>vöine(-en)</i>	<i>vöine(-en)</i>
abess. <i>maatta</i>	<i>maitta</i>	abess. <i>vyöttä</i>	<i>vöittä</i>
iness. <i>maassa</i>	<i>maissa</i>	iness. <i>vyössä</i>	<i>vöissä</i>
elat. <i>maasta</i>	<i>maista</i>	elat. <i>vyöstä</i>	<i>vöistä</i>

* A ragtalan accusativus, minthogy a nominativussal egyenlő, nem szükséges külön kitennünk.

Eggyes sz.		Többes sz.		Eggyes sz.		Többes sz.	
illat.	<i>maahan</i>	<i>maihiin</i>		illat.	<i>vyöhön</i>	<i>vöihin</i>	
adess.	<i>maalla</i>	<i>mailla</i>		adess.	<i>vyöllä</i>	<i>vöillä</i>	
ablat.	<i>maalta</i>	<i>mailta</i>		ablat.	<i>vyöltä</i>	<i>vöiltä</i>	
allat.	<i>maalle</i>	<i>maille</i>		allat.	<i>vyölle</i>	<i>vöille</i>	

Tö: *pää* fej: Eggy. nom. *pää*, acc. *päin*, part. *päättä*, illat. *päähün*; Több. nom. *päät*, gen. *päiden*, *päitten*, part. *päitä*, illat. *päihin*, instr. *päin*.

Tö: *puu* fa, *syy* ok. Eggy. nom. *puu*, *syy*, part. *puuta*, *syytä*, illat. *puuhun*, *syyhyn*; Több. nom. *puut*, *syyt*, gen. *puiden*, *syiden* v. *puitten*, *syitten*, part. *puita*, *syitä*, illat. *puihin*, *syihin*.

Tö: *koi* moly, *täi* tetü: Eggy. gen. *koin*, *täin*, part. *koita*, *täitä*; illat. *koihin*, *täihin*; Több. gen. *koiden*, *täiden* v. *koitten*, *täitten*, illat. *koihin*, *täihin*.

2) Tö: *puhtaa-*, *puhtaha-* tiszta (csonka tö: *puhdas*):

Eggyes sz.		Többes sz.	
nom.	<i>puhdas</i>	<i>puhtaat</i> (- <i>táhat</i>)	
acc.	<i>puhtaan</i> (- <i>tahan</i>)	<i>puhtaat</i> (- <i>tahát</i>)	
gen.	<i>puhtaan</i> (- <i>tahan</i>)	<i>puhdasten</i> , <i>puhtaitten</i> (<i>puhta-</i> <i>hitten</i>)	
ess.	<i>puhtaana</i> (- <i>tahana</i>), <i>puh-</i> <i>dasna</i>	<i>puhtaina</i> (- <i>tahina</i>)	
part.	<i>puhdasta</i>	<i>puhtaita</i> (- <i>tahita</i> , - <i>tahia</i>)	
transl.	<i>puhtaaksi</i> (- <i>tahaksi</i>)	<i>puhtaiksi</i> (- <i>tahiksi</i>)	
com.	<i>puhtaine</i> (- <i>tahine</i>)	<i>puhtaine</i> (- <i>tahine</i>)	
abess.	<i>puhtaatta</i> (- <i>tahatta</i>)	<i>puhtaitta</i> (- <i>tahitta</i>)	
instr.	<i>puhtain</i> (- <i>puhtahin</i>)	<i>puhtain</i> (<i>puhtahin</i>)	
iness.	<i>puhtaassa</i> (- <i>tahassa</i>)	<i>puhtaissa</i> (- <i>tahissa</i>)	
elat.	<i>puhtaasta</i> (- <i>tahasta</i>)	<i>puhtaista</i> (- <i>tahista</i>)	
illat.	<i>puhtaasen</i> , - <i>seen</i> (- <i>taha-</i> <i>sen</i>)	<i>puhtaisin</i> , - <i>sin</i> , - <i>hin</i> (- <i>tahisin</i>)	
adess.	<i>puhtaalla</i> (- <i>tahalla</i>)	<i>puhtailla</i> (- <i>tahilla</i>)	
ablat.	<i>puhtaalta</i> (- <i>tahalta</i>)	<i>puhtailta</i> (- <i>tahilta</i>)	
allat.	<i>puhtaalle</i> (- <i>tahalle</i>)	<i>puhtaille</i> (- <i>tahille</i>)	

Tö: *ikee-*, *ikehe-* iga (csonka tö: *ies*): Eggy. nom. *ies*, gen. *ikeen*, ess. *ikeenä*, *iesnä*, part. *iestä*; Több. nom. *ikeet*, gen. *iesten*, *ikeitten*, part. *ikeitä* (*ikehitä*, *ikehiä*).

3) Tö: *satee-*, *satehe-* esö (cs. tö: *sade*):

Eggyes sz.		Többes sz.	
nom.	<i>sade'</i>	<i>satcet (satehet)</i>	
gen.	<i>sateen (satehen)</i>	<i>sadetten, sateiden, sateitten (satehitten)</i>	
ess.	<i>sateena (satehena)</i>	<i>sateina (satehina)</i>	
part.	<i>sadetta</i>	<i>sateita (satehita, -hia)</i>	
iness.	<i>sateessa (satehessa)</i>	<i>sateissa (satehissa)</i>	
illat.	<i>sateesen, -seen (satehesen)</i>	<i>sateisin, -siin, -hin (satehisin)</i>	
adess.	<i>sateella (satehella)</i>	<i>sateilla (satehilla)</i>	

Tö: *jäntee-*, *jäntche-* ideg (cs. tö: *jänne*): Eggy. nom. *jänne'*, ess. *jänteenä*, part. *jännettä*, illat. *jänteesen, -seen*; Több. gen. *jännetten, jännteitten*, part. *jännteitä*, illat. *jänteisín, -siin, -hin*.

4) Tö: *antanee-* adott (cs. tö: *antanut*); *elänee-* élt (cs. tö: *elänyt*):

Eggyes sz.		Többes sz.	
nom.	<i>antanut, elänyt</i>	<i>antaneet, eläneet</i>	
gen.	<i>antaneen, eläneen</i>	<i>antaneitten eläneitten</i>	
ess.	<i>antaneena, eläneenä</i> <i>antanuina, elänyinä</i>	<i>antaneina, eläneinä</i>	
part.	<i>antanutta, elänyttä</i>	<i>antaneita, eläneitä</i>	
illat.	<i>antaneesen, eläneesen, -seen</i>	<i>antaneisin, -eläneisin, -siin, -hin</i>	
adess.	<i>antaneella, eläneellä</i>	<i>antaneilla, eläneillä</i>	

5) Tö: *jalka láb*; *väkevä* erös:

Eggyes sz.		Többes sz.		Eggyes sz.		Többes sz.	
nom.	<i>jalka</i>	<i>jalat</i>	nom.	<i>väkevä</i>	<i>väkevät</i>		
acc.	<i>jalan</i>	<i>jalat</i>	acc.	<i>väkevän</i>	<i>väkevät</i>		
gen.	<i>jalan</i>	<i>jalkain</i> <i>jalkojen</i>	gen.	<i>väkevän</i>	<i>väkevän,</i> <i>väkevien</i>		
ess.	<i>jalkana</i>	<i>jalkoina</i>	ess.	<i>väkevänä</i>	<i>väkevänä</i>		
part.	<i>jalkaa</i>	<i>jalkoja</i>	part.	<i>väkevää,</i> <i>-vätü</i>	<i>väkeviä</i>		
trans.	<i>jalaksi</i>	<i>jaloiksi</i>	trans.	<i>väkeväksi</i>	<i>väkeviksi</i>		
com.	<i>jalkoine</i> (-nsa)	<i>jalkoine(-nsa)</i>	com.	<i>väkevine</i>	<i>väkevine</i>		
abess.	<i>jalatta</i>	<i>jaloitta</i>	abess.	<i>väkevättü</i>	<i>väkevittä</i>		
instr.	<i>jalan, jaloin jaloin</i>		instr.	<i>väkevin</i>	<i>väkevin</i>		

Eggyes sz.		Többes sz.		Eggyes sz.		Többes sz.	
iness.	<i>jalassa</i>	<i>jaloissa</i>		iness.	<i>väkevässä</i>	<i>väkevissä</i>	
elat.	<i>jalasta</i>	<i>jaloista</i>		elat.	<i>väkevästä</i>	<i>väkevistä</i>	
illat.	<i>jalkaan</i> (<i>jalkahan</i>)	<i>jalkoihin</i>		illat.	<i>väkevään</i> (<i>-vähän</i>)	<i>väkeviin</i> (<i>-vihiin</i>)	
adess.	<i>jalalla</i>	<i>jaloilla</i>		adess.	<i>väkevällä</i>	<i>väkevillä</i>	
ablat.	<i>jalalta</i>	<i>jaloilta</i>		ablat.	<i>väkevältä</i>	<i>väkeviltä</i>	
allat.	<i>jalalle</i>	<i>jaloille</i>		allat.	<i>väkeville</i>	<i>väkeville</i>	

Tö: *sota* háborü: Eggy. nom. *sota*, gen. *sodan*, ess. *sotana*, part. *sotaa*, illat. *sotaan* (*sotahan*), allat. *sodalle*; Több. nom. *sodat*, gen. *sotain*, *sotien*, part. *sotia*, illat. *sotiin* (*sotihin*), allat. *sodille*.

6) Tö: *onnettoma*- szerencsétlen (cs. tö: *onneton*, *-toin*).

Eggyes sz.		Többes sz.	
nom.	<i>onneton (-toin)</i>	<i>onnettomat</i>	
gen.	<i>onnettoman</i>	<i>onnettomain</i> , <i>-mien</i> , <i>onnetonten (-tointen)</i>	
ess.	<i>onnettomana</i> , <i>onnetonna (-toinna)</i>	<i>onnettomina</i>	
part.	<i>onnetonta (-tointa)</i>	<i>onnettomia</i>	
illat.	<i>onnettomaan</i>	<i>onnettomiin</i> .	

Tö: *isättömä*- atyátlan: Eggy. nom. *isätön (-töin)*; ess. *isättömänä*, *isätönä (-töinnä)*, part. *isätöntä (-töintä)*, Több. gen. *isättömäin*, *isättömien*, *isätönten (-töinten)*.

7) Tö: *kovempa*- keményebb; *kovimpa*- legkeményebb (cs. tö: *kovin*):

Eggyes sz.		Többes sz.		Eggyes sz.		Többes sz.	
nom.*	<i>kovempi</i>	<i>kovemmat</i>		<i>kovin</i>	<i>kovimmat</i>		
gen.	<i>kovemman</i>	<i>kovempain</i> , <i>-pien</i>		<i>kovimman</i>	<i>kovimpain</i> , <i>-pien</i>		
ess.	<i>kovempana</i>	<i>kovempina</i>		<i>kovimpana</i>	<i>kovimpina</i>		
part.	<i>kovempaa</i> , <i>-mpata</i>	<i>kovempia</i>		<i>kovimpaa</i> , <i>-mpata</i> , <i>kovinta</i>	<i>kovimpia</i>		
illat.	<i>kovempaan</i>	<i>kovempin</i>		<i>kovimpaan</i>	<i>kovimpin</i>		
all.	<i>kovemmalle</i>	<i>kovemmille</i>		<i>kovimmalle</i>	<i>kovimmille</i> .		

* L. 15. §. 1).

Tö: *vähempä-kevesebb*: Eggy. nom. *vähempi*, gen. *vähemmän*, part. *vähempää*; — Tö: *vähimpä-legkevesebb*: Eggy. nom. *vähin*, gen. *vähimmän*, part. *vähimpää*, *vähintä*.

8) Tö: *kukko kakas*; *tyttö leány*:

Eggyes sz.		Többes sz.	
nom.	<i>kukko</i> <i>tyttö</i>	<i>kukot</i>	<i>tytöt</i>
gen.	<i>kukon</i> <i>tytön</i>	<i>kukkojen,</i>	<i>tyttöjen,</i>
		<i>kukkoin</i>	<i>tyttöin</i>
ess.	<i>kukkona</i> <i>tyttönä</i>	<i>kukkoina</i>	<i>tyttöinä</i>
part.	<i>kukkoa</i> <i>tyttöä</i>	<i>kukkoja</i>	<i>tyttöjä</i>
illat.	<i>kukkoon</i> <i>tyttöön</i>	<i>kukkoihin</i>	<i>tyttöihin</i>
	(<i>kukkohon</i>) (<i>tyttöhön</i>)		
allat.	<i>kukolle</i> <i>tytölle</i>	<i>kukoille</i>	<i>tytöille.</i>

Tö: *aurinko nap*: Eggy. nom. *aurinko*, gen. *auringon*, part. *aurinkoa*; Több. gen. *aurinkoin*, *aurinkojen*, *auringoiden*, *auringoitten*, part. *aurinkoja*, allat. *auringoille*.

Tö: *apu segitség*: Eggy. nom. *apu*, gen. *avun*, part. *apua*; illat. *apuum*; Több. nom. *avut*, gen. *avuin*, *apujen*, part. *apuja*, illat. *apuihin*, allat. *avuille*; — Tö: *sanottu mondott*, *dictus*: Eggy. gen. *sanotun*, part. *sanottua*; Több. gen. *sanottujen*, part. *sanottuja*, ess. *sanottuina*. — Tö: *tehty tett*, *factus*: Eggy. gen. *tehdyn*, part. *tehtyjä*; Több. part. *tehtyjä*, ess. *tehtyinä*, allat. *tehtyille*.

9) Tö: *kive- kö*; *tule tűz*:

Eggyes sz.		Többes sz.		Eggyes sz.		Többes sz.	
nom.*	<i>kivi</i>	<i>kivet</i>	nom.	<i>tuli</i>	<i>tulet</i>		
gen.	<i>kiven</i>	<i>kivein, kivien</i>	gen.	<i>tulen</i>	<i>tulten, tulien</i>		
ess.	<i>kivenä</i>	<i>kivinä</i>	ess.	<i>tulena</i>	<i>tulina</i>		
part.	<i>kiveä</i>	<i>kiviä</i>	part.	<i>tulta</i>	<i>tulia</i>		
illat.	<i>kiveen</i>	<i>kiviin</i>	illat.	<i>tuleen</i>	<i>tuluiin</i>		
	(<i>kivehen</i>) (<i>kivihin</i>)			(<i>tulehen</i>) (<i>tulihin</i>).			

Tö: *lume- hó*, *nix*: Eggy. nom. *lumi*, part. *lumta*, illat. *lumeen*.

Tö: *huole- gond*: Eggy. nom. *huoli*, part. *huolta*, illat. *huoleen*.

Tö: *veitse- kés*: Eggy. nom. *veitsi*, part. *veistä*, illat. *veitseen*.

Tö: *mäke- halom*: Eggy. nom. *mäki*, gen. *mäen*, part. *mäkeä*.

* L. 15. §. 1).

10) Tő: *käte- kéz; kante- fődél:*

Eggyes sz.		Többes sz.		Eggyes sz.		Többes sz.	
nom.*	<i>käsi</i>		<i>kädet</i>	nom.	<i>kansi</i>		<i>kannet</i>
gen.	<i>küden</i>		<i>kätten, käsien</i>	gen.	<i>kannen</i>		<i>kantten, kansien</i>
ess.	<i>kätenü</i>		<i>käsinü</i>	ess.	<i>kantena</i>		<i>kansina</i>
part.	<i>küttü</i>		<i>käsiä</i>	part.	<i>kannta</i>		<i>kansia</i>
instr.	<i>küden, käsin</i>		<i>käsin</i>				
illat.	<i>käteen</i> (<i>kätehen</i>)		<i>käsiin</i> (<i>käsihin</i>)	illat.	<i>kanteen</i> (<i>kantehen</i>)		<i>kansiin</i> (<i>kansihin</i>)
adess.	<i>küdellä</i>		<i>käsillä</i>	adess.	<i>kannella</i>		<i>kansilla.</i>

11) Tő: *kolmante- harmadik* (cs. tövek: *kolmat-, kolmas*):
Eggy. nom. *kolmas*, acc., gen. *kelmannen*, ess. *kolmantena*,
part. *kolmatta*.

12) Tő: *vastaukse- felelet* (cs. tö: *vastaus*); *kynnykse- küszöb*
(cs. tö: *kynnyis*):

Eggy.		Több.		Eggy.		Több.	
nom.	<i>vastaus</i>		<i>vastaukset</i>	nom.	<i>kynnyis</i>		<i>kynnykset</i>
gen.	<i>vastauksen</i>		<i>vastausten</i> <i>vastauksien</i>	gen.	<i>kynnyksen</i>		<i>kynnyysten,</i> <i>kynnyksien</i>
part.	<i>vastausta</i>		<i>vastauksia</i>	part.	<i>kynnyistä</i>		<i>kynnyksiä</i>
ad.	<i>vastauksella</i>		<i>vastauksilla</i>	ad.	<i>kynnyksellä</i>		<i>kynnyksillä.</i>

13) Tő: *tantere- tér* (cs. tö: *tanner*): Eggy. nom. *tanner*,
gen. *tanteren*, part. *tannerta*; Több. nom. *tanteret*, gen. *tannerten*,
adess. *tanterilla.*

Tő: *paimene- pásztor*: Eggy. nom. *paimen*, gen. *paimenen*,
part. *paimenta*, ess. *paimenna*; Több. gen. *paimenten*, *paimenien*,
allat. *paimenille.*

14) Tő: *oikeute- igazság, jog; tyhmyyte- ostobaság*:

Eggy. nom.*	<i>oikeus, tyhmyys</i>	Több.	<i>oikeudet, tyhmyydet</i>
gen.	<i>oikeuden, tyhmyyden</i>		<i>oikeuksien, tyhmyyksien</i>
ess.	<i>oikeutena, tyhmyytenä</i>		<i>oikeuksina, tyhmyyksinä</i>
part.	<i>oikeutta, tyhmyyttä</i>		<i>oikeuksia, tyhmyyksiä.</i>

* L. 15. §. 1).

15) Tő: *lyhye-* (←* *lyhyde-*) rövid; *ohue-* (←* *ohude-*) vékony:

Eggy.		Több.		Eggy.		Több.	
nom.*	<i>lyhyt</i>	<i>lyhyet</i>		nom.	<i>ohut</i>	<i>ohuet</i>	
gen.	<i>lyhyen</i>	<i>lyhytten, lyhyiden, lyhyitten</i>		gen.	<i>ohuen</i>	<i>ohutten, ohuiden, ohuitten</i>	
ess.	<i>lyhyenü, lyhyinü</i>			ess.	<i>ohuena, ohumma</i>	<i>ohuina</i>	
part.	<i>lyhyttä</i>	<i>lyhyitä</i>		part.	<i>ohutta</i>	<i>ohuita</i>	

16) Tő: *verise-* véres, *kalase-* halacska, *toise-* másik, *onnellise-* szerencsés, *tekemise-* tevés, tennivaló:

Eggy.		Több.	
nom.*	<i>verinen, kalanen, toinen, onnellinen, tekeminen</i>		
gen.	<i>verisen, kalasen, toisen, onnellisen, tekemisen</i>		
part.	<i>veristä, kalasta, toista, onnellista, tekemistä</i>		
Több. nom.	<i>veriset, kalaset, toiset, onnelliset, tekemiset</i>		
gen.	<i>veristen, kalasten, toisten, onnellisten, tekemisten</i>		
part.	<i>verisiä, kalasia, toisia, onnellisia, tekemisiä.</i>		

17) Tő: *risti* kereszt; *lampi* tavacska.

Eggy.		Több.		Eggy.		Több.	
nom.	<i>risti</i>	<i>ristit</i>		nom.	<i>lampi</i>	<i>lammit</i>	
gen.**	<i>ristin</i>	<i>ristien, ristein</i>		gen.	<i>lammin</i>	<i>lampien, -pein</i>	
part.	<i>ristiä</i>	<i>ristejü</i>		part.	<i>lampia</i>	<i>lampeja</i>	
illat.	<i>ristiin</i>	<i>risteihin</i>		illat.	<i>lampiin</i>	<i>lampeihin</i>	
	(<i>ristihin</i>)				(<i>lampihin</i>)		

15. Némely esetek alakulásáról való tudnivalók.

1) Eggyesszámi nominativus. Az *-ise*, *-se* képzős névszók nominativusa *-inen*, *-nen* végű.

A *seitsemä-* hét, *kahdeksa-* nyolc, *yhdeksä-* kilenc, *kymmene-* tíz számnevek nominativusa: *seitsemän, kahdeksan, yhdeksän, kymmenen*; *tuhante-* ezer nom. (ritk.) *tuhannen* (a közönséges *tuhat* mellett).

Máskülömben az eggy. nominativus a teljes vagy (ha van) a csonka tövel eggyező. Kétféle (teljes és csonka) alakjuk van:

a) a hosszú magánhangzón végződő két- vagy többtagú töveknek (9. a. b.), pl. *ahtaa-* (ahdas), *kirvee-* (kirves), *kaunni-*

* L. 15. §. 1). — ** L. 15. §. 3) b).

(*kaunis*), *uroo-* (*uros*), *satee-* (*sade'*), *antanee-* (*antanut*), kevés kivétellel (9. c. *harmaa*, *vapaa*, *ehto*, *makuu* stb.);

b) az *e-n* végződő többtagú töveknek, pl. *tyttöre-*: *tytär*, *paimene-*: *paimen*, *askele-* lépés: *askel*; *sormukse-*: *sormus*, *avaimelukles-*: *avain*; *olue-* (←**olude-*) sör: *olut*, *lyhye-* (←**lyhyde-*) rövid: *lyhyt*; az *-uite*, *-yyte* (*-ute*, *-yte*) képzésű névszók nominativusa *-uus*, *-yys* (*-us*, *-ys*), a *-nte* képzős sorszámneveké *-s* végű (vö. 10. f. és 1.);

c) a rövid *a*, *ä-n* végződő tövek közül csak a *-ttoma*, *-ttömä* képzésű fosztó mellékneveknek (*-ton*, *-tön* v. *-toin*, *töin*), az *-impa*, *-impä* képzős superlativus-töveknek (*-in*) meg a *lämpimä-* meleg (*lämmin*) szónak.

A kéttagú tövek *e* véghangzója helyett a nominativusban *i* van (kivéve: *kolme* három, *itse* maga, *nukke* baba a nom.-ban is), pl. *kive-*: nom. *kivi*, *joke-* folyó: *joki*, *sappe-* epe: *sappi*, *nime-* név: *nimi*, *lapse-* gyermek: *lapsi*, *tuule-* szél, ventus: *tuuli*, *vete-*: *vesi*, *käte-*: *käsi*, *sute-* farkas: *susi*, *uute-* új: *uusi*, *viite-* öt: *viisi*, *yhte-* egy: *yksi*, *kahte-* két: *kaksi*, *kante-*: *kansi*.

Megjegyzendő: *miche-* ember, férfi (←**micse*): nom. *mies*; *velje-* fitestvér: nom. *veli*.

A comparativus-tövek vég *a*, *ä-*je helyett a nominativusban szintén *i* van, pl. *parempa-* jobb: *parempi*, *vähempä-* kevesebb: *vähempi*. A comparativusok analógiájára alakult *vasempa-* bal (eredetibb *vasema-*, *vaseme-*) nominativusa *vasen*.

2) Partitivus. Ennek a ragja:

a) *-ta*, *-tä* egytagú tövek véghangzója után, pl. *maa-*: *maata*, *maita*; *pää-*: *päättä*, *päättä*; *suo-*: *suota*, *soita*; *mi-*: *mitä*; *ku-*: *kuta*.

b) *-ta*, *-tä* általában mássalhangzó után; — azon szavaknál, amelyeknek csonka tövük is van, legtöbbszörre az szolgál az egyesszámi partitivus alapjául, pl. *puhtaa-* (*puhdas*): *puhdasta*, *uroo-* (*uros*): *urosta*, *kaunni-* (*kaunis*): *kaunista*; *satee-* (*sade'*): *sadetta*, *antanee-* (*-nut*): *antanutta*, *elänee-* (*-nyt*): *elänyttä*, *tyttöre-* (*tytär*): *tytärtä*, *paimene-* (*paimen*): *paimenta*, *tantere-* (*tanner*): *tannerta*; *kivise-* (*kivis-*) köves: *kivistä*; *sormukse-* (*sormus*): *sormusta*, *avaim-* (*avain*): *avainta*; *olue-* (*olut*): *olutta*, *lyhye-* (*lyhyt*): *lyhyttä*; *kolmante-*, *neljännte-* (*kolmat-*, *neljät-*): *kolmatta*, *neljätta*; *vete-*: *vettä*, *kante-*: *kantta*, *toise-* másik: *toista*, *lapse-*: *lasta*, *veitse-*: *veistä*, *lohe-* lazac: *lohta*, *piene-* kicsiny: *pientä*,

huole- gond: huolta, vere-: verta, vuore- hegy: vuorta; lume- hó: lunta, lieme- lé: lientü; miehe- (mies): miestü; — kovimpa- (kovin): kovinta; onnettoma-, isättömä- (onneton, isätön): onnetonta, isätöntü; lämpimä- meleg (lämmiin): lämmintü.

c) *-ta, -tü* kéttagú, csonka mellékalak nélküli tövek (vö. 9. c) hosszú véghangzója után, pl. *vapaa: vapaaata, harmaa: harmaaata, ehtoo: ehtooata, makuu: makuuta.*

d) *-ta, -tü* a többes számban a tövégi hosszú mássalhangzó és a többesi *-i* egyesüléséből keletkezett kettős vagy hosszú magánhangzó után, pl. *vapaa: vapaita; harmaa: harmaita; antanee-: antaneita; elänee-: eläneitä; kauri-: kauriita.*

e) *-ta, -tü* vagy *-a, -ü* a három- v. többtagú, rövid magánhangzón vagy rövid kettőshangzón végződő töveknél; némelyeknél mind a két alak előfordul, de az egyik vagy a másik szokásosabb; pl. *mansikka eper: mansikkaa, tb. mansikoita, mansikkoja; elävü élő, élő lény: elävütü, elävüü; tekijä szerző, készítő: tekijütü, tekijütü; väkevä erős: väkevütü, väkevüü; tutkinto vizsgálat: tb. tutkinnoita, tutkintoja; — jobbára -ta, -tü az -ea, -eä végűek egyes számában és mindig a többes számukban, pl. korkea magas: korkeata, tb. korkeita; pehmeä puha: pehmeitä, tb. pehmeitä; hopea ezüst, ezüstnemü: hopeata, tb. hopeita; — csak -ta, -tü a többes számban, mikor az utolsóelőtti szótag *i*-végű, pl. tarina: tarinoita; lukija: lukijoita; asia: asioita; keksijä: keksijöitä; — csak *-a, -ü*, mikor a tövégi rövidhangzós szótag *t*-kezdetű vagy pusztán *-i*-végű, pl. isäntü, emäntü: isäntüü, emäntüü, isäntiü, emäntiü; tuomari biró: tuomaria; sormukse- (tb. sormuksi-): sormuksia; lukeva (tb. lukevi-): lukevia; tekemä (tb. tekemi-): tekemiü; parempa- (tb. parempi-): parempia; onnettoma- (tb. onnettomi-): onnettomia.*

f) *-a, -ü* a kéttagú, rövid magánhangzón vagy rövid kettőshangzón végződő töveknél, pl. *kala: kalaa, silmä: silmäü, tulo jövetel: tuloo, lähtö indulás, elmenetel: lähtöü, suku: sukua, myrkkö méreg: myrkköü; sonni bika: sonnia, äiti anya: äitiü; joke: jokea, kive-: kiveü, sappe- epe: sappea; — (tb.) kaloi- (kala), kirkkoi- (kirrko), näköi- (näkö), ristei- (risti), sukui- (suku), tehtyi- (tehty): kaloja (e h. kaloi'a), kirrkoja, näköjü, ristejü, sukujä, tehtyjü.*

Legyzet. Az *yhte-* (egy), *kahte-* (két) számnév ~~partitivusa~~ partitivusa (**yhttä* **kahttä* helyett) *yhtä, kahta.*

3) A többesszámi genitivus alapjául a névszók legnagyobb részénél mind a *-te*, mind az *-ite* képzős fő szolgál. Amabból alakulva, a végzete *-ten* v. *-en* s az utóbbiból legtöbbszörre *-in*; az *-ite* képzős főből pedig *-iden*, *-itten* v. *-ien*, *-jen*.

a) *-ten* általában mássalhangzó után, pl. *puhtaa-* (*puhtas*): *puhtasten*, *kirvee-* (*kirves*): *kirvesten*, *uroo-* (*uros*): *urosten*; *satee-* (*sade*): *sadetten*; *sormukse-* (*sormus*): *sormusten*; *paimene-* (*paimen*): *paimenten*, *tyttöre-* (*tyttö*): *tyttörtten*; *verise-*: *veristen*; *morsiamme-* (*morsian*): *morsiantten*; *kovimpa-* (*kovin*): *kovintten*; *onnettoma-* (*onneton*): *onnettontten*; *vete-*: *vetten*, *küte-*: *küttten*, *kante-*: *kantten*; *lapse-*: *lastten*, *veitse-*: *veistten*; *lohe-*: *lohtten* (vö. *eggyessz.* part.: *puhtastu*, *sadetta* stb.).

b) *-in* tövegi rövid magánhangzó után, pl. *kala*: (*kala'en* h.) *kalain*, *jalka*: *jalkain*; *ystävä*: *-väin*, *kovempa-*: *-mpain*, *onnettoma-*: *onnettomain*, *mylly*: *myllyin*, *milke-*: *mälkein*, *kive-*: *kivein*, *siipe-* szárny: *siipein*; — csakis *i* után maradt meg az *-en*, pl. *risti*: *ristien*, *pappi*, *pappien*, de ezeket az előbbieket analogiájára *ie* helyett *ei*-vel is mondják: *ristein*, *pappein*.

c) *-iden* és *-itten*: a) egytagú tövek véghangzója után, pl. *ke-ki*: *keiden*, *keitten*; *puu*: *puiden*, *puitten*; *pää*: *püiden*, *püitten*; *maa*: *maiden*, *maitten*; *suo*: *soiden*, *soitten*; — β) két- és többtagú tövek hosszú véghangzója után, pl. *vapaa*: *vapaiiden*, *vapaiitten*; *satee-*: *sateiden*, *sateitten*; *harmaa*: *harmaididen*, *harmaiditten*; *oppinee-*: *oppineiden*, *oppineitten*; *kauni-*: *kauniiden*, *kauniitten*; — γ) az *-ea*, *-eä* végűeknél, pl. *korkea*: *korkeiden*, *korkeitten*; *pehmeä*: *pehmeiden*, *pehmeitten*.

d) *-ien*, *-jen* két- és többtagú, rövid magánhangzón végződő töveknél, pl. *musta*: *mustien*; *kive-*: *kivien*; *parempa-*: *parempien*; *onnettoma-*: *onnettomien*; *laakso*: (*laaksoien* helyett) *laaksojen*; *kala* (*kaloien* h.) *kalojen*; *suku*: *sukujen*; *sanottu*: *sanottujen*.

4) Essivus. Ennek alapjául az egyes számban rendszeren a teljes fő szolgál; de e mellett némely töveknek (jelesen az *aa*, *ee*, *ii*, *oo*-végűeknek *-as*, *-äs*, *-es*, *-is*, *-os*-végű) csonka alakja is, pl. *puhtaana* v. *puhtasna* (*puhtaa-*), *kirveenä* v. *kirvesnä* (*-ree-*), *uroona* v. *urosna* (*uroo-*), *kauniina* v. *kaunisna* (*-ni-*); *-nee*, cs. al. *-nut*, *-nyt*: *antaneena*, *eläneenä* v. *antannina*, *elännynni*; *-ttoma*, *-ttömä*, cs. al. *-ton*, *-tön*: *onnettomana* v. *onnetonna*, *isättömänä* v. *isättönni*; *-impa*, *-impä* (superlativus), cs. al. *-in*: *kovimpana*,

vähimpänä v. kovinna, vähinnä. Egyebek: lämpimä- meleg: läm-
pimänä v. lämminnä; morsiamē: morsiamēna v. morsiamna;
toise-: toisena, toisnä (s ebből toissa); lapse-: lapsena v. lasna;
onnellise-: isena v. isna; nuore-: nuorena v. nuorna v. nuorra;
täyte- tele: täynnä.

5) Illativus. A -sen v. -seen ragalak csak a két- vagy
többtagú tövek hosszú véghangzója után fordul elő; ugyanezek-
nél a többes számban -sin, -sinn v. -hin a rag, pl. puhtaa-:
puhtaasen, puhtaascen, tb. puhtaisin, puhtaisiin, puhtaihin;
kaunäi-: kaunäisen, kaunäiseen, tb. kaunäisin, kaunäisiin, kau-
näihin; satee-: sateesen, sateeseen, tb. sateisin, sateisiin, sateihin.
— Egyébütt a ragalak -hn (-han, -hän, -hen, -hon, -hön, -hun,
-hyn, -hin); de a ragbeli *h* csak az egytagú tövek magánhangzója
és a többesszámi tövek kettőshangzója után maradt meg; minden
más helyzetben elveszett, pl. maa: maahan, tb. maihin; puu:
puuhun, puihin; jo-: johon, mi-: mihin; tie: tiehen, suo: suohon,
yö: yöhön; jalka: tb. jalkoihin, suku: tb. sukuihin; tehty: tb.
tehtyihin; — sormukse-: sormukseen, risti: rüstiin, jalka: jalkaan,
suku: sukuun.

Jegyzet. Költeményekben előfordulnak kätchen, tb. käsihin, pohjahan,
tappeluhun, ristihin-féle teljesebb (összevonatlan) alakok is.

16. Számnevek.

a) Egyszerű alapszámnevek tő (és nominativus)-alak
szerint: yhte- (yksi) egy, kahte- (kaksi) 2, kolme 3, neljä 4, viite-
(viisi) 5, kuute- (kuusi) 6, seitsemä- (seitsemän) 7, kahdeksa- (kah-
deksan) 8, yhdeksä- (yhdeksän) 9, kymmene- (kymmenen) 10, sata
100, tuhante- (tuhat, tuhannen) 1000, miljoona millió.

b) Sorszámnevek tő (és nom.)-alak szerint (10, 1.,
15.): ensimäise- (ensimäinen) első, toise- (toinen) második, kolmante-
(kolmas) 3-dik, neljunte- (neljäs) 4-dik, viidente- (viides) 5-dik,
kuudente- (kuudes) 6-dik, seitsemänte- (-mäs) 7-dik, kahdeksante-
(-ksas) 8-dik, yhdeksänte- (-ksäs) 9-dik, kymmenente- (kymmenes)
10-dik, sadante- (sadas) 100-dik, tuhannente- (tuhannes) 1000-dik.

c) Szerkesztett alapszámnevek: a) kaksikym-
mentä húsz (2 tíz), kolmekymmentä 30, neljä-k. 40, viisi-k. 50,
kuusi-k. 60, seisemän-k. 70, kahdeksan-k. 80, yhdeksän-k. 90;
kaksisataa 200, kolme-s. 300, stb., kaksituhatta 2000; — β) yksi-

toista (t. i. kymmentä) tizenegy (eggy a második tizből), *kaksi-*toista 12, *kolme-t.* 13, *neljä-t.* 14, *viisi-t.* 15, *kuusi-t.* 16, *seitsemän-t.* 17, *kahdeksan-t.* 18, *yhdeksän-t.* 19; *yksi-kolmatta* 21 (eggy a 3-dik tizből), *kaksineljättü* 32, *kolmeviidettä* 43, *neljäkuudetta* 54, *viisiseitsemättü* 65, *kausikahdeksatta* 76, *seitsemän-yhdeksättü* 87, *kahdeksankymmenettä* 98; — γ) *satayksi* 101, *sata-yhdeksän* 109, *tuhannenynksi* v. *tuhatyksi* 1001; — δ) *kunsituhatta viisisataa seitsemänviidettä* 6547.

d) Szerkesztett sorszámnevek: α) *kahdeskymmenes* (tő: *kahdente-kymmenente-*) 20-dik, *kolmas-kymmenes* 30-dik, *neljäs-k.* 40-dik, *viides-k.* 50-dik, *kuudes-k.* 60-dik, *seitsemäs-k.* 70-dik, *kahdeksas-k.* 80-dik, *yhdeksäs-k.* 90-dik; *kahdessadas* 200-dik, *kahdestuhannes* 2000-dik; — β) *yhdestoista* (tő: *yhdente-toista*) tizenegyedik, *kahdestoista* 12-dik, *viidesneljättü* 35-dik stb.; — γ) *satayhdes* 101-dik, *satayhdeskolmatta* 121-dik, *tuhatyhdes* 1001-dik; δ) *kuudestuhannes viidessadas seitsemäsviidettä* 6547-dik.

Jegyzet. A tizesek közötti eggyeseket 21-től fölfelé úgy is szerkesztik, mint mi a magyarban 31-től kezdve, pl. *kaksikymmentü-viisi* 25 (húsz-öt), *kuusikymmentü-neljä* 64; *yhdeksänkymmentü-yhdeksän* 99; — *kahdeskymmenes-viides* 25-dik, *kuudeskymmenes-neljäs* 64-dik, *yhdeksäkymmenes-yhdeksäs* 99-dik.

17. N é v m á s o k.

a) Személynévmások: Eggyes sz. 1. *minu-* (nom. *minü*) én, 2. *sinu-* (n. *sinü*) te, 3. *hüne-* (n. *hün*) ő; többes sz. 1. *mei-* (nom. *me*) mi, 2. *tei-* (n. *te*) ti, *hei-* (n. *he*) ök. — Ragozásuk:

	Eggyes sz.			Többes sz.		
	1.	2.	3.	1.	2.	3.
nom.	<i>minü</i>	<i>sinü</i>	<i>hün</i>	<i>me</i>	<i>te</i>	<i>he</i>
acc.	<i>minut</i>	<i>sinut</i>	<i>hänct</i>	<i>meidät</i>	<i>teidät</i>	<i>heidät</i>
gen.	<i>minun</i>	<i>sinun</i>	<i>hänen</i>	<i>meidän</i>	<i>teidän</i>	<i>heidän</i>
part.	<i>minua</i>	<i>sinua</i>	<i>hüntä</i>	<i>meitä</i>	<i>teitä</i>	<i>heitä</i>
iness.	<i>minussa</i>	<i>sinussa</i>	<i>hänessä</i>	<i>meissä</i>	<i>teissä</i>	<i>heissä</i> s. i. t.

Jegyzet. A *-t-ragos accusativuson* kívül az eggyes számban a rendes *-n-ragos* is előfordul; a többes számban majdnem kizárólag a *-t-ragos* járja, az *-n-ragos* csak bizonyos igenévi szerkezetben és a régies bibliai nyelvben. Összerántott alakok: gen. *mun, sun* (*minun, sinun* h.), part. *mua, sua*, adess. *mulla, sulla, hällä* (*minulla, sinulla, hänellä* h.), ablat. *multa, sulta, häältä*; allat. *mulle, sulle, hälle*. — A nom. *minü, sinü* helyett, a megelőző szóhoz illeszkedve: *ma, sa* és *mä, sä* (pl. *sanon ma* mondok v. *mondom én*; *tiedän mä* tudok v. *tudom én*; *olet sa* vagy te; *näet sä* látsz v. *látod te*).

Birtokos személyragok.

Egyes sz.		Többes sz.	
1. szem.	-ni (-m)	1. szem.	-mme (-nk)
2. szem.	-si (-d)	2. szem.	-nne (-tok, -tek, -tök)
3. szem.	-nsa, -nsä,	3. szem.	-nsa, -nsä
v.	-h.n, -'n (-ja, -je).	v.	-h.n, -'n (-juk, -jük).

A birtokos személyragok a birtokszónak kész esetalakjaihoz járulnak, tehát az esetragok után foglalnak helyet. Megjegyzendő, hogy

a) eggyesszámi nominativusul a teljes szótó szolgál, pl. *sormukse-gyűrű* (nom. *sormus*): *sormukseni*, *sormuksesi*, *sormuksensa* gyűrűm, -d, -je; *hevose-ló* (nom. *hevonen*): *hevoseni*, *hevosesi*, *hevosensa* lovam, lovad, lova;

β) az esetalakok végmássalhangzója (*n*, *t*) a birtokos személyragok előtt nincsen meg, pl. *sormuksen* gyűrűt: *sormuksesi* gyűrűdet; *hevose*t lovak: *hevoseni* lovaim, lovaimat;

γ) a vég *n* és *t*-jüket elvesztett esetalakok a nominativusul szolgáló teljes tövel egyenlővé alakultak (kivéve az illativust és a többesszámi genitivust); pl. *käte*-kéz: *käden* kéznek (gen.), kezet, *kädet* kezek, kezeket: *kätesi* kezed, kezednek (gen.), kezedet, kezeid, kezeidet; *jalka* láb: *jalan* lábnak (gen.), lábat, *jalat* lábak, lábakat: *jalkasi* lábad, lábadnak (gen.), lábadat, lábaid, lábaidat;

δ) az esetalakok nyílt végszótagját kezdő *k*, *t*, *p* (és *kk*, *tt*, *pp*)-nek a birtokos személyraggal bezárt szótag elején szintén *k*, *t*, *p* (és *kk*, *tt*, *pp*) felel meg; pl. *käte*: *kätemme*; *kädeltü*: *kädeltünsü*; *jalka*: *jalkansa*; *vanhempa*:- *vanhempanne*; *kukko*: *kukkomme*; *tyttö*: *tyttönnne*; *seppä*: *seppänsü* (nem pedig: *kädemme*, *kädellünsü*, *jalansa*, *vanhemmanne*, *kukomme*, *tyttönnne*, *seppänsü*, mint máskülömben szótagzárság esetében);

ε) a translativus ragjának az *i*-je helyett a birtokos személyragok előtt *e* van, pl. *apu* segítség: *avukseni*, *avuksesi*, *avuksensa*;

ζ) a 3. személynek *-h.n*, *-'n* ragalakja a *-nsa*, *-nsä* alakkal váltakozva fordul elő a rövid magánhangzón végződő esetalakokhoz, de sohasem a pusztá szótóhoz csatolva; a magánhangzója ugyanolyan, mint az esetragé, s ezzel, a *h* kiestével, rendszeren hosszú magánhangzóvá eggyesült; pl. *pelkoa* (*pelko* part.) *pelkoansa* v. *pelkoaan* (-oahan), *pelossa* (*pelko* iness.): *pelossaan* (-ssahan), *kädestü* (*käte*-elat.): *kädestüin* (-stühin); *kädelle* (*käte*-

allat.): *kädelleen* (-llehen), *käsille* (*käite-* tb. allat.): *käsilleen* (-llehen); ellenben pl. *kala, kalaa*: csak *kalansa, kataansa*; *isä, isää*: csak *isänsä, isäünsä*.

Ragozási példák: *pata fazék, reke-* (nom. *reki*) szán.

a) Egygy birtok, egygy birtokos: egygy v. több birtokos:

	1. szem.	2. szem.	3. szem.	
nom.	<i>patani</i>	<i>patasi</i>	<i>patansa</i>	<i>rekensä</i>
	<i>fazekam</i>	<i>fazekad</i>	<i>fazeka, fazekuk</i>	<i>szánja, szánjuk</i>
acc.	<i>patani</i>	<i>patasi</i>	<i>patansa</i>	<i>rekensä</i>
gen.	<i>patani</i>	<i>patasi</i>	<i>patansa</i>	<i>rekensä</i>
ess.	<i>patanani</i>	<i>patanasi</i>	<i>patanansa (-naan)</i>	<i>rekenünsä (-nüün)</i>
part.	<i>pataani</i>	<i>pataasi</i>	<i>pataansa</i>	<i>rekiünsä (-cüün)</i>
transl.	<i>padakseni</i>	<i>padaksesi</i>	<i>padaksensa (-kseen)</i>	<i>reeksünsä (-kseen)</i>
comit.	<i>patoineni</i>	<i>patoinesi</i>	<i>patoinensa (-neen)</i>	<i>rekinensä (-neen)</i>
abess.	<i>paduttani</i>	<i>padattasi</i>	<i>padattansa (-ttaan)</i>	<i>reettänsä (-ttäün)</i>
iness.	<i>padassani</i>	<i>padassasi</i>	<i>padassansa (-ssaan)</i>	<i>recessünsä (-ssäün)</i>
elat.	<i>padastani</i>	<i>padastasi</i>	<i>padastansa (-staan)</i>	<i>reestiünsä (-stüün)</i>
illat.	<i>pataani</i>	<i>pataasi</i>	<i>pataansa</i>	<i>rekeensä</i>
adess.	<i>padallani</i>	<i>padallasi</i>	<i>padallansa (-llaan)</i>	<i>reellänsä (-lläün)</i>
ablat.	<i>paduttani</i>	<i>paduttasi</i>	<i>paduttansa (-ltaan)</i>	<i>reettänsä (-ttäün)</i>
allat.	<i>padalleni</i>	<i>padallesi</i>	<i>padallensa (-lleen)</i>	<i>reellänsä (-lleen)</i>

b) Több birtok, egygy birtokos: egygy v. több birtokos:

	1. szem.	2. szem.	3. szem.	
nom.	<i>patani</i>	<i>patasi</i>	<i>patansa</i>	<i>rekensä</i>
	<i>fazekaim</i>	<i>fazekaid</i>	<i>fazekai, -aik</i>	<i>szánjai, -jaik</i>
acc.	<i>patani</i>	<i>patasi</i>	<i>patansa</i>	<i>rekensä</i>
gen.	<i>patojani</i>	<i>patojasi</i>	<i>patojansa</i>	<i>rekiensä</i>
ess.	<i>patoinani</i>	<i>patoinasi</i>	<i>patoinansa (-naan)</i>	<i>rekinünsä (-näün)</i>
part.	<i>patojani</i>	<i>patojasi</i>	<i>patojansa (-jaan)</i>	<i>rekiänsä (-iüün)</i>
transl.	<i>padoikseni</i>	<i>padoiksesi</i>	<i>padoiksensa (-kseen)</i>	<i>reikensä (-kseen)</i>
comit.	<i>patoineni</i>	<i>patoinesi</i>	<i>patoinensa (-neen)</i>	<i>rekinensä (-neen)</i>
abess.	<i>padoiltani</i>	<i>padoiltasi</i>	<i>padoiltansa (-ttaan)</i>	<i>reittänsä (-ittäün)</i>
iness.	<i>padoissani</i>	<i>padoissasi</i>	<i>padoissansa (-ssaan)</i>	<i>reissünsä (-ssäün)</i>
elat.	<i>padoistani</i>	<i>padoistasi</i>	<i>padoistansa (-staan)</i>	<i>reistünsä (-stüün)</i>
illat.	<i>patoihini</i>	<i>patoihisi</i>	<i>patoihinsa</i>	<i>rekiinsä</i>
adess.	<i>padoillani</i>	<i>padoillasi</i>	<i>padoillansa (-llaan)</i>	<i>reillänsä (-lläün)</i>
ablat.	<i>padoiltani</i>	<i>padoiltasi</i>	<i>padoiltansa (-ltaan)</i>	<i>reittänsä (-ittäün)</i>
allat.	<i>padoilleni</i>	<i>padoillesi</i>	<i>padoillensa (-lleen)</i>	<i>reillänsä (-lleen)</i>

c) Egygy birtok, több birtokos: d) Több birtok, több birtokos:

	1. szem.	2. szem.	1. szem.	2. szem.
nom.	<i>patamme</i>	<i>patanne</i>	<i>patamme</i>	<i>patanne</i>
	<i>fazekunk</i>	<i>fazekatok</i>	<i>fazekaink</i>	<i>fazekaitok</i>
	<i>rekenme</i>	<i>rekenne</i>	<i>rekenme</i>	<i>rekenne</i>
	<i>szánunk</i>	<i>szánotok</i>	<i>szánjaink</i>	<i>szánjaitok</i>

	1. szem.	2. szem.	1. szem.	2. szem.
acc.	<i>patamme</i> <i>rekemme</i>	<i>patanne</i> <i>rekenne</i>	<i>patamme</i> <i>rekemme</i>	<i>patanne</i> <i>rekenne</i>
gen.	<i>patamme</i> <i>rekemme</i>	<i>patanne</i> <i>rekenne</i>	<i>palojemme</i> <i>rekiemme</i>	<i>patojenne</i> <i>rekieinne</i>
ess.	<i>patanamme</i> <i>rekenänme</i>	<i>patananne</i> <i>rekenänne</i>	<i>patoinamme</i> <i>rekinänme</i>	<i>patoinanne</i> <i>rekinänne</i>
part.	<i>pataamme</i> <i>rekeämme</i>	<i>pataanne</i> <i>rekeänne</i>	<i>patojamme</i> <i>rekiämme</i>	<i>patojanne</i> <i>rekiänne</i>
transl.	<i>padaksemme</i> <i>reeksemme</i>	<i>padaksenne</i> <i>reeksenne</i>	<i>padoiksemme</i> <i>reiksemme</i>	<i>padoiksenne</i> <i>reiksenne</i>
stb.				

b) **Visszaható névmás:** *itse* ^{ke- alakból}, *maga* (-m, -d, -a, -unk, -tok, -uk). Nominativusa a tövel egyenlő; az esetragos alakok mindig a megfelelő személyraggal vannak ellátva; a többes szám egyenlő az egyes számmal, amelynek egészen rendes a ragozása:

acc.	1. <i>itseni</i> , <i>itsemme</i>	2. <i>itsesi</i> <i>itsenne</i>	3. <i>itsensä</i>
gen.	<i>itseni</i> , <i>itsemme</i>	<i>itsesi</i> , <i>itsenne</i>	<i>itsensä</i>
part.	<i>itseäni</i> , <i>itseämme</i>	<i>itseäsi</i> , <i>itseänne</i>	<i>itseänsä</i> (- <i>ään</i>)
allat.	<i>itselleni</i> , <i>-llemme</i>	<i>itsellesi</i> , <i>-llenne</i>	<i>itsellensä</i> (- <i>leen</i>)
stb.			

c) **Mutató névmások:** *tä-* (nom. *tämä*; tb. tö: *näi-*, tb. nom. *näi*), *nämä*, *nämät* ez; — *si-* (nom. *se*; tb. tö: *näi-*, tb. nom. *ne*) az; — *tuo* (tb. tö: *noi-*, tb. nom. *nuo*, ritk. *nuot*) az, amaz. — Ragozásuk:

	Eggy.	Több.	Eggy.	Több.	Eggy.	Több.
nom.	<i>tämä</i>	<i>nämä</i> , <i>nämät</i>	<i>se</i>	<i>ne</i>	<i>tuo</i>	<i>noo</i> (<i>nuot</i>)
acc.	<i>tämän</i>	<i>nämä</i> , <i>nämät</i>	<i>sen</i>	<i>ne</i>	<i>tuon</i>	<i>noo</i> (<i>nuot</i>)
gen.	<i>tämän</i>	<i>näiden</i> , <i>näitten</i>	<i>sen</i>	<i>näiden</i> , <i>näitten</i>	<i>tuon</i>	<i>noiden</i> , <i>noitten</i>
essiv.	<i>tänä</i>	<i>näinä</i>	<i>sinä</i>	<i>ninä</i>	<i>tuona</i>	<i>noina</i>
part.	<i>tältä</i>	<i>näiltä</i>	<i>sitä</i>	<i>niltä</i>	<i>tuolta</i>	<i>noilta</i>
transl.	<i>täksi</i>	<i>näiksi</i>	<i>siksi</i>	<i>näiksi</i>	<i>tuoksi</i>	<i>noiksi</i>
instr.	—	<i>näin</i>	—	<i>näin</i>	—	<i>noin</i>
iness.	<i>tässä</i>	<i>näissä</i>	<i>sinä</i>	<i>näissä</i>	<i>tuossa</i>	<i>noissa</i>
elat.	<i>tästä</i>	<i>näistä</i>	<i>sistä</i>	<i>näistä</i>	<i>tuosta</i>	<i>noista</i>
illat.	<i>tähän</i>	<i>näihin</i>	<i>siihen</i>	<i>näihin</i>	<i>tuohon</i>	<i>noihin</i>
adess.	<i>tällä</i>	<i>näillä</i>	<i>sillä</i>	<i>näillä</i>	<i>tuolla</i>	<i>noilla</i>
ablat.	<i>tältä</i>	<i>näiltä</i>	<i>siltä</i>	<i>niltä</i>	<i>tuolta</i>	<i>noilta</i>
allat.	<i>tälle</i>	<i>näille</i>	<i>sille</i>	<i>näille</i>	<i>tuolle</i>	<i>noille</i>

Jegyzet. Költeményekben *tämä*, *nämä* helyett *tää*, *nää*, és *tämän* h. *tään*, *tän* is előfordul.

d) **Kérdő és vonatkozó névmások:** *ke-* és *kene-* (nom. *ken*, tb. tö: *kei-*) ki; aki; — *mi-* *mi*, micsoda, milyen, mely;

ami; ku- ki, mely; — csak vonatkozó: jo- aki, amely, ami. Az eggytagú esetalakok rendes járuléka a -ka, -kü simuló particula: eggy. nom. mikä, kuka, joka, gen. minkä, kunka, jonka; tb. nom. mitkä, kutka, jotka; szintigy ke-: ketkä. — Ragozásuk:

	Eggy.	Több.	Eggy.	Több.
nom.	<u>ken</u>	<u>ketkä</u>	<u>mikä</u>	<u>mitkä</u>
acc.	<u>kenen</u>	<u>ketkä</u>	<u>minkä</u>	<u>mitkä</u>
gen.	<u>kenen</u>	<u>keiden, keitten</u>	<u>minkä</u>	—
ess.	<u>kenenä (kenä)</u>	<u>keinä</u>	<u>minä</u>	<u>minä</u>
part.	<u>ketü</u>	<u>keitü</u>	<u>mitä</u>	<u>mitä</u>
transl.	<u>keneksi (keksi)</u>	<u>keiksi</u>	<u>miksi</u>	<u>miksi</u>
iness.	<u>kenessä (kessä)</u>	<u>keissä</u>	<u>missä</u>	<u>missä</u>
stb.				
	Eggy.	Több.	Eggy.	Több.
nom.	<u>kuka</u>	<u>kuika</u>	<u>joka</u>	<u>jotka</u>
acc.	<u>kunka</u>	<u>kuika</u>	<u>jonka</u>	<u>jotka</u>
gen.	<u>kunka</u>	<u>kuiden, kuitten</u>	<u>jonka</u>	<u>joiden, joitten</u>
instr.	—	<u>kuin, kun, kuinka</u>	—	—
ess.	<u>kuina</u>	<u>kuina</u>	<u>jona</u>	<u>joina</u>
part.	<u>kuta</u>	<u>kuita</u>	<u>jota</u>	<u>joita</u>
transl.	<u>kuksi</u>	<u>kuiksi</u>	<u>joksi</u>	<u>joiksi</u>
iness.	<u>kussa</u>	<u>kuissa</u>	<u>jossa</u>	<u>joissa</u>
stb.				

Jegyzet. Költeményekben az eggytagú esetalakok végéről a -ka, -kü particula gyakran hiányzik.

Jegyzet. A ku- és a jo- névmás középfoka a kettő közül eggyikre vonatkozás kifejezésére szolgál: kumpa- (n. kumpi) melyik v. amelyik a kettő közül, jompa- (n. jompi) amelyik a kettő közül (vö. 10, k.). Kumpa- mellett kumpaise- (nom. -nen) is használatban van.

e) **Határozatlan és általános névmások.** Ilyenekül is szerepelnek a kérdő és a vonatkozó névmások, részint kettesével eggyesítve és külön-külön ragozva, részint eggyenként nyomatékosító particulák (-kaan, -küän, -kin) hozzájárulásával. Tagadó ige mellett a -kaan, -küän-nel való határozatlan névmások a 'senki, semmi' stb.-nek felelnek meg.

1) joku (jo-ku) valaki, valami, valamely, néhány (joku tulee valaki jön; joku mies valamely ember; jonakuna päivänä v. napon): gen. jonkun, part. jotakuta; — jompa-kumpa- (nom. jompi-kumpi) eggyik vagy másik, valamelyik (kettő közül);

2) mi- . . . mi- (mikä . . . mikä) ki . . . ki (mikä itkee, mikä nauraa ki sír, ki nevet);

3) *jokin* (*jo-kin*) valaki, -mi, -mely (*kuulin jotakin uutta hallottam valami újat*); *kukin* (*ku-kin*) minden, mindenki, kiki, akárki is (*kuinakin päivänä minden napon; kukin tietää kiki tudja*); *kumpu-kin* (n. *kumpikin*), *kumpaise-kin* (n. -*nenkin*) mind a kettő, uterque; *mikin* akárki, -mi;

4) *kukaan* (*ku-kaan*) valaki, csak valaki is, *ei kukaan senki*; *kumpu-kaan* (n. *kumpikaan*), *kumpaise-kaan* (n. -*nenkaan*)

valamelyk; *eggyk vägy masik*; *ei n. eggyk sem*; *ne-nään* (ii. *kenkään*) valaki, csak valaki is, *ei k. senki* (part. *ketäkään* v. közönségesebben *ketään*); *mikään* (*mi-kään*) valami, *ei m. semmi* (part. *mitäkään* v. közönségesebben *mitään*, pl. *oletko mitään kuullut hallottal-e valamit?*).

5) *joka minden* (ragozhatatlan melléknév: *joka paikassa minden helyen, mindentütt; joka mies minden ember*); *jokaise-* (n. -*ainen*) mindenik.

Névmásszerű fő- és melléknevek: 1) *muu* más, egyéb; *muutama* (tő és nom.) egygyvalamely, eggynémely, néhány (*muutamát sanovat némelyek mondják, muutamassa kylässä egygyvalamely faluban, muutama päivän perästä néhány nap mulva*); a *muutama* mellett *muuan* és *muudan* nom. is előfordul; 2) *erää-* (nom. *eräs*) egygy (valamely); — 3) *monc-* (nom. *moni*) nem-eggy, sok (*moni mies nem-eggy ember, eli monta päivää sok napot élt*); *moniaa-* (tb. nom. *moniaat*), [ritk.:] *monikahta, moniahta* nem-eggy, sok (*moniaat sanovat sokan azt mondják, monikahtat syyt sokféle okok*); — 4) *molempa-* (tb. nom. *molemmat*) mindkét, mindkettő (ambo); — 5) *kaikke-* (tb. nom. *kaikki* és *kaiket*) mind, minden (*az -i képzős többeszámi alakok*), egész (*az eggyes számban és tb. kaiket*), pl. *kaikki hukkuivat* mind elvesztek; *kaikissa asioissa* minden dologban; *kaikessa hiljaisuudessa* egész esendben; — 6) *sama* ugyanaz, ugyanez.

Névmásos összetételek és névmási származékok: 1) milyen, amilyen: *minmoise-* (n. -*ainen*, ebből: *min-moise-, min-muotoise-*), *kummoise-, jommoise-*; *millaise-* (n. -*ainen*), *kullaise-, jollaise-, minkaltaise-* (n. -*ainen*); 2) ilyen: *tämmöise-, tällaise-, länkaltaise-*; 3) olyan: *semmoise-, sellaise-, senkaltaise-*; *tuommoise-, tuollaise-, tuonkaltaise-*; 4) ugyanilyen, -olyan: *samanlaise- v. samallaise-*; 5) valamilyen: *jonkunmoise-, jonkinmoise-, jonkunlaise-, jonkinlaise-*.

Mi közülünk való, hozzánk tartozó, hazánkbeli (nostras): *meikäläise-* (n. -*äinen*); ti hozzátok tartozó: *teikäläise-*; ő hozzájuk tartozó: *heikäläise-*; — *täikäläise-* idevaló, *sikäläise-* odavaló, *muukalaise-* máshová való, idegen.

18. Viszonyszók.

A viszonzyszók a viszonyított névszónak részint genitívusával, részint partitívusával járnak. A személynévmás genitívusát

a viszonzyszón még a birtokos személyragok kísérik, vagy ha nincs kitéve, helyettesítik, pl. *minun edessäni* én előttem: *edessäni* előttem.

A viszonzyszók ragjai: a) a rendes névragok, ú. m. az essivus, partitivus, translativus eredeti locativusi, ablativusi, lativusi jelentésükben; ugyanilyen jelentéssel a belső és külső helyviszonyt jelölő ragok; és az instrumentalis-rag; — b) az eredetibb *-k* lativusi ragból maradt ú. n. véghehezet, pl. *luo'* -hoz; — c) *-itse* (*-tse*) prolativus-rag, amelynek a jelentése: „vmin el, mentében, -n által”. Ez a rag a viszonzyszókon és egyéb határozószókon kívül csak nagy ritkán fordul elő, pl. *maitse* szárazföldön (szárazföldi úton), *meritse* tengeren (tengeri úton).

a) Genitivussal járó viszonzyszók:

1. *alla* alatt, *alta* alól, *alle'* alá; *alatse*, *alitse* alatt el (tő: *ala*, *ale-* al, alja vminek);

2. *yllü* rajt, *yllü* -ról, *yлле'* -ra; *ylitse*, *yli'* rajt el, fölött el (tő: *yle-* fölső);

3. *püüllü* rajt, *püüllü* -ról, *püülle'* -ra; *püüllitse* rajt el, fölött el (tő: a *püü* 'fej' szónak **püüle-* származéka).

Legyzet. *Alla*, *yllü*, *püüllü* < **al-na*, *yl-nä*, *püül-nä*; — *alle*, *yлле*, *püülle*, *püüllitse* a locativusi alak hatása alatt ebből: **ale'*, *yle'*, *püüle'*, *püüllitse*.

4. *edessü*, *edellü* előtt; *edestü*, *edeltü* elől; *eteen*, *edelle* elé; *editse* előtt el (tő: *ete-*, nom. *esi* elő).

5. *takana* mögött (-n túl); *takaa* mögül; *taakse*, *taaksi*, *taa'* mögé; *taitse* mögött el (tő: *taka*).

6. *perüssü*, *perüstü*, *perüün* után (*perü* far, utórész).

7. *jülessü*, *jülestü*, *jülkeen* után (*jülke-*, nom. *-ki* nyom).

8. *luona* -nál, *luota* -tól, *luokse*, *luoksi*, *luo'* -hoz.

9. *tykönü* -nál, *tyköü* -tól, *tykö'* v. *ty'ö'* -hoz.

10. *ohessa*, *ohella* mellett; *ohesta*, *ohelta* mellől; *oheen*, *ohelle* mellé; *ohitse*, *ohi'* mellett el (*ohe-*, n. *ohi* mellék, oldal).

11. *sivutse*, *sivu'* mellett el (*sivu* oldal).

12. *vieressü*, *vierellü* mellett, -nál; *vierestü*, *viereltü* mellől, -tól; *viereen*, *vierelle* mellé, -hoz; *vieritse* mellett el (*viere-*, n. *vieri* oldal, part).

13. *üüressü* mellett, *üürestü* mellől, *üüreen* mellé (*üüre-*, n. *-ri* szél, margo).

14. *rinnalla* mellett, *rinnalta* mellől, *rinnalle* mellé (*rinta* mell).
 15. *likellä* -hoz közel; *likeltä* közeléből, *likelle* -hoz közel, közelébe (*like*-, n. *liki*); — *lihellä*, *liheltä*, *lihelle* (*lihe*-, n. *lihi*) u. a.
 16. *kohdalla* irányában, felé, átellenben (*kohta* irány).
 17. *káutta* által, -n át (*kaute*-, n. *kausi cursus*, verlauf).
 18. *lüpitse* (*lüvitse*), *lüpi'* -n át, -n keresztül (*läpe*-, n. -*pi* lyuk). — 19. *puhki* u. a.; — 20. *halki* -n át (hosszában).
 21. *poikki* -n keresztül (quer über, quer durch)
 22. *ympärillä* körül, *ympäritä* (abl.), *ympäri*lle, *ympäri*' köré.
 23. *sisässä*, *sisällä* -n belül, -ben bent; *sisästä*, *sisältä* -ből ki; *sisään*, *sisülle* -be bele (*sisä* belső).
 24. *kesken*, *keskenä* között; *keskellä* közepett, *keskeltä* közül, közepéből, *keskelle* közé, közepébe (*keske*-, n. -*ki* köz, közép).
 25. *välissä*, *välillä* között; *välistä*, *välittä* közül; *väliin*, *välille* közé; *välitse* között el (*väli* köz).
 26. *seassa* között (elvegyitve); *seasta* közül; *sekaan* közé (*seka* elegy, vegyített vmi).
 27. *joukossa* között, *joukosta* közül, *joukkoon* közé (*joukko* csapat).
 28. *kanssa* -vel, -vel együtt; — 29. *keralla*, *kera'*, *keralle* (lat.) u. a.
 30. *mukana*, *muassa* -vel együtt; *mukaan* (lat.) -vel, szerint.
 31. *sijassa*, *sijasta*, *sijaan* helyett (*sija* hely).
 32. *asemesta* helyett.
 33. *verosta* helyett, gyanánt.
 34. *suhteen* -hoz képest.
 35. *tühdén* -ért, végett; — 36. *vuoksi* -ért, kedvéért, miatt.
 37. *puolesta* részéről, -ra nézve (*puole*- n. -*li*, fél, oldal).
 38. *myötä* -vel (-nál), szerint.
- b) Partitivussal járó viszonzószók:
1. *vastassa* ellen (ellenében), *vastaan* ellen(-ébe, -ére); *vastoin**, *vasten** ellen, ellenére (*vasta* adversus, contrarius); — *vastapäätii** átellenében; — *vasten* számára (vö. *varten*).
2. *kohtaan* iránt, felé; *kohti*, *kohden* felé, -nek (tő: *kohta*, *kohte*-, lásd: a, 16.)
3. *likellä**, *lihellä** -hoz közel (loc.); *likeltä**, *liheltä** (abl.); *liki**, *likelle**, *lihelle** (lat.; lásd: a, 15.)

4. *myöten* (*myöden*) szerint (lásd: a, 38.).
5. *pitkin** hosszában, mentében (*pitki* hosszú).
6. *ennen** előtt (időről) (tő: *ente*-, n. *ensi* elő, első).
7. *ympäri** köré (lásd: a, 22.).
8. *keskellä** középett, *keskeltä** (abl), *keskelle** középebe; *kesken** közbe (félbeszakításról); (lásd: a, 24.).
9. *varten* számára.
10. *päitsi** nélkül, -n kívül; — 11. *ilman** nélkül.
12. *puolella*: *ulko-p.** -n kívül, *sisä-p.** -n belül; *puolen*: *tällä puolen** -n innen, *toisella p.** -n túl.

Jegyzet. A genitivussal járó viszonyítók utána szoktak állani a viszonyított szónak (névutók), pl. *pöydän alla* asztal alatt, *selän takana* hát mögött; — csak eggy-kettő van közöttük olyan, amely elül is állhat, pl. *edellä* (v. *jälkeen*) *puolenpäivän* dél előtt (v. után), *läpi sydämen* a szíven át, *poikki kadun* az utcán keresztül; legnagyobb részük csupán költeményekben fordul elő a viszonyított szónak elébe téve. A partitivussal járó viszonyítók közül a * jellel megjelöltek előtte állanak a viszonyított szónak, a többiek utána: *ennen* és *päitsi* némelykor szintén utána állanak.

19. Határozószók.

A határozószók legnagyobbrészt vagy külön adverbialis raggal, vagy rendes esetraggal viszonyított névszók.

Jegyzet. Vannak elemezhetetlen határozószók is, pl. *juuri* éppen, *jo* már, *nyt* most, *heti* mindjárt, *aina* mindig, *vielä* még, *ehkä* talán; de ezek a szótárba valók. — A rendes esetragokkal valók közül is csak a főbketet hozzuk föl.

I. a) Külön adverbialis raggal alakult határozószók:

1. *-sti* raggal melléknevekből módhatározók: *kovasti* keményen, erősen (*kova*); *ylpeästi* büszkén (*ylpeä*); *viisaasti* bölcsen (*viisaa*-, n. *-sas*); *työläästi* nehezen, bajosan (*työlää*-, n. *-läs*); *tavallisesti* közönségesen, szokás szerint (*tavallise*-); — számnavekből *-s* z er'-féle s z a m határozók: *kahdesti* kétszer, *kolmesti* háromszor; *kolmannesti* harmadszor.

2. *-ten* (*-iten*) raggal módhatározók mutató, kérdő és vonatkozó névmástövekből: *täten* így, ekképpen (*tä*-); *siten* úgy, akképpen (*si*-); *miten* mint, miképpen (*mi*-); *kuten* hogyan, mint (*ku*-); *joten* amint, miképpen (*jo*-); *jotenkuten* valamiképpen (*jo-ku*); — melléknévi tövekből: *samaten* azonképpen, szintúgy (*sama*) *muuten* másképpen (*muu*); *useimmiten* leggyakrabban (*useimpa*-, *usea*); *enimmiten* legtöbbsnyire (*enimpä*-). — A *-ten* raggal rokon

a -*ti*: *kaiketi* mindenképpen, mégis csak (*kaikke-*); *perüti* egészen, teljességgel (*perü* utó, alap).

3 -*me*' raggal latív helyhatározók-mutató, kérdő és vonatkozó névmástövekből: *tinne* ide, *sinne* oda, *tuonne* oda, *amoda*, *minne* hova, *kunne* hova, *jonne* ahova, *jonnekunne* valahova.

4. Közbevetett -*a*, -*ä*, -*ha*, -*hü* (*-*ka*, -*kä*) képzővel s a külső helyviszonyragokkal helyhatározók: *tüällä* (*tä-ä-llä*) itt, *siellä* (*si-ä-llä*) ott, *tüältä* innen, *sieltä* onnan; *muulla* másutt, *muulta* máshonnan, *muulle* máshová; *kaikkialla*, *kaikkialta*, *kaikkialle* mindenütt, -innen, -üvé; *toisaalla*, -aalta, -aalle másutt stb.; *yhtüällä* (*yhtähällä*), *yhtüältä*, *yhtüälle* egy helyen, -helyről -helyre; *alhaalla* (*alahalla*) alul, alant, *alhaalta* alulról, *alhaalle* le, alá; *ylhäällä* (*ylhäällä*) fönt, *ylhäältä* fölülről, *ylhäälle* föl; *etäällä* (*etähällä*) messze, távol, *etäältä* messziről, *etäälle* messzire (tő: *ete-* elő).

5. -*tusten*, -*tysten* (v. -*tuksin*, -*tyksin* raggal kölcsönös helyzetet kifejező határozók: *rinnatusten* egymás mellett v. mellé (*rinta* mell); *vieretysten* u. a. (*viere-* oldal); *perätysten* egymás után (*perü*); *vastatusten* egymás ellenében, egymással szemben (*vasta*); *päälletysten* egymás fölött (*päülle*, *pää*).

6. -*kkain*, -*kkäin* (v. -*kkaisin*, -*kkäisin*) raggal ugyanolyanok: *rinnakkain*, *vierekkäin*, *perükkäin*, *vastakkain*, *päüillekkäin* (v. *rinnakkaisin* stb).

7. -*ittain*, -*ittäin* és -*itellen* (v. -*ttain*, -*ttäin* és -*tellen*) raggal -nként-féle határozók, főként mennyiséget és mértéket jelentő szavakból, pl. *yksittäin*, *yksitellen* egyenként (*yhte-*), *kaksittäin* kettenként (*kahte-*), *parittäin* páronként (*pari*), *sadottain* százanként (*sata*), *tuhansittäin* ezrenként (*tuhante-*); *osittain* részenként (*osa*), *viहितäin*, *viहितellen* apránként, lassanként (*vihä* kevés), *vuosittain* évenként (*vuote-*), *ajottain* időnként (*arka*); *joukottain* csapatonként (*joukko*), *kannuttain* kannánként (*kannu*), *tynnyrittäin* hordónként (*tynnyrä*), *lasittain* poharanként (*lasi*)

Legyzet. Ezek legnagyobbbrészt analógiás alakulások. T. i. az -*itta*, -*ittä* és -*ittele* képzős denominalis igéknek -*te* képzős és instr. -*n* ragos módhatározó gerundiuma (vö. 30, 5.) -*ittaen*, -*ittäen* v. -*ittain*, -*ittäin* és -*itellen* végű; ezt a szöveget a nyelvérzők egységes határozói ragnak vagyis egyenesen az alapnévszóhoz járultnak vette, s aztán alkalmazását más névszókra is kiterjesztette. — Az -*ittain*, -*ittäin* mellett -*ittaisin*, -*ittäisin* változat is van használatban, pl. *joukottaisin*, *tynnyrittäisin*.

8. *-lloin, -llöin* raggal időhatározók névmástövekből: *tüllöin* ekkor, *silloin* akkor, *milloin* mikor (*milloin-kulloin* olykor-olykor, hébe-hóba); *jolloin* amikor (*jolloin-kulloin* olykor-olykor, hébe-hóba), *muulloin* máskor.

9. *koska* mikor (nyilván a *ku-* kérdő névmástövhöz tartozik); *ei koskaan* soha; — *joskus* néha, hébe-hóba (*jo-ku*).

b) Rendes esetragokkal alakult határozószók:

1) A *-na, -nä* locativus, *-ta, -tü* (*-a, -ü*) ablativus, *-ksi* lativus eredeti eggyeszerű helyviszonyragokkal (vö. 13, II) helyhatározók.

Jegyzet. Itt említjük meg a külön adverbialis *-s* raggal és a (*-k*-ből lett) lativusi ú. n. véghehezettel ugyanazon tövekből alakult határozószókat is.

kaukana messze, távol, *kaukaa* messziről, *kauas* messzire (tő: *kauka-*); comp. *kauempana, kauempaa, kauemmaksi, -mmas* (*-mma'*).

läsnä közel, jelen (*on l. jelen van*); *lähes* közelbe (tő: *lähe-*); comp. *lähempänä, lähempää, lähemmäksi, -mmäs* (*-mmä'*).

takaanä hátul, *takaa* hátulról, *taakse, taaksi* vissza, hátra (tő: *taka*); comp. *taempana (taampana), taempaa (taampaa), taemmaksi (taammaksi), -mmas* (*-mma'*).

ulkoja kívül, künt, *ulkoa* kívülről, *ulos ki* (tő: *ulko-*); comp. *ulompana, ulompaa, ulommaksi, -mmas* (*-mma'*).

sisää belülről, *sisäksi* belé, be (tő: *sisä*); comp. *sisempänä, sisempää, sisemmäksi, -mmäs* (*-mmä'*).

alas alá, le (tő: *ala*): comp. *alempana* lejjebb, lontebb, *alempaa* lejjebbről, *alemmaksi, -mmas* (*-mma'*) lejjebb, alább.

ylös föl (tő: *yle*); comp. *ylempänä, ylempää, ylemmäksi, -mmäs* (*-mmä'*).

edes elő, előre (pl. *edes tuoda* előhozni; *edes-takaissin* előre-hátra; tő: *ete-*); comp. *edempänä* távolabb, *edempää* távolabbról, *edemmäksi, -mmäs* (*-mmä'*) tovább, távolabbra.

pois (*poijes*) el, félre; *poikki* keresztbe, keresztül, szét (pl. *jalka menee p. a láb eltörik*; tő: *poikke-* transversus).

ympäri körül (pl. *käydä järni*)

kotona honn (itt-, otthon), *kotoa* hazulról [*kotia, kotiin* haza]; (tő: *koto*).

2) A belső helyviszonyragokkal (locativus, ablativus, lativus helyett):

tüssi itt, *tästü* innen, *tähän* ide; — *sinä* ott, *siitä* onnan, *siihen* oda; — *tuossa* ott, *amott*, *tuosta* onnan, *tuohon* oda, *amoda*.

nissä, *kussa* hol; *mistü*, *kusta* honnan, *mihin*, *kuhun* hová; — *jossa* ahol, *josta* ahonnan, *johon* ahová; — *jossa-kussa* valahol, *josta-kusta* valahonnan, *johon-kuhun* valahová.

edessä elül, *edestä* elülről, *eteen* elé.

sisässä bent, *sisästä* belülről, *sisään* be, belé.

poissa el (nem jelen, pl. *on p.* ist fort, nincs itt; tő: *poikke*-).

yhdessä egygyütt, *yhteen* össze, egybe (tő: *yhte*- egyy).

koossa egygyütt, *kokoon* egybe, össze (tő: *koko* rakás).

pystyssä fölállva, lábon állva; *pystyyn* föl, lábra (tő: *pysty* álló helyzet, fölálló).

kotiin haza (tő: *koti*).

kumossa eldőlvé, fölfordulva, *kumoon* le, földre (tő: *kumo* fölfordult v. dőlt helyzet).

umnessa zárva, *umpeen* zárt állapotba (pl. *pane silmäisi umpeen* hunyd be a szemedet; tő: *umpe*-).

3) A külső helyviszonyragokkal:

tuolla ott, *amott*, *tuolta* onnan, *amonnan*.

edellä elül, *eleve*, *edellä* elülről (előre), *eleve*; *edelle* előre.

sisällä, *sisältä*, *sisälle* (= *sisässä* stb : b, 2.).

keskellä középről, középen (pl. *taittui k.* középen ketté törött).

hajalla széjjel, szétszórva, *hajalle* szét (tő: *haja* szétszört állapot).

koolla, *koolle* (= *koossa*, *kokoon* : b, 2.).

kumolla, *kumolle* (= *kumossa*, *kumoon* : b, 2.).

4) Instrumentalis-raggal, főleg mód határozók:

a) *kauhean* szörnyen; *sanomattoman* kimondhatatlanul (pl. *s. suuri k.* nagy); *liian* szerfölött, túlságosan (*liika* fölös); *ylen* (*ylön*) szerfölött, fölötte (pl. *y. kaunis f.* szép); *sangen* nagyon, igen; *aiwan* egészen, merőben; *hiljan* csendesen, lassan; *pian* hamar (*pika*); *kesken* félben (pl. *jättäü* hagyni: *késke*- közép, köz); *ennen* előbb, ez (az)előtt (*ente*-); *üsken* imént, csak most.

β) *näin* így, *niin* úgy, *noin* úgy, amúgy; *kuin* mint (*niin-kuin* mint, *amint*; *kuinka* hogyan).

yksin egyedül, egymagára (*yhte*- egyy; *yksin*...-kin sőt... is); *kaksin* kettenként, kettesével (*kahte*- két); *kymmenin* tizen-

ként, tizesével; *sadoin* százanként, százával; *tuhansin* ezrenként, ezrivel.

usein gyakran (*usea*), *harvoin* ritkán (*harva*), *hyvin* jól, igen (*hyvä*), *pahoin* rosszul (*paha*), *kovin* erősen, igen (*kova*), *varhain* korán (*varhaa-*), *ensin* először, elsőben (*ente-*), *viimein* utoljára, végre, elvégre (*viimee-*, n. *-me'* utolsó), *muinoin* régen, hajdan (**muina-*), *melkein* csaknem (*melkeä*), *varsin* nagyon (*varte-*), *tuskin* alig, *töin-tuskin* ügyel-bajjal, csak alig (*tuska*), *tosin* ugyan (*tote-*) stb., *takaisin* hátra, vissza (*takaise-*, *taka*), *jalkaisin* gyalog (*jalkaise-*, *jalka*), *nykyisin* mostanság, mai napság (*nykyise-*, *nyky*), *vikisin* erőszakkal (*vikise-*, *viike-*), stb.; — különösen comparativus-tövekből mód- és időhatározók: *hiljemmin* lassabban, későbbben, *paremmin* jobban, *kovemmin* keményebben, erősebben, *enemmin* inkább (*enempä-*), *vähemmin* kevésbé (*vähä*), *kaudemmin* tovább (diutius: *kauka-*), *myöhemmin* későbbben (*myöhä-*), *varhemmin* korábban (*varaha-*) stb.; — superlativus: *enimmin*, *kovimmin*, *kaudemmin* stb.

5) Helyviszonyragokkal alakult mód-, mérték- és állapot-határozók: *salaa* titkon (*sala*); *yhtiä* egyaránt, egyenlően (pl. *yhtiä kuuris*, *kuin toinen* épp oly szép, mint a másik; *yhte-*); — *tarkkaan* pontosan (*tarkka*), *varmaan* bizonyosan (*varma*), *suoraan* egyenesen (*suora*); — *kosolta* bőven (*koso*); *viljalta* bőven; *kylläitä* eléggé, elegendően; *kylläksi* eléggé (*kyllä*), *liäksi* fölötte, szerfölött, túlságosan (*liika*).

e) Birtokos személyragokkal (részben csakis a 3. személyraggal) járó határozószók:

erillä külön (*olen erilläni* külön vagyok, *on erillänsä* külön van), *erille* (*mene erillesi* menj külön, *menkäi erillenne* menjetek külön); *mielellä* szívesen (*annan mielelläni* szívesen adok, *annat mielelläsi* szívesen adsz); *yksinäni*, *-si*, *-nsä* stb. egyedül (eggy-magamban, -adban, -ában stb.); *ikäniäni*, *-si*, *-nsä*, stb. valaha (életemben, -edben, -ében: *en ikänäni*... soha életemben); *kallellani*, *-si*, *-nsa* félre hajolva (én, te, ő), *kallelleni* *-si*, *-nsa* (latív); — *kokonaan*, *tykkänäin* (v. *-nansa*, *-nänsä*) egészen, teljesen; *ainoastaan* egyedül, csak; *yleensä* általában; *toisinaan* (v. *-nansa*) néha, hébe-hóba; *yhtenäin* (v. *-nänsä*) egyre, folyton; *täynnänsä* tele; *sillänsä* úgy, amint volt (pl. *on s.* úgy van, amint volt), *sikseen* v. *siksensä* (*jätä se s.* hagyd abba).

20/167

d) Viszonyragos (főleg irányragos) névszókat kísérő, illetőleg nyomatékositó mellékhatarozók.

asti (usque, tenus): *loppuun a.* végig, *polviin a.* térdig; *tänne a.* idáig, *tähän a.* eddig, *siihen a.* addig; *kirkkoon v. kirkolle a.* templomig; *tarpeeksi a.* szükségig (amennyire szükség van); — *aamusta asti* reggeltől fogva, *siitä a.* attól fogva, *kirkosta v. kirkolta a.* egész a templomtól.

saakka u. a.: *tähän s., loppuun s., kirkosta v. kirkolta s.*

hamasta, hamaan (időhatározók mellett: 'egészen'): *hamasta ikivanhoista ajoista asti* egész az ősrégi időktől fogva; *hamaan uiteen vuoleen saakka* egészen újesztendeig.

päin (hin, her): *pohjuan p.* éjszak felé, *etelään p.* dél felé; *alaspäin* lefelé, *ylöspäin* fölfelé, *eteenpäin* előre, *sinne p.* arra felé; — *pohjasta p.* éjszak felől, *alhaalta p.* alulról (von unten her), *ylhäältä p.* fölülről (von oben her); *toisaalta p.* másfelől. *küsin u. a.:* *sinne k.* arra felé; — *edeltä k.* eleve.

kohden u. a.: *sinne k.* arra felé; — *sieltä k.* onnan felől (von dort her); *pohjasta k.* éjszak felől.

puolen u. a.: *sieltä p.* onnan felől.

ilman (abessivus mellett): *ilman rahatta* pénz nélkül; *ilman muitta* a többiek nélkül (nem számítva a többieket). Közönségesebben partitivussal járó viszonzó (vö. 18. b; pl. *ilman rahaa, ilman muuta*).

I G E.

20. Az igetővek, amelyek kevés kivétellel két- vagy többtagúak, teljes alakjukban mind magánhangzón végződnek; e mellett legnagyobb részüknek van mássalhangzós-végű csonka alakja is, pl. *mene- menni:* *men-*; *tule- jönni:* *tul-*; *kuuntele- hallgatni, hallgatódzni:* *kuunnel-*.

21. Eggytagú, rövidhangzós igető csak egy van: a tagadó ige *e-* (személyragozva: eggy. 1. szem. *en,* 2. *et,* 3. *ei* stb., vö. 32).

Eggytagú, hosszú- v. kettőshangzós igető is csak a következő kevés van: *saa-* kapni, *jää-* maradni; *juo-* inni, *luo-* vetni, teremteni, *suo-* odaengedni, nem sajnálni, kívánni, *tuo-* hozni, *lyö-*

itni, *myö-* (*myy-*) eladni, *syö-* enni; *lie-* lenni, *rie-* vinni; *nai-* nőül venni, *pui-* csépelni, *ui-* úszni, *soi-* hangzani, *voi-* -hatni, -hetni (posse); *küy-* kelni, jární (résztint még kéttagú: *küve-*).

A két- és többtagú eredeti vagy származott ige-tövek véghangja:

a) valamelyik rövid hangzó; pl. *anta-* adni, *elü-* élni, *niele-* nyelni, *nuole-* nyalni, *kuule-* hallani; *etsi-* keresni, *tohti-* merni; *katso-* nézni, *puno-* fogni, *kytö-* (*kyte-*) lappangva égni; *ampu-* löni, *kutsu-* hívni, *kysy-* kérdezni, *vüsy-* elfáradni stb. — *opetta-* tanítani, *ymmärtü-* érteni; *kuljeskele-* járkalni, csavarogni, *pimene-* sötétedni, *helise-* csengeni, *aukaise-* egyszerre nyitni, *viheriöitse-* zöldelleni; *kiirehti-* sietni, *uneksi-* álmodni; *tapahtu-* történni, *hyväksy-* helyeselni, *parantu-* gyógyulni, *kokoontu-* összegyülni, *küüntü-* fordulni stb.

b) *aa*, *üü*, *ee* (*ea*, *eä*), *ii* (*ia*, *iä*), *oo* (*oa*), *öö* (*öä*), *uu* (*ua*), *yy* (*yü*) hosszú hangzók, illetőleg utó *a*, *ü*-vel való két-két rövid hangzó, amelyekből a hosszúk összevonódás útján keletkeztek; ezen ige-töveknek kettős véghangzója közt *t* volt (*-ata*, *-ütü*, *-cta*, *-ota* stb.), amely csonka alakjukban meg is van; pl. *lupaa-* igérni, *pelkäü-* félni, *rupee-* v. *rupea-* kezdeni, *kokoo-* v. *kokoa-* gyűjteni, *erii-* v. *eriü-* különbözni, *tajuu-* v. *tajua-* megérteni, *ühy-* v. *ülyü-* észrevenni stb.

c) *i*-utós kettőshangzó (*-tse* képzős mellékalakkal), pl. *haravoi-* gereblyélni (és *haravoitse-*), *kipinöi-* szikrázni (és *kipinöitse-*).

22. Ige-tövek, amelyeknek némely mássalhangzóval (*k*, *n*, *t*) kezdődő képző előtt csonka alakjuk fordul elő:

a) A rövid *e*-végű kéttagúak, amelyekben a véghangzót csak *l*, *r*, *n*, *s* vagy *ks*, *ts* előzi meg; meg az ugyanilyen végű többtagúak, megelőző *l*, *s*, *ts*-vel (a csonka alak végére került *ks* helyett *s*, a *ts* helyett meg *t* van); pl. *tule-* jönni, *pure-* harapni, *mene-*, *menni*, *pese-* mosni, *juokse-* futni, *kaitse-* őrizni; cs. al. *tul-*, *pur-*, *men-*, *pes-*. *juos-* *kait-*; — *palvele-* szolgálni, *murise-* morogni, *nielaise-* hirtelen elnyelni, *hüiritse-* zavarni, *iloitse-* örvendeni; cs. al. *palvel-*, *muris-*, *nielais-*, *hüirit-*, *iloit-*; — *ompele-* varrni, *kuuntele-* hallgatni, *ajattele-* gondolni, *hypppele-* ugrándo-
dozni, *leikkele-* vagdalni; cs. al. *ommel-*, *kuunnel-*, *ajattel-*, *hyppel-*, *leikkel-*. — A *teke-*, *tenni* és *näke-* *látni* ige-tövek csonka alakja **tek-* és **näk-* helyett *teh-* és *näh-* (vö. 7, 2) b).

b) A rövid *e*-végű többtagúak, amelyekben a véghangzót *n* előzi meg; ezeknek kétféle csonka alakjuk van; a rendes *n*-végű és (*k*, *t* előtt) *t*-végű; pl. *parane*- javulni, *lähene*- közeledni, *kykene*- erővel v. képességgel birni, *rohkene*- merni, *happane*-savanyodni: cs. al. *paran*-, *parat*-; *lähen*-, *lähet*-; *kyen*-, *kyet*-; *rohjen*-, *rohjet*-; *hapan*-, *hapat*-.

Jegyzet. A *-ne*-végű igéknek *t*-végű csonka töve vagy az *-ea*, *-eä* (**-eta*, *-etä*), vagy a régi *-nte*-végű mellékalakkal való összeegyedésből származott; kiindulásul az olyanok szolgálhattak, mint *rohkene*- (cs. al. *rohjen*-) és *rohkea*- (**-keta*, cs. al. *rohjet*-) vagy *happane*- (cs. al. *hapan*-) és a régi *hapante*- (cs. al. *hapant*- helyett *hapat*-). Tehát az *n*-es mellett előforduló *t*-s csonka fő nem hangváltozás útján előállott, hanem átvett alak; s ilyen aztán analógia útján azoknál az igéknél is kifejlődött, amelyeknek nem volt *-ea*, *-eä* vagy *-nte*-végű mellékalakjuk.

c) A hosszú hangzón (*aa*, *üü*, *ee*, *ii*, *oo*, *öö*, *uu*, *yy*), illetőleg utó *a*, *ü*-vel való két-két rövid hangzón (*ea*, *eä*, *ia*, *iä*, *oa*, *öä*, *ua*, *yü*) végződő két- és többtagú ige-tövek (vö. 21, b.); ezeknek csonka alakja az eredeti teljes *-ätä*, *-ütü*, *-eta*, *-etü*- stb. végű alakból fejlődött, s azért *t*-végű, pl. *korjaa*- összeszedni, *silmäü*-szemlélni, *eriü*- (*eriä*-) különbözni, *tarjoo*- (*tarjoa*-) kínálni, *rajuu*- (*rajua*-) dühöngeni, viharzani, *älyy*- (*älyü*-) észrevenni, érteni: cs. al. *korjat*-, *silmüt*-, *erit*-, *tarjot*-, *rajut*-, *älyt*-; — *tapaa*- találni, *makaa*- feküdni, *pelküü*- félni, *rupee*- (*rupea*-) kezdeni, *kiipee*- (*kiipeü*-) fölmászni, *sikiü*- (*sikiü*-) fogamzani, *kokoo*- (*kokoa*-) gyűjteni, *aaltoo*- (*aaltoa*-) hullámozni: cs. al. *tavat*-, *maat*-, *pelüt*- (*peljüt*-), *ruvet*-, *kiivet*-, *siüt*-, *koot*-, *aallot*-.

d) A megelőző magánhangzóval *u*, *y*-n (*au*, *üy*, *ey*, *eu*, *iu*, *iy*, *ou*-n) végződő reflexiv ige-tövek (vö. 23, c. β.); ezeknek az *-ute*, *-yte*-féle mellékalakból való csonka tőalakjuk *ut*-, *yt*- (*aut*-, *äyt*- stb.), pl. *avau*- nyilni, *heittäy*- vetődni, vetemedni, *laskeu*-ereszkedni, *kokou*- gyűlni: cs. al. *avaut*- *heittäyt*-, *laskeut*-, *kokout*-.

23. Igetőből képzett ige-tő.

a) Szenvedő ige-tő (verbum passivum): *-ta*-*tü* és (rövid magánhangzó után) *-ttä*, *-tütü* képzővel, amely utóbbi előtt a tőnek *a*, *ü* véghangzója helyett *e* van; mégpedig *-ta*, *-tü*-vel az egytagú igékből meg a két- és többtagúak csonka alakjából (vö. 22.), pl. *saa*- kapni, *juo*- inni, *vie*- vinni: pass. *saata*-, *juota*-, *vietä*-; — *tule*- (cs. *tul*-): *tullta*-, *mene*- (*men*-): *mentä*-, *juokse*- (*juos*-): *juosta*-, *häivitse*- (*häivrit*-): *häivrittä*-, *ompele*- (*ommel*-):

ommella-, rohkene- (*rohjet-*): *rohjetta-, korjaa-* (*korjat-*): *korjatta-, pelkäii-* (*pelüt-, peljüt-*): *pelättii-* (*peljüttii-*), *kokoo-* (*koot-*): *kootta-; teke-* *tenni:* *tehtii-, nuke-* *lättni:* *nühtii-*; — *-tta-, -ttii-* vel a két- és többtagú teljes tövekből, pl. *usko-* *hiinni, kysy-* *kérdezni, etsi-* *keresni, luke-* *olvasni, vala-* *önteni, elii-* *élni, pitii-* *tartani, anta-* *adni, alka-* *kezdeni, ymmürtii-* *érteni, kirjoitta-* *írni, herättii-* *ébresztetni:* *pass. uskotta-, kysyttii-, etsittä-, luetta-, valetta-, eletti-, pidettä-, annetta-, aletta-, ymmärrettii-, kirjoitetta-, herütettä-*.

b) Műveltető igető verbum causativum: *-tta-, -ttii-* képzővel az egytagú igetövekből és a kéttagú, rövid magánhangzón végződő tövekből, mégpedig a teljes alakjukból, ha van is csonka alakjuk (vö. 22. a.), pl. *juotta-* *itatni* (*juo-* *inni*), *syöttii-* *etetni* (*syö-* *enni*); *menettä-* (*mene-*), *teettä-* (*teke-*), *uskotta-* (*usko-*), *elittä-* (*eli-*), *kasvatta-* (*kasva-*) stb.; — szintén *-tta-, -ttii-* vel a többtagú *u-, y-* végű tövekből, pl. *ahdistutta-* *szorongatni* (*ahdistu-* *szorulni*), *sääkkähdyttä-* *megijeszteni* (*sääkkähdy-* *megijedni*); — ellenben *-ta-, -tää-* képzővel a *-ne* végű többtagú tövek *n-es* csonka alakjából (22. b.): *paranta-* *gyógyítani* (*parane-*, *paran-*), *rohjenta-* *bátorítani* (*rohkene-*, *rohjen-*, *heikentii-* *gyengíteni* (*heikkene-*, *heikennyengülni*); — szintén *-ta-, -tää-* vel az *-ise-* végű többtagúak csonka *-is* alakjából, pl. *helistii-* *csengetni* (*helise-* *csengeni*), *varistahullatni*, *elptotyogatni* (*varise-*); meg végre minden egyéb két- és többtagú igetőnek *-t* (*-at-, -üt-, -et* stb. vö. 22., c.) végű csonka alakjából, pl. *sulatta-* *olvasztani* (*sulaa-*, cs. *sulat-* *olvadni*), *herättii-* *ébresztetni* (*heräii-*, cs. *herüt-* *ébredni*).

Legyzet. Némileg eltérők: *nosta-* *emelni* (*nouse-* *emelkedni*); *poltta-* *égetni* (*pala-* *égni*); *jättii-* *hagyni* (*jää-* *maradni*). — Megelőző reflexiv *-u-, -y* képzővel (*-utta-, -yttii-*) alakult műveltető igék, pl. *huomautta-* *figyelmeztetni* (*huomaa-* *észrevenni*), *hävityttä-* *elpusztítani* (*hävittä-* *elpusztítani*), *kirjoittutta-* *írni* (*kirjoitta-* *írni*), *lakkautta-* *megszüntetni* (*lakkaa-* *megszülni*).

c) Visszaható igető (v. reflexivum):

a) *-u-, -y* képzővel *a, ä, e* végű két- és többtagú alapigékből, amelyeknek *e* véghangzója a képző előtt rendszeren hiányzik: *murtu-* *törni*, *frangi* (*murta-* *frangere*), *kaštu-* *nedvesedni* (*kasta-* *nedvesíteni*), *valu-* *ömleni* (*vala-* *önteni*), *kääntii-* *fordulni* (*kääntii-* *fordítani*), *peittä-* *befedődni*, *rejtözni* (*peittä-* *fedni*, *takarni*), *uudistuujuuni* (*uudista-* *újítani*), *yhdistii-* *eggyesülni* (*yhdistii-* *egyesíteni*), *vähenty-* *kevesedni*, *fögyüni* (*vähentii-* *kevesíteni*), *kuulu-* *hallat-*

szani (*kuule*- hallani), *tuntu*- érzeni, *sentiri* (*tunte*- sentire), *nükylä*szani (*näke*- látni), *särky-* eltörni, *frangi* (*sürke*- frangere).

β) Szintén *-u*, *-y* képzővel, amely mellett azonban következő *t*, *n*, *k* előtt egy teljesebb *-ute*, *-yte* képzőnek *-ut*, *-yt*-féle csonka alakja szerepel, *i*, *o*-végű kéttagú alapigékből: *sitou-* (*sitout-*) kötödni, magát kötelezni (*sito*- kötni), *hierou-* (*hierout-*) dörgölődni (*hiero*- dörgölni), *kääriy-* (*kääriyt-*) göngyölődni (*kääri-*); — szintígy némely kéttagú *a*, *ü*, *e*-végű alapigékből is, részben az *a*. szerint való alak mellett: *antau-* (*antaut-*) adni magát, megadni magát (*anta*- adni); *heittäy-* (*heittäyt-*) vetődni, vétémedni (*heittä*- vetni); *laskeu-* (*laskeut-*) ereszkedni (*laske*- eresztetni), *tekey-* (*tekeyt-*) tevődni (csinálódni, változni: *teke*- tenni); *valuu-*, *peittäy-* (*valaut-*, *peittäyt-*) = *valu*-, *peitty-* (*a*. alatt); — végre csakis így a hosszú vagy két rövid magánhangzón végződő két- (illetőleg három)-tagú igékből (22. c.); ezeknél a refl. képző előtt a tővégi hosszú magánhangzó helyett rövid van, a rövid végű pedíg hiányzik: *avau-* (*avant-*) nyilni (*avaa*- nyitni), *kokou-* (*kokout-*) gyűlni (*kokoo*-, *kokoa*- gyűjteni); *tarjou-* (*tarjout-*) kínálkozni (*tarjoo*-, *tarjoo*-kinálni).

γ) *-utu*-, *-yty* vagy *-untu*-, *-ynty* képzővel azon igékből, amelyekből β. szerint is van képezve reflexivum: *antautu-*-, *heittäyty-*-, *sitoutu-*-, *tekeyty-*-, *avantu-* = *antau*-, *heittäy*-, *sitou*-, *tekey*-, *avau*- (β. alatt); — *kokountu-*-, *laskeuntu-* (vagy összevonással: *kokoontu-*-, *laskeentu-*-, *tekeenty-*-, *heittäänty-*) = *kokou*-, *laskeu*-, *tekey*-, *heittäy*-.

δ) *-pu*-, *-py* képzővel eggytagú alapigékből: *saa-pu*- érkezni (*saa*- kapni, érni), *syö-py*- tele enni magát (*syö*- enni), *juo-pu*- le-részegegni (*juo*- inni, vö. sich betrinken).

d) Gyakorított (ismételt, elaprózott v. folytonos cselekvést jelentő) igező (verbum frequentativum, continuativum):

α) *-le* képzővel, amely előtt a két- és többtagú alapigék rövid végű helyett majdnem kivétel nélkül *e* (s némelykor ebből fejlődött *i*) van: pl. *hake*- keresni: *hakele*-, *anta*- adni: *antele*-, *elü*- élni: *elele*-, *opetta*- tanítani: *opettele*-, *lämmittä*- melegíteni: *lämmittäle*-, *laati*- rendezni, intézni: *laatele*-, *repi*- szakítani, tépni: *repele*-; *sano*- mondani: *sanele*-, *sito*- kötni: *sitele*-; *astu*- lépni: *astele*-, *puhu*- beszélni: *puhele*-, *kysy*- kérdezni: *kysyle*-; — *leikkaa*- metszeni: *leikkaele*- v. *leikkaile*-, *hyrää*- búgni, dongani:

hyrüele- v. *hyrüüle*-; *kokoo*- (*kokoa*-) gyűjteni: *kokoele*- v. *kokoile*- (vö. 21. b.).

Legyzet. A *küy*- 'kelni, járni' ige frequentativuma *kävele*- (az eredetibb *käve*- töalakból). — Az *-itse* (dial. *-itte*) végű igéknek gyakorító alakja *-ittele*: *kaupittele*- (*kaupitse*- árulni), *leikittele*- (*-itse*- játszani), *mainittele*- (*mainitse*- említeni). — A *-le* előtti hangzó majdnem mindig *e* (ill. *i*) lévén, a nyelvérzék az egész *-ele* (ill. *-ile*)-t érzi képzőnek; innen az eféle alakulások: *sitoele*- v. *sitoile*- (*sitele*- mellett: *silo*- kötni), *kertoele*- (*kerto*- elbeszélni), *kieriele*- (*kieri*- keringeni), amelyek különben a *leikkaele*-, *kokoele*- (*-ile*)-félék analógiájára is támaszkodhattak.

β) *-ksi* képzővel: *pureksi*- (*pure*- harapni), *kuljeksi*- (*kulke*- járni); *eleksi*- (elő- élni).

γ) *-skele* (*-ske-le*) képzővel: *uiskele*- (*ui*- úszni), *küyskele*- (*küy*- kelni, járni), *oleskele*- tartózkodni (*ole*- lenni), *astuskele*- (*astu*- lépni), *etsiskele*- (*etsi*- keresni), *seisoskele*- (*seiso*- állani); *eleskele*- (elő- élni), *kanneskele*- (*kuntä*- hordani).

δ) *-skentele* (*-ske-nte-le*) képzővel: *küyskentele*- (*küy*-), *uiskentele*- (*ui*-), *teeskentele*- tettetni (*teke*- tenni).

~~e) Hirtelen v. egyszeri cselekvést jelentő ige-tő (verbum subitaneum, momentaneum):~~

α) *-aise*, *-äise* képzővel, amely előtt az alapige véghangzója hiányzik; pl. *pureaise*- (hirtelen harapni: *pure*- harapni), *repäise*- (*repi*- szakítani), *potkaise*- (*potki*- rügni), *kysäise*- (*kysy*- kérdezni), *parkaise*- (*parku*- rini).

β) *-ahta* *-ühtä* képzővel, amely előtt az alapige véghangzója hiányzik; pl. *naurahta*- magát elnevetni (*naura*- nevetni), *seisahta*- megállani (*seiso*- állani), *katsahta*- hirtelen tekinteni (*katso*- nézni), *mukahta*- hirt. elszunnyadni (*mukku*- aludni), *vierühtä*- legördülni (*vieri*- gördülni, gurulni).

~~24. Névszótöböl képzett ige-tő.~~

a) Valami vé válást jelentő ige-tő: *-ne* képzővel melléknévi alapszóból; ennek *a*, *ä* véghangzója helyett többnyire *e* van; pl. *huonone*- rosszabbodni (*huono* rossz), *heikkene*- gyengülni (*heikko* gyenge), *vahvene*- erősödni (*vahva* erős), *pahene*- megromlani, rosszabbodni (*paha* rossz), *vähene*- kevesbedni, fogyni (*vähä* kevés), *suurene*- nagyobbodni (*suure*- nagy); — az *-ea* *-eä* végűekből *-ene*): *rohkene*- bátorkodni, merni (*rohkea* bátor, merész), *pimene*- sötétedni (*pimeä* sötét).

Jegyzet. Ezen *-ne* képzős igék causativuma *-nta -ntü* végű (vö. 23, b.), pl. *valventa-* erősíteni, *vähentä-* kevesbiteni; s az ebből képzett reflexivum (*-ntu, -nty*, vö. 24, c, a.) legtöbbször ugyanazt jelenti, mint a *-ne* képzős első származékige, pl. *valventu-* erősödni, *vähenty-* kevesbedni.

b) Valami t-tevést, csinálást, művelést, valami v e l t e v é s t, bánást, valami ü l m ű k ö d é s t, valami v e l i l l e t é s t jelentő ige t ő:

a) *-ta, -tä* vagy (hangsúlytalan magánhangzó után) *-a, -ä* képzővel: *paimenta-* legeltetni (pásztorolni: *paimene-*, cs. *paimen* pásztor), *ääntä-* hangoztatni, kiejteni (hangot, szót) (*ääne-* hang), *seivästä-* karózni (*seivä-*, cs. *seiväs* karó), *höyhentä-* mellestzeni, *deplumare* (*höyhene-*, cs. *höyhen* toll); — *rasvaa-* zsírozni (*rasva* zsír), *harjaa-* kefélni (*harja* kefe), *kehrä-* fonni (*kehrä* orsó), *silmä-* szemlélni (*silmä* szem), *nokea-* kormozni (*noke* korom), *kokoa-* gyűjteni (*koko* rakás), *vaahtoa-* habzani (*vaah* hab), *höyry-* gőzölni (*höyry* gőz).

β) *-i* képzővel (vö. 6.); pl. *kukki-* virágzani (*kukka* virág), *poiki-* kölykezni, fiadzani (*poika* fiú), *pesi-* fészket rakni (*pesä* fészek), *kyysi-* körmölni (*kynte*-köröm), *taimi-* csirázni (*taim*-csira).

Jegyzet. Az *a*-végű tövekből képzett igék *o*-végűek, mert az *-i* képző elveszett, pl. *sano-* mondani (*sana* szó), *vitso-* vesszőzni (*vitsa* vessző), *varso-* csikózni (*varsa* csikó), *lahjo-* ajándékozni (*lahju* ajándék): régebbi **sanoi-*, *vitsoi-*, *varsoi-*, *lahjoi-* alakból.

γ) *-itse (-i-tse)* képzővel: *naulitse-* szegezni (*naula* szeg), *vangitse-* elfogni (*vanki* fogoly), *jumaloitse-* isteníteni (*jumala* isten), *tarinoitse-* regélni (*tarina* rege), *vahingoitse-* károsítani (*vahinko* kár), *iloitse-* örvendezni (*ilo* öröm), *hedelmöitse-* gyümölcsözni (*hedelmä*).

δ) *-itta, -ittä (-i-tta, -i-ttä)* és *-tta, -ttä* képzővel különösen a 'valamivel ellátás' értelmében: *raudoitta-* megvasalni (*rauta* vas), *kunnoitta-* tisztelni (*kunnia* tisztelet), *majoitta-* elszállásolni (*maja* konyha, szállás), *sonnitta-* trágyázni (*son* trágya), *nimittä-* nevezni (*nime-* név); *myrkyttä-* megmérgezni (*myrky* mérge), *rokotta-* beoltani (*rokko* himlő); — 'valami v é t e v é s t' jelentők, pl. *paloitta-* darabolni (*pala* darab), *muutta-* változtatni (*muu* más), *pitkittä-* hosszabbítani, folytatni (*pitkä* hosszú).

ε) *-sta, -stä* és *-ista, -istä* képzővel: *kalasta-* halászni (*kala* hal), *linnusta-* madarászni (*lintu* madár), *metsästä-* vadászni (*metsä* erdő); — *veristä-* megvérezni (*vere*-vér), *läivistä-* átlyukasztani (*lupe*-

lyuk), *vahvista-* erősíteni (*vahva* erős), *uudista-* újítani (*uute* új), *yhdistä-* egyesíteni (*yhte* egy), *kukoista-* virágzani (*kukka* virág).

Jegyzet. A valamivé tevést jelentő *-ista, -istä* képzős igék reflexivuma (*-istu, -isty*) valamivé válást jelent, pl. *vahvista-* erősödni, *uudistu-* újulni, *yhdisty-* egyesülni.

c) Valaminek tartást, vélelét, mondást jelentő igető *-ksu, -ksy* képzővel: *paljoksu-* sokallani (*paljo* sok), *vähäksy-* keveselni (*vähä* kevés), *hyväksy-* helyeselni (*hyvä* jó), *pahaksu-* rosszallani, rossz néven venni (*paha* rossz), *kummaksu-* csodálni (*kumma* csoda).

25. Alanyra-mutatással járó igealakok.

Az egyszerű igealakok vagy határozott 1. 2. 3. személyre mutatnak mint alanyra, pl. *menen* megyek, *istuisit* ülnél, *tulkoot* jöjjenek; vagy határozatlan, illetőleg általános alanyúak, pl. *minut kutsuttiin vieraaksi* engem vendégül hittak; *hättä kaikkialla ylistetään* őt mindenütt magasztalják; *käyden kylään püüstään, juosten tielle jüüdään* járva eljut az ember a faluba, futva ott marad az ember az úton; — vagy végre a határozott alany-személyre mutató mellett egyszersmind a cselekvésnek ugyanarra mint tárgyra való visszahatását is kifejezik, pl. *muutaksen* változik, *kätkihe* rejtőzött (tkp. változtatja, rejtette magát). E szerint az igeragozásnak háromféle neme van: 1) határozott alany-személyes ragozás; 2) határozatlan (v. általános) alany-személyes ragozás; 3) visszaható ragozás.

Jegyzet. A határozatlan (v. általános) alanyra mutató ragozás csak a szenvedő igetön fordul elő s minden időben és módban csak egy alakja van, pl. ind. praes. *sanotaan* dicitur (azaz: mondják, man sagt), praet. *sanottiin* dicebatur (azaz: mondták, man sagte) stb., s ezen alakokat passivum impersonale-nak is szokták nevezni.

26. Egyszerű alakkal kifejezhető igeidő (tempus) a finben csak kettő van:

1) Jelen idő (praesens), amelynek jelentőmódbeli tőalakja maga a puszta igető; — ez az igealak (éppúgy, mint pl. a magyar jelen) nemcsak jelenidőbeli, hanem jövőidőbeli cselekvés kifejezésére is szolgál.

2) Mult idő (praeteritum) = folyamatos és elbeszélő

mult; tőalakjának *-i* a képzője (vö. 6.). Pl. *saa*-kapni: praet. *sai-*, *myj*- eladni: *myt-*, *tuo*- hozni: *toi-*, *vie*- vinni: *vei-*, *syö*- enni: *söi-*, *ui*- úszni: *ui-*; — *anta*- adni: *antoi-*, *maksa*- fizetni: *maksoi-*, *murta*- törni: *murti-*, *otta*- venni: *otti-*; *eli*- élni: *eli-*, *kylvä*- vetni: *kylvi-*; *lohdutta*- vigasztalni: *lohdutti-*, *seisahta*- megállni: *seishti-*, *helistä*- csengetni: *helisti-*; — *tule*- jönni: *tuli-*, *mene*- menni: *meni-*. *pure*- harapni: *puri-*, *teke*- tenni: *teki-*, *sürke*- törni: *sürki-*, *ompele*- varni: *ompeli-*, *astuskele*- lépdegélni: *astuskeli-*, *pakene*- elfutni: *pakeni-*, *helise*- csengeni: *helisi-*, *aukaise*- nyitni: *aukaisi-*; — *sano*- mondani: *sanoi-*, *puno*- fonni: *punoi-*; — *ampyu*- löni: *ampui-*, *kysy*- kérdezni: *kysyi-*, *tapahtu*- történni: *tapahtui-*, *viihenty*- kevesbedni: *viihentyi-*; — *etsi*- keresni: *etsi-*, *kuori*- hámozni: *kuori-*. — Szenvedő igetöböl: *tulta*- (*tule*-): *tulti-*, *saatu*- (*saa*-): *saati-*, *sanotta*- (*sano*-): *sanotti-*.

legyzet. A *käy*- (kelni, járni) tönek eredetibb *käve*- alakjából: praet. *kävi-*

A hosszú *aa*, *äü*, *ee*, *iä*, *oo*, *uu*, *yy*-n illetőleg *ea*, *eä*, *ia*, *iä*, *oa*, *ua*, *yü*-n végződő igetövek (21, b.) praeterituma az eredetibb *t-s* tőalakból való, azért így végződik: *-asi*, *-äsi*, *-esi*, *-isi*, *-osi*, *-usi*, *-ysi* (megelőző *-ati*, *-äti*, *-eti* stb. helyett), pl. *lupaa*-igérni: praet. *lupasi-*, *pelkküü*-: *pelkksi-*, *rupee*- v. *rupea*-: *rupesi-*, *kokoo*- v. *kokoa*-: *kokosi-*, *haluu*- v. *halua*-: *halusi-*, *ülyy*- v. *ülyü*-: *ülysi-*. — Szintigy a 23, c, β. pontban említett *-u*, *-y*-végű, illetőleg teljesebb *-ute*, *-yte*-féle visszaható igetövekből a praeteritumi tő *-usi*, *-ysi* végű, pl. *antau*-: praet. *antausi-*, *heittäy*-: *heittäysi-*, *lasken*-: *laskensi-*.

27. A jelentő módon (indicativus) kívül, amelynek két ideje van (praesens és praeteritum), a többi módokbeli egyszerű igealakok mind a jelen időre vonatkoztatják az igebeli cselekvést.

a) Potentialis (lehetőségi mód)*; a tőalakjának *-ne* a képzője, amely a kéttövé igéknek a csonka alakja után áll, pl. *anta*- adni: *antane-*, *eli*- élni: *eläne-*, *etsi*-: *etsine-*, *sito*-: *sitone-*.

* Megközelítő magyar körülírások: 'lehet hogy', 'alkalmasint, talán, hihetőleg', pl. *tietänethän sen sanomattanikin*: hiszen alkalmasint tudod azt (du wirst es wohl wissen), ha nem mondom is; — *no*, *no*, *isäntü kulla*,

ampu-: ampune-, luke-: lukene; — tule- (cs. tul-): tulle- (vö. 7. 2) d), pure- (cs. pur-): purre-, mene- (cs. men-): menne-, pese- (cs. pes-): pesne- v. pesse-, ompele- (cs. ommel-): ommelle-; teke- (cs. teh-): tehne-, niike- (cs. näh-): nühne-; — avaa- (cs. avat-): (aratne- h.) avanne-, kokoo- (cs. koot-): koonne-, rupee- (cs. ruvet-): ruvonne-, Szenvedő igetöböl: saata- (saa-): saatane-, annetta- (anta-): annettane-, kootta- (kokoo-): koottane-, kylvettä- (kylvä-): kylvettäne-

b) Conditionalis (feltételes mód); a tőaljakjának -isi a képzője (vö. 6.); pl. anta-: cond. antaisi-, eli-: elüisi-, lohdutta-: lohduttaisi-, herättä-: herättüisi-; luke-: lukisi-, tule-: tulisi-, etsi-: etsisi-; sano-: sanoisi-, ampu-: ampuisi-, näky-: näkyisi-; — lupaa-: lupaisi-, pelkää-: pelkäisi-; rupee- v. rupea-: rupeisi- v. rupeaisi-; kokoo- v. kokoa-: kokoisi- v. kokoaisi- stb. — Szenvedő igetöböl: saata- (saa-): saataisi-, annetta- (anta-): annettaisi-, sanotta- (sano-): sanottaisi-.*

c) Imperativus: -ka, -kü képzővel, és Optativus (Imperativus II.): -ko, -kö képzővel, amely a kéttövű igéknek a csonka alakja után áll; mind a kéttő a magyar felszólító módnak felel meg; pl. saa-: saaka- és saako-, syö-: syökä- és syökö-, anta-: antaka- és antako-, mene- (cs. men-): menkä- és menkö-, ole-: olka- és olko-, rupee- vagy rupea- (cs. ruvet-): ruvetka- és ruvetko-, lähene- (cs. lähet-): lähetkä- és lähetkö- stb. — Szenvedő igetöböl: pl. syötä- (syö-): syötäkö-, annetta- (anta-): annettako-.

ethän tuosta suuttune: no no, kedves gazdám, talán csak nem haragszol meg azért? — tappio lienee ollut sängen suuri, sillä . . . : a veszteség hihetőleg igen nagy volt v. igen nagy lehetett (mag gewesen sein), mert . . . ; — vieläkö löytynee niitä, jotka . . . : vajjon találkoznának még olyanok, akik . . . -- lieneekö se totta: vajjon igaz volna az? — pitäneekö hän sitä niin helppona työnä: olyan könnyű munkának tartaná ő azt? — jos tahtonet siihen suostua . . . : ha netalán bele akarnál eggyezni . . .

* Jelentésére nézve a magyar -ná, -né képzős módalaknak felel meg, de az alkalmazása szélesebb körű, pl. söisin, jos saisin: ennem, ha kapnék; oläisikö se totta? he elüisivüt vielä? igaz volna-e? ök élnének még? — [nincs a világon az a hatalom], joka voisi minut pakoittaa: amely engem kényszeríthetne; — miksikü en sitä teille sanoisi: miért ne mondanám meg nektek? (úgy sem lehet tovább eltitkolni); — kunpa hän tulisi: bárcsak eljöjné! — sano pabelijalle, että hän odottaisi: mondj a szolgának, hogy várjon.

28. Személyragok.

A) Határozott alanyszemélyre mutató ragok:

a) Egyesszámi 1. szem. *-n*, 2. szem. *-t*;
 többszámi 1. szem. *-mme*, 2. szem. *-tte*. Példák: Ind.
 praes. (*tule*): egyg. 1. *tulen*, 2. *tulet*, több. 1. *tulemme*, 2. *tulette*;
 praet. (*antoi*): egyg. 1. *annoin*, 2. *annoit*; több. 1. *annoimme*,
 2. *annoitte*; Potent. (*saane*-); egyg. 1. *saanen*, több. 2. *saanette*;
 Condit. (*lukisi*-): egyg. 2. *lukisit*, több. 1. *lukisimme* stb.

Az imperativus egyg. 2. személyalakja ragtalan, s a mód-
 képző is elveszett a végéről, csak a végszótag zártága mutatja
 egykori megvoltát, pl. *saa-*, *syö-*: imp. egyg. 2. *saa'*, *syö'*; *lupaa* :
lupaa'; *heräü-*: *heräü'*; *anta-*: *anna'*, *luke-*: *luo'*, *teke-*: *tee'*,
sido-: *sido'*, *ampu-*: *ammu'*, *alka-*: *ala'* (< *saa-k*, *anna-k*,
sido-k stb., a milyenek némely nyelvjárásban még elő is fordul-
 nak) — Az imperativus több. 2. személyalakja *-kaa*, *-käü* végű,
 s ebben benne lappang a személyrag (< *-ka-te*, *-kä-té*), pl. *anta-*:
antakaa, *mene-*: *menkäü*; ezek mellett *antakaa-tte*, *menkäü-tte*
 féle pleonastikus alakok is fordulnak elő, a melyeknek az a
 magyarázata, hogy a nyelvérzék a *-kaa*, *-käü* végű elhomályosult
 személyragos alakokat imperativus-töveknek vette s aztán hozzá-
 juk tette a praesensbeli *-tte* személyragot. Ugyanilyen analógiás
 alakulások a több. 1. *antakaa-mme*, *menkäü-mme* alakok is (az
 eredetibb *antaka-me*, *menkä-me* helyett).

Az optativus egyg. 2. személyalakja személyrag nélkül *-s*
 nyomatékosító particulával alakult, pl. *anta-*: opt. egyg. 2. (**anta-*
kos-ból) *anta'os*, *kätke-*: (**kätkekös-ből*) *kätke'ös*, *tule-*: (**tulkos-*
ból) *tullo*s, *pure-*: *purros*, *mene-*: *mennös*, *lupaa-*: *luvatkos*, *heräü-*:
herätökös.

β) Az egyesszámi 3. személy ragja az optativusban *-h.n*.
 (= 3. szem. *hän* névmás): *-ko-hon*, *-kö-hön*, a *h* kiestével össze-
 vonódva: *-koon*, *-köön* (pl. *antakoon*, *elüköön*); ugyane személyt
 mutatja az ind. praesensben s a potentialisban a tőalak rövid
 véghangzójának megnyúlása, pl. *anta-*: ind. praes. 3. *antaa*,
elä-: *eläü*, *luke-*: *lukee*, *sano-*: *sanoo*, *ampu-*: *ampuu*, *kysy-*: *kysyy*;
 potent.: *antane*, *elänee*, *lukence*, *sanonee*, *ampunee*, *kysyne*; —
 végre a puszta tőalak szolgál egyg. 3. személyalakul az ind.
 praeteritumban meg a conditionalisban (*saa-*: praet. egyg. 3. *sai*,

lyö-: löi, anta-: antoi, elü-: eli, luke-: luki, lupaa-: lupasi, pelkää-: pelkäisi stb.; cond. egyy. 3. saisi, löisi, antaisi, eläisi, lukisi, lupaisi, pelkäisi stb.); nemkülömben az ind. praesensben a hosszú v. kettőshangzóval való egytagú, meg a hosszú hangzón v. i-utós kettőshangzón végződő két- és többtagú igetöveknél (21, b. c.), pl. saa-, syö-, vie-, vi- stb., lupaa-, pelkää-, rupee-, kokoo-, palaa-, herätä-, haravoi- stb. eggyzersmind praes. egyy. 3. szem.: saa-, syö-, lupaa-, rupee stb. (azonban az -ee-, -ii-, -oo-, -uu-, -yy végűeknek -ea-, -eii-, -ia-, -iü-, -oa-, -ua-, -yü-féle mellékalakjából az ind. praes. 3. szem. a végső a, ü megnyúlásával alakult, pl. rupea-: rupeaa-, kokoa-: kokoaa-, erü-: eriüü.

Jegyzet. Az ole-lenni (esse) igének ind. praes. egyy. 3. személyalakja on; az e-tagadó igéé: ei.

Jegyzet. Az ind. praes. egyy. 3. személyalakhoz, kivált ha egytagú, némelykor hozzájárul a nyomatékosító -pi particula: saapi, syöpi, lyöpi, ompí (on-pi: ole-igéből) stb.; ez a particula előfordul a potent. egyy. 3. sz. alak végén is: antaneepi.

γ) A többesszámi 3. személy ragja az optativusban -h.t (= a 3. szem. névmásnak -t képzős többesi alakja): -ko-hot, -kö-höt, összevonódva -koot, -kööt. pl. antakoot, eläkööt; — a többi alakokban (ind. praes. és praet., potent. cond.-ban) -vat, -vüt a rag, pl. tule-, elü-: ind. praes. tb. 3. tulevat, elüvüt; praet. tulivat, elivüt; pot. tullevat, elünevüt; cond. tulisivat, elüisivüt; lupaa-: praes. lupaaivat, praet. lupasivat, pot. luvannevat, cond. lupaisivat.

Jegyzet. Az ole-lenni (esse) igének ind. praes. többes 3. személyalakja ovat; az e-tagadó igéé: eivüt.

Jegyzet. Az imperativusnak egyesszámi 1. és 3., többesszámi 3., az optativusnak egyesszámi 1., többesszámi 1. és 2. szem. alakja a köznyelvben (prózában) nem használatos. Az optativusnak egyesszámi 2. szem. alakja is csak költői nyelvben fordul elő.

B) A határozatlan v. általános alany ragja (a szenvedő igető s a belőle képzett idő- és módtövek végén): -h.n (= 3. szem. hän névmás); a tövégi hangzóval együtt: -a-han, -ü-hän, -e-hen stb., s rendszeren összevonódva: -aan, -üün, -een stb. Példák:

1) Ind. praesens (a tövégi szótag zárt): saata-(saa-): saadaan (saadahan), syötü-(syö-): syödüün, tulta-(tule-): tullaan,

mentü- (mene-): mennään, purtu- (pure-): purraan, tehti- (teke-): tehdään, nähti- (näke-): nähdään, annetta- (anta): annetaan, eletti- (eli): eletään, ruvetta- (rupee-): ruvetaan, häiritä- (häiritse-): häiritään.

Jegyzet. A tövégi szótagot az egykor megvolt *-k* praesens-képző ette zárttá.

2) Ind. praeteritum, potentialis, conditionalis, optativus: saatiin (saatihin), tultin, annettin, ruvettiin, häirittiin; saataisiin, tultaisiin, elettiisiin, ruvettaisiin stb.; saataneen, tultaneen, annettaneen, elettiineen, ruvettaneen stb.; saatakoon, tultakoon, elettiköön, ruvettakoon stb. (Az imperativus a köznyelvben nem használatos).

C) Alanyra-mutatást és visszahatást jelölő (reflexiv) ragok: egygy. 3. szem. -sen (-se) és -he (-hen); pl. muuttak-sen változik (muutta- változtatni; a -k praesens-képző), muuttihe változott; peseksen mosdik, pesihe mosdott (pese- mosni).

Jegyzet. A keleti finn nyelvjárásokban igen sokféle reflexiv ragozást igelalak van használatban; a köznyelvben ritkán fordul elő más, mint a *-sen (-se)* és *-he (-hen)* ragos 3. szem. (praes. és praet.) alak, s ezekkel is jobbra csak költeményekben találkozunk.

29. Igeragozási példák.

A) Határozott alany személyes igeragozás (A c t i v u m).

1) Igető: *saa*-kapni, *lyö*-ütni:

Indicativus :			Indicativus :		
Praesens.			Praeteritum.		
Egygy.	1. <i>saa<u>n</u></i>	<i>lyö<u>n</u></i>	Egygy.	1. <i>sai<u>n</u></i>	<i>löi<u>n</u></i>
	2. <i>saat</i>	<i>lyöt</i>		2. <i>sait</i>	<i>löit</i>
	3. <i>saa (saapi)</i>	<i>lyö (lyöpi)</i>		3. <i>sai</i>	<i>löi</i>
Több.	1. <i>saam<u>me</u></i>	<i>lyö<u>mm</u>e</i>	Több.	1. <i>sai<u>mm</u>e</i>	<i>löi<u>mm</u>e</i>
	2. <i>saat<u>te</u></i>	<i>lyöt<u>te</u></i>		2. <i>sai<u>tte</u></i>	<i>löit<u>te</u></i>
	3. <i>saavat</i>	<i>lyöv<u>ät</u></i>		3. <i>sai<u>vat</u></i>	<i>löiv<u>ät</u></i>
Potentialis.			Conditionalis.		
Egygy.	1. <i>sa<u>an</u></i>	<i>lyö<u>nen</u></i>	Egygy.	1. <i>sai<u>sin</u></i>	<i>löi<u>sin</u></i>
	2. <i>saat</i>	<i>lyö<u>net</u></i>		2. <i>sai<u>sit</u></i>	<i>löi<u>sit</u></i>
	3. <i>sa<u>nee</u></i>	<i>lyö<u>nee</u></i>		3. <i>sai<u>si</u></i>	<i>löi<u>si</u></i>
Több.	1. <i>sa<u>emme</u></i>	<i>lyö<u>emme</u></i>	Több.	1. <i>sai<u>simme</u></i>	<i>löi<u>simme</u></i>
	2. <i>sa<u>nette</u></i>	<i>lyö<u>nette</u></i>		2. <i>sai<u>sitte</u></i>	<i>löi<u>sitte</u></i>
	3. <i>sa<u>nevät</u></i>	<i>lyö<u>nevät</u></i>		3. <i>sai<u>sivat</u></i>	<i>löi<u>sivät</u></i>

		Imperativus.	
Eggy.	1.	—	—
	2.	<i>saa'</i>	<i>lyö'</i>
	3.	—	—
Több.	1.	<i>saakaa</i> <i>mm</i>	<i>lyökää</i> <i>mm</i>
	2.	<i>saakaa</i> (<i>tte</i>)	<i>lyökää</i> (<i>tte</i>)
	3.	—	—

		Optativus.	
Eggy.	1.	—	—
	2.	<i>saa'os</i>	<i>lyö'ös</i>
	3.	<i>saakoon</i>	<i>lyököön</i>
Több.	1.	—	—
	2.	—	—
	3.	<i>saakoot</i>	<i>lyökööt</i>

2) Igető : *anta-* adni, *elä-* élni :

		Ind. praes.	
E.	1.	<i>annan</i>	<i>elän</i>
	2.	<i>annat</i>	<i>elät</i>
	3.	<i>antaa</i>	<i>elää</i>
T.	1.	<i>annamme</i>	<i>elämme</i>
	2.	<i>annatte</i>	<i>elätte</i>
	3.	<i>antavat</i>	<i>elävät</i>

		Ind. praet.	
E.	1.	<i>annoin</i>	<i>elin</i>
	2.	<i>annoit</i>	<i>elit</i>
	3.	<i>antoi</i>	<i>eli</i>
T.	1.	<i>annomme</i>	<i>elimme</i>
	2.	<i>annoitte</i>	<i>elitte</i>
	3.	<i>antoivat</i>	<i>elivät</i>

		Potentialis.	
E.	1.	<i>antanen</i>	<i>elänen</i>
	2.	<i>antanut</i>	<i>elänet</i>
	3.	<i>antanee</i>	<i>elänee</i>
T.	1.	<i>antanemme</i>	<i>elänemme</i>
	2.	<i>antanne</i>	<i>elänette</i>
	3.	<i>antanevat</i>	<i>elänevät</i>

		Conditionalis.	
E.	1.	<i>antaisin</i>	<i>eläisin</i>
	2.	<i>antaisit</i>	<i>eläisit</i>
	3.	<i>antaisi</i>	<i>eläisi</i>
T.	1.	<i>antaisimme</i>	<i>eläisimme</i>
	2.	<i>antaisitte</i>	<i>eläisitte</i>
	3.	<i>antaisivat</i>	<i>eläisivät</i>

		Imperativus.	
E.	2.	<i>anna'</i>	<i>elä'</i>
	3.	—	—
T.	1.	<i>antakaa</i> <i>mm</i>	<i>eläkää</i> <i>mm</i>
	2.	<i>antakaa</i> (<i>tte</i>)	<i>eläkää</i> (<i>tte</i>)
	3.	—	—

		Optativus.	
E.	2.	<i>anta'os</i>	<i>elä'ös</i>
	3.	<i>antakoon</i>	<i>eläköön</i>
T.	1.	—	—
	2.	—	—
	3.	<i>antakoot</i>	<i>eläkööt</i>

Igetővek : *lohdutta-* vigasztalni, *herättä-* ébreszteni ; Ind. praes. eggy. 1. *lohdutan*, *herätän*, 3. *lohduttaa*, *herättää* ; praet. 1. *lohdutin*, *herätin* ; pot. 1. *lohduttanen*, *herättänen* ; cond. 1. *lohduttaisin*, *herättäisin* ; imper. 2. *lohduta'*, *herätä'* ; opt. 2. *lohdutta'os*, *herättä'ös*, 3. *lohduttakoon*, *herättäköön*.

3) Igető : *luke-* olvasni, *mene-* menni :

		Ind. praes.	
E.	1.	<i>luen</i>	<i>menen</i>
	2.	<i>luet</i>	<i>menet</i>
	3.	<i>lukee</i>	<i>menee</i>
T.	1.	<i>luemme</i>	<i>menemme</i>
	2.	<i>luette</i>	<i>menette</i>
	3.	<i>lukevat</i>	<i>menevät</i>

		Ind. praet.	
E.	1.	<i>luin</i>	<i>menin</i>
	2.	<i>luit</i>	<i>menit</i>
	3.	<i>lukei</i>	<i>meni</i>
T.	1.	<i>luimme</i>	<i>menimme</i>
	2.	<i>luitte</i>	<i>menitte</i>
	3.	<i>lukivat</i>	<i>menivät</i>

Potentialis.

E. 1. <i>lukenen</i>	<i>mennen</i>
2. <i>lukenet</i>	<i>mennet</i>
3. <i>lukenee</i>	<i>mennee</i>
T. 1. <i>lukenemme</i>	<i>mennemme</i>
2. <i>lukenette</i>	<i>mennette</i>
3. <i>lukenevat</i>	<i>mennerät</i>

Conditionalis.

E. 1. <i>lukisin</i>	<i>menisin</i>
2. <i>lukisit</i>	<i>menisit</i>
3. <i>lukisi</i>	<i>menisi</i>
T. 1. <i>lukisimme</i>	<i>menisimme</i>
2. <i>lukisitte</i>	<i>menisitte</i>
3. <i>lukisivat</i>	<i>menisivät</i>

Imperativus.

E. 2. <i>lue'</i>	<i>mene</i>
3. —	—
T. 1. <i>lukekaamme</i>	<i>menkäämme</i>
2. <i>lukekaa(tte)</i>	<i>menkää(tte)</i>
3. —	—

Optativus.

E. 2. <i>luke'os</i>	<i>mennös</i>
3. <i>lukekoon</i>	<i>menköön</i>
T. 1. —	—
2. —	—
3. <i>lukekoot</i>	<i>menkööt</i>

Igetö: *teke-* tenni: ind. praes. 1. *teen*, 3. *tekee*; praet. 1. *tein*, 3. *teki*; pot. 1. *tehuen*; cond. 1. *tekisin*; imper. 2. *tee'*; opt. 2. *tehkös*, 3. *tehköön*.

Igetö: *näke-* lätni: ind. praes. 1. *näen*, 3. *näkee*; praet. 1. *näin*; pot. 1. *nähnen*; cond. 1. *näkisin*; imper. 2. *näe'*; opt. 3. *nähköön*.

Igetö: *tule-* jönni: ind. praes. 1. *tulen*; pot. 1. *tullen*; cond. 1. *tulin*; imper. 2. *tule'*; opt. 2. *tullos*, 3. *tulkoon*.

Igetö: *ompele-* varnni: ind. praes. 1. *ompelen*, praet. 1. *ompelein*, pot. 1. *ommellen*, cond. 1. *ompeksin*, opt. 2. *ommellos*, 3. *ommelkoon*.

Igetö: *pese-* mosni: ind. praes. 1. *pesen*, praet. *pesin*, pot. 1. *pesnen* (*pessen*), cond. *pesisin*, opt. 3. *pesköön*.

4) Igetö: *repi-* szagatni, tépni:

Ind. praes.		Ind. praet.	
E. 1. <i>revin</i>	T. <i>revimme</i>	E. 1. <i>revin</i>	T. <i>revimme</i>
2. <i>revit</i>	<i>revitte</i>	2. <i>revit</i>	<i>revitte</i>
3. <i>repii</i>	<i>repivät.</i>	3. <i>repi</i>	<i>repivät.</i>

Pot. 1. *repinen*; cond. 2. *repisin*; imper. 2. *revi'*; opt. 2. *repi'ös*, 3. *repiköön*.

Igetö: *tohti-* merni: praes. 1. *tohdin*; praet. *tohdin*; pot. *tohtinen*; cond. *tohtisin*; imper. 2. *tohdi'*; opt. 3. *tohtikoon*.

5) Igetö: *sito-* kötni, *ontu-* sántitani, *kysy-* kérdezni:

Ind. praes.		Ind. praet.	
E. 1. <i>sidon</i> , <i>onnun</i> , <i>kysyn</i>	T. <i>sidomme</i> , <i>onnumme</i> , <i>kysymme</i>	E. 1. <i>sidon</i>	T. <i>sidomme</i>
2. <i>sidot</i> , <i>onnut</i> , <i>kysyt</i>	<i>sidotte</i> , <i>onnutte</i> , <i>kysytte</i>	2. <i>sidot</i>	<i>sidotte</i>
3. <i>sitoo</i> , <i>ontuu</i> , <i>kysyy</i>	<i>sitovat</i> , <i>ontuvat</i> , <i>kysyvät</i>	3. <i>sitoo</i>	<i>sitovat</i>

Ind. praet.		Ind. praet.	
E. 1. <i>sidoin</i> , <i>onnuin</i> , <i>kysyin</i>	T. <i>sidoimme</i> , <i>onnuimme</i> , <i>kysyimme</i>	E. 1. <i>sidoin</i>	T. <i>sidoimme</i>
2. <i>sidoit</i> , <i>onnuut</i> , <i>kysyit</i>	<i>sidoitte</i> , <i>onnuutte</i> , <i>kysyitte</i>	2. <i>sidoit</i>	<i>sidoitte</i>
3. <i>sitói</i> , <i>ontui</i> , <i>kysyi</i>	<i>sitovait</i> , <i>ontuivat</i> , <i>kysyivät</i>	3. <i>sitói</i>	<i>sitovait</i>

Potentialis 1. *sitonen, ontunen, kysynen* stb.

Conditionalis 1. *sitoisin, ontuisin, kysyisin* stb.

Imper. 2. *sido', onnu', kysy'*; tb. 2. *sitokaa, ontukaa, kysytkää* stb.

Opt. 2. *sito'os, ontu'os, kysy'ös*; 3. *sitokoon, ontukoon, kysytköön* stb.

Igetö: *murtu- törni* (frangi), *näky- látszani*: praes. 1. *murruu, näyu*,

praet. 1. *murruin, näyin*, 3. *murtui, näkyi*; cond. 1. *murtuisin, näkyisin*; imper. 2. *murru', näy'*; opt. 3. *murtukoon, näytköön*.

6) Igetö: *lupaa-* (cs. tö: *luoat-*) igérni; *pelkää-* (cs. tö: *pelät-*): félni.

Ind. praes.

Ind. praet.

E. 1. <i>lupaan</i>	<i>pelkään</i>
2. <i>lupaat</i>	<i>pelkäät</i>
3. <i>lupaa</i>	<i>pelkää</i>
T. 1. <i>lupaamme</i>	<i>pelkäämme</i>
2. <i>lupaatte</i>	<i>pelkäätte</i>
3. <i>lupaavat</i>	<i>pelkäävät</i>

E. 1. <i>lupasin</i>	<i>pelkäsin</i>
2. <i>lupasit</i>	<i>pelkäsit</i>
3. <i>lupasi</i>	<i>pelkäsi</i>
T. 1. <i>lupasimme</i>	<i>pelkäsimme</i>
2. <i>lupasitte</i>	<i>pelkäsitte</i>
3. <i>lupasivat</i>	<i>pelkäisivät</i>

Potentialis.

Conditionalis.

E. 1. <i>lupannen</i>	<i>pelännen</i>
2. <i>lupannet</i>	<i>pelännet</i>
3. <i>lupannee</i>	<i>pelännee</i>
T. 1. <i>lupannemme</i>	<i>pelänнемme</i>
2. <i>lupannette</i>	<i>pelännette</i>
3. <i>lupannevat</i>	<i>pelännerät</i>

E. 1. <i>lupaisin</i>	<i>pelkäisin</i>
2. <i>lupaisit</i>	<i>pelkäisit</i>
3. <i>lupaisi</i>	<i>pelkäisi</i>
T. 1. <i>lupaisimme</i>	<i>pelkäisimme</i>
2. <i>lupaisitte</i>	<i>pelkäisitte</i>
3. <i>lupaisivat</i>	<i>pelkäisivät</i>

Imperativus.

Optativus.

E. 2. <i>lupaa'</i>	<i>pelkää'</i>
3. —	—
T. 1. <i>lupakaamme</i>	<i>pelätäkäämme</i>
2. <i>lupakaa(tte)</i>	<i>pelätäkää(tte)</i>
3. —	—

E. 2. <i>luvatkos</i>	<i>pelätkös</i>
3. <i>lumatkoon</i>	<i>pelätköön</i>
T. 1. —	—
2. —	—
3. <i>lumatkoot</i>	<i>pelätkööt</i>

Igetö: *rupee-* v. *rupea-* (cs. tö: *ruvet-*) kezdeni; *kokoo-* v. *kokoa-* cs. *koot-*) gyűjteni:

Ind. praes.

E. 1. <i>rupeen, kokoon</i>
2. <i>rupeat, kokoot</i>
3. <i>rupee, kokoo</i>
T. 1. <i>rupeemme, kokoomme</i>
2. <i>rupeette, kokootte</i>
3. <i>rupeevat, kokoovat</i>

vagy: <i>rupeun, kokoaun</i>
<i>rupeat, kokoaat</i>
<i>rupeaa, kokoaau</i>
<i>rupeamme, kokoaamme</i>
<i>rupeatte, kokoaatte</i>
<i>rupeavat, kokoavaat</i>

Ind. praet. E. 1. *rupeisin, kokosin*; — pot. 1. *ruveinen, koonnen*; — cond. *rupeisin* v. *-eaisin, kokoisin* v. *kokoaistin*; — imper. 2. *rupee'*, *kokoo'* v. *rupea'*, *kokoa'*; tb. 2. *ruvetkaa, kootkaa*; — optat. 2. *ruvetkos, kootkos*, 3. *ruvetkoon, kootkoon*.

XII/2

Igető: *makaa-* (cs. *maat-*) fekédni: praet. 1. *makazin*; pot. 1. *maannen*.
cond. 1. *makaisin*; opt. 3. *maatkoon*.

Igető: *hävii-* v. *hävii-* (cs. *hävít-*) elpusztulni: praes. 3. *hävii* v. *häviiä*, praet. 3. *hävigi*; pot. 3. *hävinnec*, opt. 3. *hävötköön*.

7) Igető: *hääritse-* (cs. *häärít-*) zavarni, *ansaitse-* (cs. *ansait-*) érde-
melni: praes. 1. *hääritsen*, *ansaitsen*; praet. 1. *hääritsin*, *ansaitsin*; pot. 1.
häärinmen, *ansainnen*; cond. 1. *häärítsisin*, *ansaitsisin*; imper. 2. *hääritse'*,
ansaitse', tb. 2. *hääritkää*, *ansaitkaa*; opt. 2. *hääritkös*, *ansaitkos*, 3. *häärit-*
köön, *ansaitkoon*.

8) Igető: *pakene-* elfutni, menekülni: ind. praes. 1. *pakenen*; praet. 1.
pakenin; prot. 1. *paennen*; cond. 1. *pakenisin*, imper. 2. *pakene'*, tb. 2.
paetkaa; opt. 2. *paetkos*, 3. *paetkoon*.

9) Igető: *avau-* (és *avaute-*) nyilni, *laskeu-* (és *laskeute-*) ereszkedni,
vetäy- (és *vetäyte*) húzódni.

Ind. praes. 1. *avaun*, *laskeun*, *vetäyn*

ind. praet. 1. *avausin*, *laskeusin*, *vetäysin*

potent. 1. *avaunnen*, *laskeunnen*, *vetäynnen*

condit. 1. *avauisin*, *laskeuisin*, *vetäyisin*

imper. 2. *avan'*, *laskeu'*, *vetäy'*; tb. 2. *avautkaa*, *laskeutkaa*, *vetäytkää*

opt. 3. *avautkoon*, *laskeutkoon*, *vetäytköön*.

B) Határozatlan v. általános alanya mutató
igeragozás (Passivum impersonale).

Igető: *saa-* kapni (pass. *saata-*); *syö-* enni (p. *syötä-*); *mene-* menni
(p. *mentä-*), *tule-* jönni (p. *tulla-*):

Ind. praes. *saadaan*, *syödään*, *mennään*, *tullaan*

Ind. praet. *saatiin*, *syötiin*, *mentiin*, *tultiin*

Potent. *saataneen*, *syötäneen*, *mentäneen*, *tultaneen*

Condit. *saataisiin*, *syötäisiin*, *mentäisiin*, *tultaisiin*

Optat. *saatakoon*, *syötäköön*, *mentäköön*, *tultakoon*.

Igető: *ajattela-* gondolni (p. *ajatelta-*): ind. praes. *ajatellaan*, praet.
ajateltiin, pot. *ajateltaneen* stb.

Igető: *anta-* adni, *elä-* élni, *sano-* mondani, *kysy-* kérdezni, *luke-*
olvadni (pass. *annetta-*, *elettä-*, *sanotta-*, *kysyttä-*, *luetta-*):

Ind. praes. *annetaan*, *eletään*, *sanotaan*, *kysytään*, *luetaan*.

Ind. praet. *annettiin*, *elettiin*, *sanottiin*, *kysyttiin*, *luettiin*.

Potent. *annettaneen*, *elettäneen*, *sanottaneen*, *kysyttäneen*, *luettaneen*.

Condit. *annettaisiin*, *elettäisiin*, *sanottaisiin*, *kysyttäisiin*, *luettaisiin*.

Optat. *annettakoon*, *elettäköön*, *sanottakoon*, *kysyttäköön*, *luettakoon*.

Igető: *luvaa-* igérni, *pelkää-* félni, *rupee-* v. *rupea-* kezdeni (pass.
luvatta-, *pelättä-*, *ruvetta-*):

Ind. praes. *luvataan*, *pelätään*, *ruvetaan*.

Ind. praet. *luvattiin*, *pelättiin*, *ruvettiin* stb.

30. Igenevek:

1) -va, -vü képzővel: a) cselekvő és visszaható igetöböl a folyamatos és beálló cselekvés igeneve (participium praesentis, p. futuri). pl. *antava* adó (*anta-*), *elävü* élő (*elä-*), *oleva* levő, *tuleva* jövő, jövendő, *lupaava* ígérő, *pelkäävü* féltő; *kokoontuva* összegyülekező, *kääntyvü* forduló; b) szenvedő igetöböl a participium necessitatis (part. futuri pass.), pl. *annettava* adni való (dandus), *rakastettava* szeretni való (amandus), *tehtävü* tenni való (faciendus).

2) -nee (vagy -nehe, cs. al. -nut, -nyt) képzővel: cselekvő és visszaható igetöböl (mégpedig, ha van, a csonka alakjából) a befejezett cselekvés igeneve participium praeteriti activi, pl. *oppihee-* tanult (= aki tanult), *elähee-* élt (= aki élt), *ollee-* volt, *tullee-* jött, *eksynee-* eltévedt, *kastunee-* megnedvesedett, *yhdistynee-* egyesült (cs. al. *oppinut, eläinyt, ollut, tullut, eksynyt, kastunut, yhdistinyt*).

3) -u, -y képzővel: szenvedő igetöböl a befejezett cselekvés igeneve (participium praeteriti passivi), pl. *annettu* adott, *etsitty* keresett, *luvattu* ígért, *käännetty* fordított, *parannettu* javított, *vähennetty* kevesbitett.

4) -ta, -tä képzővel (mégpedig az igének, ha van, a csonka tövéből) és kétféle raggal a főnévi igenév (infinitivus); egyik alakjának a ragja a lativusi -k-ből maradt ú. n. véghehezet, a másiké, amely mindig személyragos, a translativusi -kse; pl. *tuota-*, inf. *tuoda'* hozni, *tuodakse-ni* (-*si*, -*nsa* stb.) hoznom (-*nod*, -*nia* stb.); *lähte-*, igenévtő: *lähtetä-*, inf. *lähteä'* indulni, *lähteäkse-ni* (-*si*, -*nsä* stb.) indulnom (-*nod*, -*nia* stb.).
Más példák:

(Igenévtő):

juota- (igetö: *juo-*)
syötä- (*syö-*)
antata- (*anta-*)
elätä- (*elä-*)
sanota- (*sano-*)
kysytä- (*kysy-*)
murtuta- (*murtu-*)
luketa- (*luke-*)
tehtä- (*teke-*, cs. *teh-*)
tultä- (*tule-*, cs. *tul-*)

Infinitivus:

juoda' *juodakse[-ni, -si, -nsa]*
syödä' *syödäkse[-mme, -nne]*
antaa' *antaakse[-ni]*
elää' *elääkse[-ni]*
sanoa' *sanoakse[-ni]*
kysyä' *kysyäkse[-ni]*
murtua' *murtuakse[-ni]*
lukea' *lukeakse[-ni]*
tehdä' *tehdäkse[-ni]*
tulla' *tullakse[-ni]*

(Igenévtő :)

pideltä- (*pitete-*, cs. *pidel-*)
ommelta- (*ompele-*, cs. *ommel-*)
mentä- (*mene-*, cs. *men-*)
purta- (*pure-*, cs. *pur-*)
pestä- (*pese-*, cs. *pes-*)
juosta- (*junkse-*, cs. *juos-*)
helistä- (*helise-*, cs. *helis-*)
luvatta- (*lupaa-*, *luvat-*)
pelättä- (*pelkää-*, *pelät-*)
kootta- (*kokoo-*, *koot-*)
paetta- (*pakene-*, *paet-*)
häiritä- (*häiritse-*, *-it-*)
askaroitta- (*oitse-*, *-oit-*)
askaroita- (*askaroi-*)
laskentta- (*laskeu-*, *-ent-*)

Infinitivus:

<i>pidellä'</i>	<i>pidelläkse[-ni]</i>
<i>ommella'</i>	<i>ommelläkse[-ni]</i>
<i>mennä'</i>	<i>mennäkse[-ni]</i>
<i>purra'</i>	<i>purrakse[-ni]</i>
<i>pestä'</i>	<i>pestäkse[-ni]</i>
<i>juosta'</i>	<i>juostakse[-ni]</i>
<i>helistä'</i>	<i>helistäkse[-ni]</i>
<i>luvata'</i>	<i>luvatakse[-ni]</i>
<i>pelätä'</i>	<i>pelätäkse[-ni]</i>
<i>koota'</i>	<i>kootakse[-ni]</i>
<i>paeta'</i>	<i>paetakse[-ni]</i>
<i>häiritä'</i>	<i>häiritäkse[-ni]</i>
<i>askaroita'</i>	<i>askaroitakse[-ni]</i>
<i>askaroida'</i>	<i>askaroidakse[-ni]</i>
<i>laskenta'</i>	<i>laskentakse[-ni]</i>

Jegyzet. Néha (külteményekben) a ragjavesztett alak is előfordul személyragozva, pl. *juodani*, *lähtäni*.

5) *-te* képzővel: igenév, amelynek *a*) egyesszámi instrumentalisa (*-ten*, *-den*, *-en*) mód- és állapothatározó gerundium, pl. *juosten* futva, *käyden* járva, *katsoen* nézve, *mennen* menve, *ommellen* varrva, *purren* harapva, *tehden* téve, *peläiten* félve; *β*) egyesszámi inessivusa (*-tessa*, *-tessü* v. *-dessa*, *-dessü* v. *-essa*, *-essü*) állapot- és (eggyidejű mellékcselekvés kitételére szolgáló) időhatározó gerundium, pl. *juostessa* futás közben (*-ssaan* futtában, a közben hogy fut v. futott), *käydessä* járás közben (*-ssäni* jártomban), *mennessä* menés közben (*-ssämme* mentünkben).

Jegyzet. Előfordul szenvedő igetöbbl alakult *-tessa*-végű gerundium is (de *-ten*-végű nem), pl. *mentäessä* a közben hogy mennek v mentek, *oltaessa* a közben hogy vannak v voltak.

6) *-ma*, *-mä* képzővel: igenév, amelynek több egyesszámi esete fordul elő mint gerundium; nevezetesen:

a) instrumentalisa (*-man*, *-män*) a *pitää* 'kell' személytelen ige mellett, pl. *pitää auttaman* segíteni kell;

β) abessivusa (*-matta*, *-mättä*) mint tagadólagos állapot- v. körülményhatározó gerundium (oly cselekvés kitételére, amely nélkül történik vmi), pl. *tulin tänne lupaa kysymättä* ide jöttem engedelem-kérés nélkül.

7) inessivusa (-massa, -mässä) mint állapothatározó gerundium, leggyakrabban az *ole* 'lenni, esse' és a *käy* 'kelni, járni' ige mellett annak a kifejezésére, amivel az alany el van foglalva vagy amiben eljár, pl. *isüntä on kalastamassa* a gazda halászni van; *käymme sairaita katsomassa* betegeket látogatunk (tkp. járunk . . . látogatásban);

δ) elativusa (-masta, -mästü) mint állapothatározó gerundium, félbenszakadó vagy véget érő cselekvés kitételére, 'megszünni, megóvni, akadályozni, eltüntet' stb.-féle igék mellett, pl. *herkesi itkemästü* megszűnt sírni; *hän kielsi minua poikaa auttamasta* megtiltotta, hogy ne segítsék a fiúnak;

ε) illativusa (-maan -mään [-mahan, -mähän]): cél- és véghatározó gerundium, pl. *mene nukkumaan* menj aludni; *rupesi laulamaan* kezdett énekelni; *tule nyt palkkasi saamaan* gyere most, hogy megkapd a béredet;

ζ) adessivusa (-malla, -mällä): a) eszközhatározó gerundium, pl. *valehtelemalla et pääse pulasta* hazudozással nem menekülsz a bajból; — b) a mondat alanyának megfelelő birtokos személyraggal (-mallani, -mallansa stb.) *ole* 'lenni, esse' ige mellett: 'valamit-tevő félben' jelentéssel, pl. *olin juuri lähtemälläni* éppen elmenő-félben voltam;

η) ablativusa (-malta, -mältä): a) gátló okot kifejező gerundium, pl. *lapsen itkemältä en voinut nukkua* a gyermek sírásától nem tudtam aludni; — b) birtokos személyraggal oly előzmény kitételére, amelyre mindjárt rákövetkezés áll be, pl. *hän väsyi kohta rupeamallaan* mindjárt elfáradt, mihelyt belekezdett;

7) a -mise képzős igenévnek eggyesszámi nominativusa mint gerundium necessitatis állító mondatban, amelynek igéje *ole* 'esse' eggyessz. 3. szem. (*on, oli* stb.); szintígy a partitivusa tagadó mondatban (igéje: *ei ole* stb.); a cselekvés alanya e mellett genitivusban áll, pl. *sinun on sinne meneminen* neked oda kell menned; *sinun ei ole sinne menemistä* neked nem kell (nem szabad, nem jó) oda menned; — továbbá a *käy* 'kelni, járni' ige mellett mint gerundium potentiale, pl. *käykö näin sanominen* lehet-e így mondani?

8) a -mise, -müse képzős igenévnek a) többszámi adessivusa birtokos személyraggal (-maisillani, -maisillansa stb.) gerundium: 'vmit tevő félben' jelentéssel, pl. *on putoomaisillaan*

esőfélben van; — b) ablatívusa (-*maisiltani* stb.) beállófélben levő, de megszűnő cselekvés kifejezésére, pl. *menemäisiltänsä hūn käskettin takaisin* visszaparancsolták, amikor éppen menőfélben volt.

ÁTTEKINTÉSE

az igenévi alakoknak.

(Igeővek: *anta-* adni; *menc-* menni.)

I. Participiumok.

1. Part. praes. act. <i>antava, menevä</i>	3. Part. praet. act. <i>antanee, mennee-</i> (-nut, (-nyt)
2. " " pass. <i>annettava, mentävä</i>	4. " " pass. <i>annettu, menty</i>

II. Infinitivusok.

1. -*ta, -tä* képzős igenév:

Latív. <i>antaa', mennä'</i>	Translat. <i>antaakse[ni]', mennäkse[ni]</i>
------------------------------	--

III. Gerundiumok.

1. -*te* képzős igenév:

Instrum. <i>antaen, menmen</i>	Illat. <i>antamaan, menemään</i>
Iness. <i>antaessa, mennessä</i>	Adess. <i>antamalla, menemällä</i>
(pass.) <i>annettaessa, mentäessä</i>	Ablat. <i>antamalla, menemällä</i>

3. -*mise* képzős igenév:

2. - <i>ma, -mä</i> képzős igenév:	Nominat. <i>antaminen, meneminen</i>
Instrum. <i>antaman, menemän</i>	Partit. <i>antamista, menemistä</i>
(pass.) <i>annettaman, mentämän</i>	

Abess. <i>antamatta, menemättä</i>	4. - <i>maise, -mäise</i> képzős igenév:
Iness. <i>antamassa, menemässä</i>	Adess. (tb.) <i>antamaisilla, menemäisillä</i>
Elat. <i>antamasta, menemästä</i>	Ablat. (tb.) <i>antamaisilta, menemäisiltä</i>

31. Szerkesztett igealakok.

Előjegyzet. A segédigéül szolgáló *ole-* (esse) létigének actívumi potentialisa (*ollen, ollet, ollee* stb.) helyett a köznyelvben a vele egygyértelmű *lie-* ige potentialisa (*lienen, lienet* stb.) van használatban. — Az *ole-* (és a kiegészítésére szolgáló *lie-*) ige ragozása a következő:

Actívum.

Ind. praesens.	Ind. praeteritum.
Eggy. 1. <i>olen</i> Tb. <i>olemmē</i>	Eggy. 1. <i>olin</i> Tb. <i>olimme</i>
2. <i>olet</i> <i>ollette</i>	2. <i>olít</i> <i>olítte</i>
3. <i>on</i> <i>ovat</i>	3. <i>oli</i> <i>olivat</i>
Potentialis.	Conditionalis.
Eggy. 1. <i>lienen</i> Tb. <i>lienemme</i>	Eggy. 1. <i>olisin</i> Tb. <i>olisimme</i>
2. <i>lienet</i> <i>liennette</i>	2. <i>olisít</i> <i>olisítte</i>
3. <i>lience</i> <i>lienevät</i>	3. <i>olisi</i> <i>olisivat</i>

Imperativus.		Optativus.	
Eggy. 1. —	Tb. <i>olkaamme</i>	Eggy. 1. —	Tb. —
2. <i>ol'</i>	<i>olkaa(tte)</i>	2. <i>ollos</i>	—
3. —	—	3. <i>olkoon</i>	<i>olkoot</i>
Passivum impersonale.			
Ind. praes. <i>ollaan</i>		Condit. <i>oltaiiin</i>	
" praet. <i>oltiin</i>		Optat. <i>oltakoon.</i>	
Potent. <i>oltaneen</i>			

1) A *-va*, *-vä* képzős participium praes. act. (pl. *antava*, *elävü*) egyes- és többeszámi nominativus-alakjában az *ole*, *esse* segédigének ind. praesensével egybeszerkesztve = ind. futurum (act.); pl. *olen antava* fogok adni, *olet lukeva* fogsz olvasni; — a többes szám (pl. *olemme tulevat* fogunk jönni, *ovat lähtevät* fognak indulni) ritkán fordul elő.

2. A *-nee* képzős participium praeteriti act. (pl. *antanee*, *elänee*) egyes- és többeszámi nominativus-alakjában (*-nut*, *-nyt* és *-neet*) az *ole*, *esse* segédigének praesensével, mégpedig az indicativuson kívül a potentialis, conditionalis (s ritkábban az optativus) módalakjaival is egybeszerkesztve = perfectum: ind., potent., cond. (optat.); az *ole* igének ind. praeteritumával = plusquamperfectum (ind.); pl. *olen antanut* adtam (ich habe gegeben), *olet ollut* voltál (du bist gewesen), *lienee tullut* lehet hogy jött (er mag gekommen sein), *olisimme tehneet* tettünk volna, *olkoon sanonut* mondott legyen; — *olin antanut* adtam volt.

3) Az *-u*, *-y* képzős participium praeteriti pass. (pl. *annettu*, *eletty*) egyesszámi nominativus-alakjában az *ole* igének praesens- és praeteritumbeli eggy. 3. szem.-alakjával egybeszerkesztve = határozatlan v. általános alanyra mutató (passivum impersonale-beli) perfectum és plusquamperfectum; pl. *on annettu* adtak (man hat gegeben), *on kuultu* hallottak (man hat gehört), *lienee nähty* lehet hogy láttak (man wird wohl gesehen haben, man dürfte g. h.), *olisi saatu* kaptak volna (man würde bekommen haben), *olkoon sanottu* mondtak legyen (man mag gesagt haben); *oli määrätty* meghatározták volt (man hatte bestimmt).

Jegyzet. A participium praes. pass. is előfordul az *ole* igének eggy. 3. személyével határozatlan v. általános (man) alanyra mutató alakul; de ez nem futurumot jelent (úgy mint a part. praes. act.), hanem azt, hogy a cselekvést végre kell hajtani, pl. *on annettava* adni kell (dandum est, man muss

geben). — E participium azonban közönségesebben egészen adjectívumszerű kiegészítőül áll a határozott alanyra mutató *ole-* ige mellett: *hän on kiitettävä* ő dicsérendő, dicséretre méltó (est laudandus), *ovat kiitettävät* laudandi sunt. — Szintígy használatos a participium praet. pass. is, pl. *työ on tehty* a munka meg van téve, *olemme valitut* meg vagyunk választva, *olivat myydyt* el voltak adva.

Jegyzet. Az *ole-* igével szerkesztett participium praet. act. költői nyelven előfordul egyg. essivus-alakban is, pl. *olen sanonunna* (e helyett: *olen sanonut*).

ÁTTEKINTÉSE

az *ole-* (és *lie-*) segédigével szerkesztett igealakoknak:

I. Futurum.

act. ind. E. 1. *olen* (2. *olet*, 3. *on*) *antava*, *menevä*.
[T. 1. *olemme* (2. *olette*, 3. *ovat*) *antavat*, *menevät*.]

II. Perfectum.

act. ind. E. 1. *olen* (2. *olet*, 3. *on*) *antanut*, *mennyt*.
T. 1. *olemme* (2. *olette*, 3. *ovat*) *antaneet*, *menneet*.
„ pot. E. 1. *lienen* (2. *lienet*, 3. *lienee*) *antanut*, *mennyt*.
T. 1. *lienemme* (2. *lienette*, 3. *lienevät*) *antaneet*, *menneet*.
„ cond. E. 1. *olisin* (2. *olisit*, 3. *olisi*) *antanut*, *mennyt*.
T. 1. *olisimme* (2. *olisitte*, 3. *olisivat*) *antaneet*, *menneet*.
pass. (impers.) ind. *on annettu*, *on menty*.
„ pot. *lienee annettu*, *menty*.
„ cond. *olisi annettu*, *menty*.

III. Plusquamperfectum.

act. ind. E. 1. *olin* (2. *olit*, 3. *oli*) *antanut*, *mennyt*.
T. 1. *olinme* (2. *olitte*, 3. *olivat*) *antaneet*, *menneet*.
pass. (impers.) ind. *oli annettu*, *oli menty*.

Jegyzet. Az *ole-* (és *lie-*) igeen kívül még a *tule-* (jönni) ige is szolgál segédigéül, mégpedig a futurum kifejezésére, ind. és cond. praesens-alakjában a *-maan*, *-mään* végű gerundiummal egybeszerkesztve; pl. *tulen sanomaan* fogok mondani, *tulee seisomaan* fog állani; *tulisit huomaamaan* fognál észrevenni.

32. Tagadó igeragozás.

Tagadó és tiltó adverbium (nem' és ,ne') helyett a finn nyelvnek tagadó és tiltó igéje van; a tagadónak (*e-*) ind. praesense, a tiltónak (*illi-* v. *elä-*, cs. al. *äl-* v. *el-*) imperativusa és optativusa van használatban.

Az *e-* tagadó-ige ragozása (ind. praes.):

Eggy. 1. *en*, 2. *et*, 3. *ei*.

Több. 1. *emme*, 2. *ette*, 3. *eivät*.

Az *ülä-* v. *elä-* tiltó ige ragozása:

	Imperat.		Optat.
Eggy. 2.	<i>ülä' (elü')</i>		E. 2. <i>üllös (ellös)</i>
	3. —		3. <i>ällöön (elköön)</i>
Több. 1.	<i>ällküümme (elkäuümme)</i>		T. 1. —
	2. <i>ällküü(tte) (elküü(tte))</i>		2. —
	3. —		3. <i>ällkööt (elkööt)</i>

A tagadó és a tiltó igével való alakok következőleg vannak szerkesztve:

1) Ind. praesens = a tagadó ige + a főige teljes tőalakja zárt végszótaggal (amelyet az egykor megvolt *-k* praesens-képző tett zárttá).

2) Potentialis és conditionalis = a tagadó ige + a főige potent., ill. cond. tőalakja.

3) Imperativus és optativus = a tiltó ige imperativusa, ill. optativusa + a főige optat. tőalakja, — kivéve az imp. eggy. 2. személyét, amelyben a tiltó igét a főigének zárt végszótagú teljes töve kíséri (ezt az egykor megvolt *-k*-vá kopott opt. képző tette zárttá).

4) Ind. praeteritum = a tagadó ige + a főigéből képzett participium praeteriti egyes-, ill. többesszámi nominativusa.

5) A szerkesztett igealakok tagadósításánál az *ole-*, *lie-*, *tule-*segédige áll az 1–4. szerinti tagadósított alakban.

Ragozási példák.

Igető: *anta-* adni.

Activum.

Ind. praesens.

Eggy. 1.	<i>en anna'</i> (nem adok)		Több. 1.	<i>emme anna'</i> (nem adunk)
	2. <i>et anna'</i> (nem adsz)			2. <i>ette anna'</i> (nem adtok)
	3. <i>ei anna'</i> (nem ad)			3. <i>eivät anna'</i> (nem adnak)

Potentialis.

Eggy. 1.	<i>en antane</i>		Több. 1.	<i>emme antane</i>
	2. <i>et antane</i>			2. <i>ette antane</i>
	3. <i>ei antane</i>			3. <i>eivät antane</i>

Condit. Eggy. 1. *en* (2. *et*, 3. *ei*) *antaisi*; Több. 1. *emme* (2. *ette*, 3. *eivät*) *antaisi*.

Imperat. Eggy. 2. *älä' anna'* (ne adj)

Több. 1. *älkäämme antako* (ne adjunk)

2. *älkää(tte) antako* (ne adjatok)

Optat. Eggy. 2. *ällös* (3. *älkөөн*) *antako*

Több. 3. *älkөөт antako*

Ind. praet. E. 1. *en* (2. *et* 3. *ei*) *antanut*

T. 1. *emme* (2. *ette*, 3. *civät*) *antaneet*

Perfectum (Ind.) E. 1. *en* (stb.) *ole' antanut*

T. 1. *emme* (stb.) *ole' antaneet*

(Pot.) E. 1. *en liene antanut*, T. 1. *emme liene antaneet*, stb.

(Cond.) E. 1. *en olisi antanut*, T. 1. *emme olisi antaneet*, stb.

Plusquamperf. (Ind.) E. 1. *en ollut antanut*, T. *emme olleet antaneet*, stb.

Futurum (Ind.) E. 1. *en ole' antava*, (T. 1. *emme ole' antavat*), stb.

Passivum impersonale.

Ind. praes. *ei anneta'* (nem adnak, man gibt nicht).

Potent. *ei annettane*; — Condit. *ei annettaisi*.

Optat. *älkөөн annettako*.

Ind. praet. *ei annettu*.

Perfectum. (Ind.) *ei ole' annettu*; — (Pot.) *ei liene annettu*; —

(Cond.) *ei olisi annettu*.

Plusquamperf. *ei ollut annettu*.

Igető: *luke- olvasni. ole- esse, pelkää- félni*:

(Act.) Ind. praes. E. 1. *en lue' (ole', pelkää')*, T. 1. *emme lue' stb.*

Potent. E. 1. *en lukene (liene, pelänne)*, T. 1. *emme lukene stb.*

Optat. E. 3. *älkөөн lukeko (olko, pelätkö) stb.*

(Pass.) Ind. praes. *ei lueta' (olla', pelätä')*.

Pot. *ei luettane (oltane v. lietäne, pelättäne)*.

Optat. *älkөөн luettako (oltako, pelättäkö)*.

33. Mondatszerkesztő segédszók (kötőszók, nyomatékositó particulák).

A) Különálló kötőszók:

eli (rövidítéssel irva: *l.*), *elikkä*

vagy, avagy

ell' ha (a tagadó ige előtt:

ell'en, ell'et, ell'ei stb.)

ennenkuin mielőtt

että hogy (dass), [úgy] hogy

ja és

jähkä mihelyt; habár, hacsak

joko . . . taikka vagy . . . vagy

joll' = ell' (joll'en stb.)

jos ha (wenn, lat. „si“)

jotta hogy (dass), [úgy] hogy

koska minthogy

kuin mint, mintsem, hogysen

kun minthogy, mivelhogy; amint,

midőn, hogy (da, dass); ha

(wenn)

<i>kuitenkin</i> mégis, [<i>ei</i>] <i>kuitenkaan</i>	<i>sekä</i> és, meg; <i>sekä . . . että</i> (v. <i>jotta</i>) mind . . . mind, . . . is
mégsem	. . . is
<i>kunnes</i> míg, mire	<i>sentähden</i> azért
<i>muka</i> ugyanis	<i>siis</i> hát, tehát (also)
<i>mutta</i> de, hanem	<i>sillä</i> mert (denn)
<i>myös, myöskin</i> szintén . . . is,	<i>taas</i> meg (hingegen)
<i>nin myös</i> úgy szintén	<i>tai (tahi), taikka (tahikka)</i> vagy,
<i>nin</i> [hát, tehát, akkor] (ném.	vagy pedig
„so, da“)	<i>tolko</i> vajjon?
<i>näinkuin</i> mint, amint	<i>tosin</i> ugyan (zwar)
<i>nimittäin</i> tudniillik (rövidítéssel	<i>vaan</i> hanem
irva: <i>nim.</i> ¹)	<i>vai</i> vagy
<i>näet</i> ugyanis, tudniillik	<i>vaikka</i> noha, ámbár
<i>saatikka (saati)</i> hát még, nem	<i>ynnä</i> és, meg.
hogya	

B) Szóhoz simuló kötőszók és nyomatékosító particulák:

- pa*, -*pä* (nyomatékosító)
- kü* (a tagadó-igéhez járulva) „is“
- kin* (-*ki*) „is“
- ko*, -*kö* (kérdő) „-e?“
- han*, -*hän* (nyomatékosító; néha: „hiszen“)
- s* (nyomatékosító)
- kaan*, -*kään* (-*ka-han*, -*kä-hän*) „csak . . . is“ (főleg tagadó mondatban; helyette gyakran csak a -*han*, -*hän*-ből maradt *'an*, *'än*, a megelőző hangzóval összevonódva, pl. *mitään*, *yhtään*, *koskaan*).

- pa-han*, -*pä-hän*
- pas*, -*päs* (-*pa-s*, -*pä-s*)
- kos*, -*kös* (-*ko-s*, -*kö-s*)
- ko-han*, -*kö-hän*.

XII/31. Krombuz.

